

Α. ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ • Ν. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ • Α. ΓΑΒΑΛΑ

ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ
ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΑΡΑΣΛΕΙΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΑ

της ΠΑΛΑΙΑΣ *Διαδικης*

30

ΑΘΗΝΑΙ **Χ. & Ι. ΚΑΓΙΑΦΑ** ΠΑΤΡΑΙ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Α. ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ • Ν. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ • Α. ΓΑΒΑΛΑ

ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ
ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΑΡΑΣΛΕΙΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

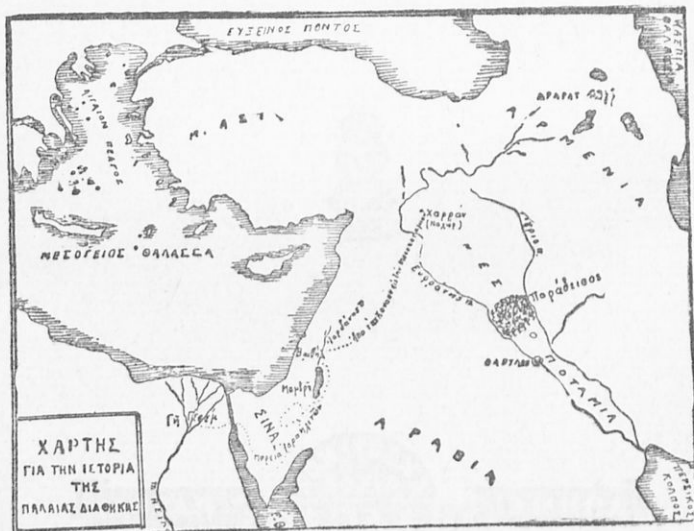
ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

(Σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα)

Πάν γνήσιον αντίτυπον φέρει την σφραγίδα ενός τῶν Συγγραφέων.

Handwritten signature or stamp, possibly reading "Βασιλειάδης"

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τὰ σπουδαιότερα βιβλία τῆς θρησκείας μας εἶναι ἡ Παλαιὰ καὶ ἡ Καινὴ (Νέα) Διαθήκη. Τὰ δύο αὐτὰ ἱερὰ βιβλία ἀποτελοῦν τὸ θεμέλιο καὶ τὸ οἰκοδόμημα ὁλοκλήρου τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας.

Διαθήκη θὰ εἰπῆ συμφωνία. Παλαιὰ Διαθήκη εἶναι ἡ παλαιὰ συμφωνία ποὺ ἔκαμε ὁ Θεὸς μὲ τοὺς Ἑβραῖους, αὐτοὶ μὲν νὰ τηροῦν τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ, ὁ δὲ Θεὸς νὰ τοὺς προστατεύῃ. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ Ἑβραῖοι δὲν ἐτήρησαν τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἔκαμε νέαν συμφωνίαν μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους νὰ προστατεύῃ αὐτούς, ἂν φυλάττουν τὶς ἐντολὲς του. Δι' αὐτὸ ἔχομεν δύο Διαθῆκες τὴν Παλαιάν καὶ τὴν Καινὴν, δηλαδὴ τὴν Νέαν.

Εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης θὰ μάθωμεν πῶς ὁ Θεός, μὲ διαφόρους ἀνδρες, ποὺ ἔστειλε, ἐφάνερωσε τὸ θέλημά του εἰς τοὺς Ἑβραίους. Πῶς ἐπροστάτευεν αὐτοὺς καὶ πῶς αὐτοὶ ἐφέροντο ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ.

Η ΠΡΟ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

1. Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ ἡ πλάσι τοῦ ἀνθρώπου

Ἦταν ἐποχή, πού δὲν ὑπῆρχε τίποτε, ἀπ' ὅσα βλέπομε γύρω μας. Οὔτε ἡ γῆ, οὔτε ὁ οὐρανὸς μὲ τὸν ἥλιο, τὴ σελήνη καὶ τ' ἀστέρια. Παντοῦ ἀπλωνόταν χάος καὶ βαθὺ σκοτάδι. Μόνο ἓνας ὑπῆρχε, ὁ πανάγαθος Θεὸς.

Ὁ καλὸς Θεὸς ἀποφάσισε νὰ δημιουργήσῃ τὸν κόσμον· καὶ τὸν ἐδημιούργησε μέσα σὲ ἕξι ἡμέρες, μὲ τὸ λόγο του μόνον.

Τὴν πρώτη ἡμέρα ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν οὐρανὸ καὶ τὴ γῆ καὶ εἶπε καὶ ἐγένε τὸ φῶς. Κατόπιν ἐχώρισε τὸ φῶς ἀπὸ τὸ σκοτάδι καὶ ὠνόμασε τὸ φῶς ἡμέρα καὶ τὸ σκοτάδι νύκτα.

Τὴ δεύτερη ἡμέρα ἐχώρισε τὸν οὐρανὸ ἀπὸ τὴ γῆ καὶ ἐπῆραν τὴ μορφὴ πού ἔχουν σήμερα.

Τὴν τρίτη ἡμέρα ἐχώρισε τὴν ξηρὰ ἀπὸ τὴν θάλασσα καὶ ἔβγαλε ἡ γῆ χορτάρια καὶ δέντρα.

Τὴν τετάρτη ἡμέρα ἔκαμε τὸν ἥλιο, τὴ σελήνη καὶ τ' ἀστέρια.

Τὴν πέμπτη ἡμέρα ἔκαμε ὁ Θεὸς τὰ ψάρια τῆς θαλάσσης καὶ τὰ πουλιὰ τοῦ οὐρανοῦ.

Καὶ τὴν ἕκτη ἡμέρα εἶπεν ὁ Θεὸς καὶ ἐγεννήθησαν τὰ ζῶα τῆς ξηρᾶς μικρὰ καὶ μεγάλα.

Τελευταῖα ὁ Θεὸς ἔκαμε τὸν ἄνθρωπον. Ἐπῆρε χῶμα ἔκαμε πηλὸ καὶ μ' αὐτὸ ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον, ἔπειτα τὸν ἐφύσηξε καὶ

ἐπῆρε ζωὴ καὶ τὸν ὠνόμασε Ἀδάμ. Τὸν ἐπλασε ὅμοιο μὲ τὸν ἑαυτοῦ του γιὰ νὰ ἔχη τὴ δύναμι νὰ σκέπτεται καὶ νὰ αἰσθάνεται.

Γιὰ νὰ μὴν εἶναι ὅμως μόνος του ἐσκέφθη νὰ τοῦ δώσῃ καὶ σύντροφο. Τοῦ ἔστειλε λοιπὸν γλυκὸν ὕπνο. Τὴν ὥρα ποὺ ἐκοιμῶταν, ἔκοψε μιὰ πλευρά του καὶ μ' αὐτὴ ἐπλασε τὴ γυναῖκα καὶ τὴν ὠνόμασε Εὔα. Ἐπειτα ὁ Θεὸς εὐλόγησε τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν Εὔα νὰ πληθύνουν καὶ νὰ κυριεύσουν τὴ γῆ.

Ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὔα ἐπειδὴ ἐπλάσθησαν πρῶτοι λέγονται **Πρωτόπλαστοι**. Λέγονται ἀκόμη καὶ προπάτορες, ὅλων τῶν ἀνθρώπων, διότι ἀπ' αὐτοὺς ἐγεννηθήκαμε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τῆς γῆς.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ὕλικὸ καὶ ὄρατὸ κόσμον ὁ Θεὸς ἔκαμε καὶ τὸν πνευματικὸν κόσμον, ποὺ εἶναι χωρὶς ὕλη καὶ δὲ φαίνεται, εἶναι δηλαδὴ ἀόρατος. Καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους, ποὺ εἶναι πάντα κοντὰ στὸ Θεὸ καὶ ἐκτελοῦν τὸ θέλημά Του.

Τὴν ἐβδόμη ἡμέρα ὁ Θεὸς εὐχαριστημένος γιὰ ὅλα τὰ ἔργα Του, ποὺ ἦταν πάρα πολὺ ὠραῖα, ἀναπαύθη. Εὐλόγησε δὲ καὶ ἀγίασε τὴν ἡμέρα αὐτὴ καὶ τὴν ὠνόμασε **Σάββατον**, ποὺ σημαίνει ἀνάπαυσι.

2. Ὁ Παράδεισος καὶ οἱ Πρωτόπλαστοι

Ὁ Πανάγαθος Θεὸς ἔδωκε τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν Εὔα σ' ἓνα μεγάλο καὶ ὠραιότατο κῆπο γιὰ νὰ ἐργάζωνται καὶ νὰ τὸν φυλάνε. Ὁ κῆπος αὐτὸς ἦταν γεμάτος ἀπ' ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ δέντρα καὶ τὰ φυτά. Οἱ καρποὶ τῶν δέντρων αὐτῶν ἦταν γλυκύτατοι καὶ τὰ ἄνθη τῶν μοσχοβολοῦσαν.

Στὰ κατὰπράσινα λειβάδια τοῦ ἔβροσκαν διάφορα ζῶα μικρὰ καὶ μεγάλα, ὅλα ἤσυχα καὶ ἤμερα. Στὰ δέντρα τοῦ ἐκελαδοῦσαν ἄφθονα ἀηθρόνια κι' ἀμέτρητα ἄλλα πουλιά. Τὸν ἀπέραντο αὐτὸ κῆπο διέσχιζαν καὶ ἐπότιζαν μὲ τὰ κρυστάλλινα νερά τους τέσσαρα ποτάμια. Ἐκεῖ μέσα ἦσαν ὅλα ὠραῖα καὶ τίποτε δὲν ἔλειπε. Ὁ κῆπος αὐτὸς ἐλεγόταν **Παράδεισος**.

Για νὰ δοκιμάσῃ ὁ Θεός, ἂν οἱ πρωτόπλαστοι θὰ ὑπακούσουν στὴν ἐντολή του, τοὺς εἶπε πῶς ἤμποροῦν νὰ τρῶνε ἀπὸ τοὺς καρποὺς ἄλλων τῶν δέντρων. Μόνο ἀπὸ τοὺς καρποὺς ἐνὸς δέντρου δὲν ἐπέτρεψε νὰ φᾶνε. Τὸ δέντρο αὐτὸ εὕρισκόταν στὴ μέση τοῦ κήπου καὶ ἐλεγόταν «δένδρο τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ» (1).

*Ἄν φᾶτε ἀπὸ τοὺς καρποὺς τοῦ δέντρου αὐτοῦ τοὺς εἶπε, θὰ φύγετε ἀμέσως ἀπὸ τὸν **Παράδεισο** καὶ θὰ γίνετε θνητοί. Ἔτσι θὰ χάσετε τὴ χαρὰ καὶ τὴν εὐτυχία, ποὺ ὑπάρχει ἐδῶ μέσα. Αὐτὰ εἶπε ὁ Θεὸς στὸν Ἄδὰμ καὶ στὴν Εὐὰ καὶ τοὺς ἀφηγεσε ἐλευθέρους.

3. Ἡ ἁμαρτία τῶν πρωτοπλάστων

Οἱ προπάτορές μας, Ἄδὰμ καὶ Εὐὰ, μέσα στὸν Παράδεισο εἶχαν ὅλα τὰ καλὰ στὴ διάθεσί τους, χωρὶς κόπο, ἐγύριζαν ξένοιαστοὶ καὶ εἶχαν κάθε χαρὰ. Ἐτηροῦσαν πιστὰ τὴν ἐντολή τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ζωὴ τους ἦταν πολὺ εὐχάριστη.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ εὐτυχία τους δὲν ἐκράτησε πολὺ. Ὁ διάβολος ἐζήλεψε τὴν εὐτυχία τους καὶ ἔβαλε στὸ νοῦ του μὲ κάθε τρόπο, νὰ τοὺς κάμῃ κακὸ. Μεταμορφώθηκε λοιπὸν σὲ φίδι καὶ ἀνέβηκε στὸ ἀπαγορευμένο δέντρο. Καὶ μιὰ μέρα ποὺ εἶδε τὴν Εὐὰ νὰ περνᾷ ἀπὸ ἐκεῖ τῆς εἶπε :

«Γιατὶ δὲν τρῶτε ἀπὸ τοὺς καρποὺς αὐτοῦ τοῦ δέντρου» ;

Καὶ ἡ Εὐὰ τοῦ ἀπάντησε :

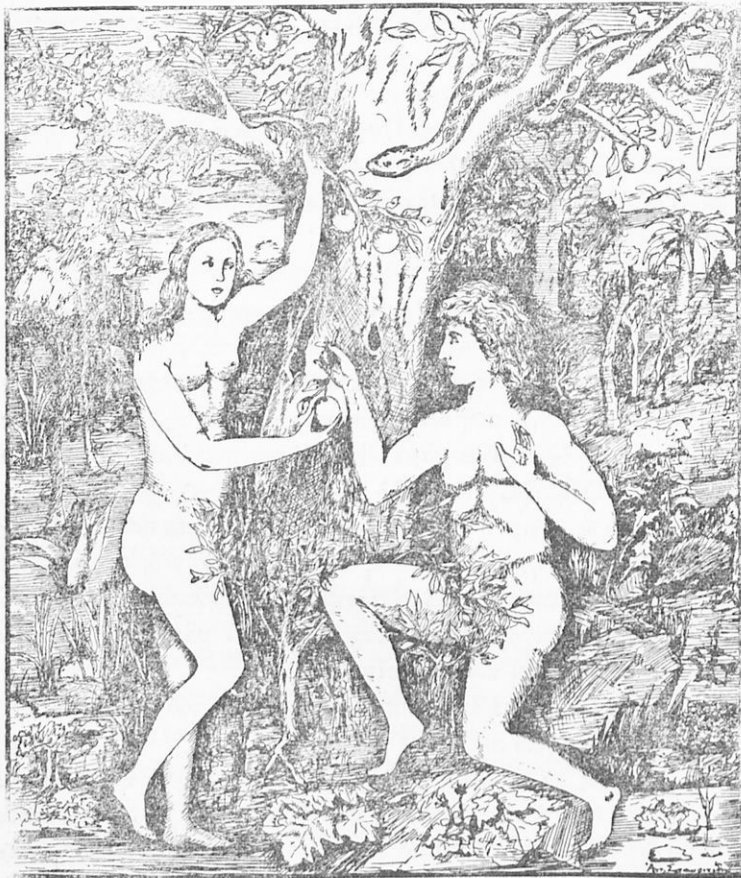
«Ὁ Θεὸς μᾶς τὸ ἀπαγόρευσε, γιατί ἂν φᾶμε θὰ πεθάνωμεν».

«Ὁχι δὲν θὰ πεθάνετε. Ὁ Θεὸς σᾶς ἀπαγόρευσε νὰ φᾶτε ἀπὸ τοὺς καρποὺς αὐτοῦ τοῦ δέντρου, γιατί δὲν θέλει νὰ γίνετε καὶ σεῖς Θεοὶ καὶ νὰ γνωρίζετε τὸ καλὸ καὶ τὸ κακὸ».

Ἡ Εὐὰ ὅταν ἄκουσε τοὺς λόγους αὐτοὺς τοῦ φιδιοῦ (διαβό-

(1) Ὡνομάσθη ἔτσι, γιατί ἂν δὲν ἔτρωγαν οἱ πρωτόπλαστοι θὰ ἐφαίνοντο καλοὶ, ἐνῶ ἂν ἔτρωγαν θὰ ἐφαίνοντο κακοί.

λου) για μιὰ στιγμή σώπασε. Κατόπιν ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὸ ἀπαγορευμένο δέντρο, εἶδε πὼς οἱ καρποὶ τοῦ ἦσαν πῶς ὠραῖοι· καί, ξεχνώντας τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ, ἄπλωσε τὸ χέρι τῆς κι' ἔκοψε

Εἰκ. 1. Οἱ πρωτόπλαστοι τρῶγουν τὸν ἀπαγορευμένο καρπὸ.

ἕναν. Ἄφου ἔφαγε ἡ Ἔδθα ἀπ' αὐτὸν καὶ εἶδε πὼς ἦταν πραγματικὰ νόστιμος ἔδωσε καὶ στὸν Ἀδάμ· δυστυχῶς ἔφαγε καὶ αὐτός.

Ἔτσι οἱ Προπάτορές μας, ξεγελάστηκαν ἀπὸ τὰ ψεύτικα λόγια τοῦ διαβόλου καὶ παρέβησαν τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ. Ἐκαμαν τὴ μεγάλη ἁμαρτία, ποὺ ἀκόμη σήμερα τὴ λέμε Προπατορικὸ ἁμάρτημα (Παρακοή).

4. Ἡ ἔξωσι τῶν πρωτοπλάστων ἀπὸ τὸν Παράδεισο

Μόλις ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐὰ ἔφαγαν ἀπὸ τὸν καρπὸ τοῦ ἀπαγορευμένου δέντρου ἐνοιωσαν πὼς ἦσαν γυμνοὶ καὶ προσπαθοῦσαν νὰ κρύψουν τὴ γύμνια τους μὲ φύλλα συκιάς. Τότε κατάλαβαν τι

Εἶκ. 2. Ὁ ἄγγελος διώχνει τοὺς πρωτοπλάστους ἀπὸ τὸν Παράδεισο. Μεγάλο κακὸ εἶχαν κάμει. Ἄρχισαν νὰ φοβοῦνται συλλογιζόμενοι τὴν τιμωρία τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκρύφθησαν πίσω ἀπὸ ἓνα δέντρο.

Ἔτσι κρυμμένοι, κατὰ τὸ δειλινό, ἄκουσαν τὴ φωνὴ τοῦ

Θεοῦ πού περιπατοῦσε μέσα στὸν Παράδεισο νὰ λέγῃ :

Ἄδὰμ, Ἄδὰμ, πού εἶσαι ;

Ὁ Ἄδὰμ ἀπάντησε : Ἐδῶ, Κύριε. Ἄκουσα τὴ φωνή σου καὶ ἐφοβήθηκα.

Γιατὶ ἐφοβήθηκες, τοῦ εἶπε ὁ Θεός, μήπως ἔφαγες ἀπὸ τὸν καρπὸ τοῦ δέντρου πού σοῦ ἀπαγόρευσα ;

Ναί, Κύριε, εἶπε πάλιν ὁ Ἄδὰμ. Ἀλλὰ δὲν φταίω ἐγὼ ἢ Εὔα μου ἔδωκε καὶ ἔφαγα.

Κατόπιν ὁ Θεός εἶπε στὴν Εὔα : Γιατὶ τὸ ἔκαμες αὐτὸ Εὔα ;

Καὶ αὐτὴ ἀπάντησε : Τὸ φίδι μὲ γέλασε, Κύριε, καὶ ἔφαγα.

Ἐργίστηκε τότε ὁ Θεός γιὰ τὴν ἀχαριστία καὶ τὴν παρακοὴ τῶν πρωτοπλάστων καὶ μὲ φωνὴ αὐστηρὴ τοὺς καταράστηκε καὶ τοὺς εἶπε :

«Σὺ φίδι νὰ εἶσαι τὸ μόνο καταραμένο ἀπ' ὅλα τὰ ζῶα. Νὰ σέρνεσαι μὲ τὴν κοιλιά καὶ νὰ τρῶς χῶμα. Αἰώνιο μῖσος θὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ σοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων».

Καὶ σὺ Εὔα : «Νὰ γεννᾷς τὰ παιδιὰ σου μὲ πόνους καὶ νὰ εἶσαι πάντα ὑποταγμένη στὸν ἄνδρα σου».

Γυρίζοντας ἔπειτα στὸν Ἄδὰμ τοῦ εἶπε : «Ἐπειδὴ ἄκουσες τὴ γυναῖκα σου καὶ ἔφαγες ἀπὸ τὸν ἀπαγορευμένο καρπὸ θὰ εἶναι καταραμένη ἡ γῆ ἐξ αἰτίας σου. Μὲ κόπο νὰ βρίσκῃς τὴν τροφή σου καὶ μὲ τὸν ἰδρωτὰ τοῦ προσώπου σου νὰ τρῶς τὸ ψωμί σου, ἕως ὅτου ἐπιστρέψῃς στὴ γῆ καὶ γίνῃς χῶμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖο σὲ ἔπλασα».

Κατόπιν ἔτσι θυμωμένος καθὼς ἦταν διέταξε ἓναν ἄγγελο νὰ τοὺς βγάλῃ ἀπὸ τὸν Παράδεισο καὶ νὰ φυλάῃ τὴ θύρα του γιὰ νὰ μὴ ξαναμποῦν. Ἔως ὅτου κάποιος ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τους θὰ πατήσῃ τὸ Σατανᾶ καὶ θὰ τοὺς ἀνοίξῃ πάλιν τὴν θύρα τοῦ Παραδείσου.

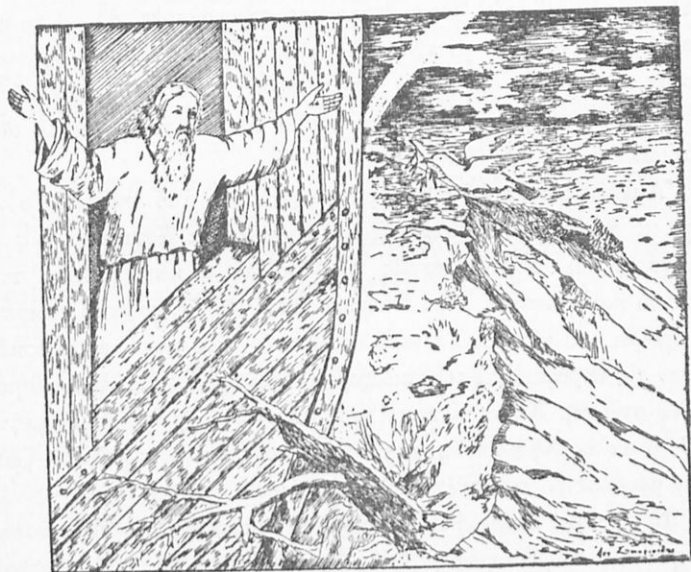
Ἔτσι ὁ Ἄδὰμ καὶ ἡ Εὔα ἔξω ἀπὸ τὸν Παράδεισο ἄρχισαν νὰ ἐργάζωνται τὴ γῆ γιὰ νὰ ζήσουν. Ἡ ζωὴ τους ὁμως ἦταν πολὺ βαρυσμένη, γιὰτὶ μὲ δυσκολία καὶ μὲ πολὺ κόπο κατῶρθωναν νὰ βγάλουν τὸ ψωμί τους.

Με τὸν καιρὸ ἀπόκτησαν καὶ παιδιά, ἀπ' αὐτὰ ἐγεννήθηκαν ἄλλα κι' ἔτσι σιγὰ - σιγὰ ἐγεννήθηκαν πολλοὶ ἄνθρωποι.

Μὰ σὰν ἐπέρασαν πολλὰ χρόνια οἱ ἄνθρωποι ἔπαψαν νὰ ἐκτελοῦν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἔγιναν κακοί. Ἐφιλονικοῦσαν μεταξύ τους καὶ πολλὰς φορές ἐσκοτώναν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον.

5. Ὁ Κατακλυσμὸς

Ὁ Θεὸς μὲ μεγάλη λύπη ἔβλεπε τὸ κατάντημα αὐτὸ, ποὺ ἐξέπεσαν τὰ πλάσματά του. Δὲν τοὺς ἐτιμωροῦσε ὅμως γιατί ἐπερίμενε νὰ μετανοήσουν. Ἄλλὰ μάταια. Ὁ κατήφορος, ποὺ

Εἰκ. 3. Ὁ κατακλυσμὸς.

εἶχε πάρει ὁ κόσμος, ἦταν φοβερός. Τὸ κακὸ ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα ἐμεγάλωνε. Ἡ ἀγάπη εἶχε χαθῆ ὀριστικὰ ἀπὸ τὸν κόσμο, εἶχε λείψει ἡ ἀλήθεια καὶ ἐβασίλευε τὸ ψέμα καὶ ἡ ἀσέβεια.

Τι' αὐτὸ ὁ Θεὸς ἀποφάσισε νὰ καταστρέψῃ τοὺς κακοὺς αὐ-
τοὺς ἀνθρώπους. Ἐνάμισα ὅμως σ' αὐτοὺς ἦταν κι' ἓνας εὐσε-
βῆς καὶ δίκαιος ἄνθρωπος ποὺ λεγόταν Νῶε. Ὁ Θεὸς ἠθέ-
λησε νὰ σώσῃ τὸ Νῶε γιὰ νὰ μὴ χαθῆ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων
ἀπὸ τὴ γῆ.

Εἶπε λοιπὸν ὁ Θεὸς στὸ Νῶε νὰ φτιάσῃ μιὰ κιβωτὸ σὰν
πλοῖο, νὰ τὴν κλείσῃ καλὰ ἀπὸ πάνω καὶ νὰ μπῆ μέσα σ' αὐ-
τὴν μὲ τὴν οἰκογένειά του. Νὰ πάρῃ δὲ μέσα ἀρκετὲς τροφές
καὶ ἓνα ζευγάρι ἀπ' ὅλα τὰ ζῶα τῆς ξηρᾶς, γιὰτὶ εἶχε σκοπὸ
νὰ καταστρέψῃ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους μὲ κατακλυσμὸ.

Ὁ Νῶε ἄκουσε πρόθυμα τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ κι' ἄρχισε νὰ
φτιάχνῃ τὴν κιβωτό. Ὅταν ἐτελείωσε τὴν ἄλειψε ἀπ' ἔξω μὲ
πίσσα γιὰ νὰ μὴ μπαίνη τὸ νερό. Ἐββαλε μέσα ἄφθονες
τροφές καὶ τὰ ζῶα ὅπως τοῦ εἶπε ὁ Θεός. Κατόπιν μπῆκε μέσα
κι' αὐτὸς μὲ τὴ γυναῖκα του, τὰ παιδιὰ του καὶ τὶς γυναῖκες τῶν
παιδιῶν του καὶ τὴν ἔκλεισε καλὰ.

Ἀμέσως κατόπιν ὁ οὐρανὸς ἐσκεπάστηκε ἀπὸ σκοτεινὰ σύν-
νεφα κι' ἀκολούθησαν ἀστραπὲς καὶ κεραυνοὶ κι' ἄρχισε νὰ πέφτῃ
δυνατὴ βροχή. Νόμιζε κανεὶς πὼς ἀνοιξαν οἱ καταρράκτες τοῦ
οὐρανοῦ καὶ ποτάμια νερὸ ἔπεφταν στὴ γῆ. Ἐβρεχε ἀδιάκοπα
40 ἡμέρες καὶ νύκτες. Τὰ νερὰ ὑψώθηκαν τόσο πολὺ, ὥστε ἐσκε-
πασαν τὶς κορυφές καὶ τῶν πιδὸ ψηλῶν βουνῶν. Τίποτε δὲν ἐσώθηκε
ἐπάνω στὴ γῆ. Ὅλοι οἱ κακοὶ καὶ ἀσεβεῖς ἄνθρωποι ἐπνίγηκαν.
Μόνον ὁ καλὸς Νῶε ἐσώθηκε μὲ τὴν οἰκογένειά του καὶ ὅσα ζῶα
ἦσαν μέσα στὴν κιβωτό.

Ἡ κιβωτὸς ἔπλεε ἐπάνω στὰ νερὰ σὰν καράβι. Ἄμα ἐστα-
μάτησε ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἐβγήκε ὁ ἥλιος, τὰ νερὰ ἄρχισαν
λίγο - λίγο νὰ κατεβαίνουν. Στὸς ἑπτὰ μῆνες ἀπὸ τότε ποὺ ἄρ-
χισε ὁ κατακλυσμὸς ἡ κιβωτὸς ἐστάθη στὴν κορυφὴ τοῦ ὑψηλοῦ
βουνοῦ Ἀραράτ τῆς Ἀρμενίας. Ὁ Νῶε θέλει νὰ βγῆ ἀπὸ τὴν
κιβωτὸ μὰ δὲν ξέρεῖ ἂν ἐστέγνωσε ἡ γῆ. Ἡ ὁμίχλη εἶναι πυ-
κνὴ καὶ δὲν βλέπει, γι' αὐτὸ ἄφησε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν κιβωτὸ
ἓνα κόρακα.

Αὐτὸς ὁμοίως δὲν ἐγύρισε πίσω στὴν κιβωτό, γιατί εὐρήθηκε στίς κορυφές τῶν βουνῶν ἀρκετὰ πτώματα καὶ ἔτρωγε.

Μετὰ ἀπὸ ἑπτὰ ἡμέρες, γιὰ νὰ βεβαιωθῆ καλύτερα, ἄφησε ἓνα περιστέρι· αὐτὸ ἀφοῦ ἐτριγύρισε καὶ δὲν εὐρήθηκε τόπο νὰ σταθῆ ἐγύρισε πίσω στὴν κιβωτό. Μετὰ ἀπὸ ἑπτὰ ἡμέρες ἄφησε πάλι τὸ ἴδιο περιστέρι· αὐτὴ τῆ φορὰ τὸ περιστέρι ξαναγύρισε στὴν κιβωτὸ μὲ ἓνα κλωνάρι ἐληᾶς στὸ ράμφος του. Ἐνοιῶσε τότε ὁ Νῶε ὅτι τὰ νερὰ κατέβηκαν πρὸς κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα. Ὑστερα ἀπὸ ἄλλες ἑπτὰ ἡμέρες ἄφησε καὶ πάλι τὸ περιστέρι, μὰ ἐκεῖνο πλέον δὲν ξαναγύρισε.

Ἀπ' αὐτὸ κατάλαβε ὁ Νῶε ὅτι ἐτραβήχτηκαν τὰ νερὰ καὶ ἐστέγνωσε ἡ γῆ· ἐβγήκε τότε ἀπὸ τὴν κιβωτὸ μαζὶ μὲ τὴν οἰκογένειά του καὶ μὲ ὅλα τὰ ζῶα ποὺ ὑπῆρχαν μέσα σ' αὐτήν.

Ἀμέσως κατόπιν μὲ ὅλη τὴν οἰκογένειά του ἔκαμε θυσία στὸν Θεό, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ γιὰ τὴ σωτηρία τους. Ὁ Θεὸς εὐχαριστήθηκε γιὰ τὴν εὐγνωμοσύνη τοῦ Νῶε καὶ τοῦ ὑποσχέθηκε, πῶς δὲν θὰ κάμῃ πιά κατακλυσμὸ· καὶ ὡς σημεῖο γιὰ τὴν ὑπόσχεσί του αὐτῆ τοῦ ἔδωσε τὸ οὐράνιο τόξο, τὸ ὁποῖον ἐφάνηκε τῆ στιγμῆ ποὺ γινόταν ἡ θυσία.

6. Ὁ Πύργος Βαβέλ καὶ ἡ διασπορὰ

Ἐπέρασαν πολλὰ χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ ἔγινε ὁ κατακλυσμός. Τὰ παιδιὰ τοῦ Νῶε Σὴμ, Χάμ καὶ Ἰάφεθ ἔκαμαν παιδιά καὶ ἐγγόνια. Ἐτσι μὲ τὸν καιρὸ ἐπλήθυναν καὶ ἡ κορυφὴ τοῦ Ἄραράτ δὲν τοὺς ἐχωροῦσε. Γι' αὐτὸ ἄφησαν τὴν Ἀρμενία καὶ ἐπροχώρησαν πρὸς Ἀνατολὰς καὶ ἔφθασαν σὲ μιὰ μεγάλη πεδιάδα, ἀνάμεσα στοὺς ποταμοὺς Εὐφράτη καὶ Τίγρητα (Μεσοποταμία) ὅπου ἐσταμάτησαν καὶ ἐζοῦσαν εὐτυχεῖς.

Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ μὲ τὸν καιρὸ ἔγιναν πάρα πολλοὶ καὶ δὲν ἐχωροῦσαν γιὰ νὰ ζήσουν ὅλοι μαζὶ. Γι' αὐτὸ ἀποφάσισαν νὰ χωριστοῦν σὲ ομάδες, νὰ τραβήξουν σὲ ἄλλες χῶρες καὶ ἐκεῖ

νά ἐγκατασταθοῦν γιά νά ζήσουν. Πρὶν ὁμοῦ χωρισθοῦν ἐσκέ-
φθηκαν νά κτίσουν μιὰ πόλι μὲ κάστρα καὶ μέσα σ' αὐτὴν
ἓνα πύργο τόσο ψηλό, ποῦ ἡ κορυφή του νά φθάνη στὸν οὐ-
ρανό. Ἐφαντάστηκαν ὅτι ἔτσι θὰ ἀποκοτοῦσαν μεγάλη δόξα
καὶ τὸ ὄνομά τους θὰ ἔμενε ἀθάνατο. Ἄρχισαν λοιπὸν νά ἐργά-
ζονται ἀκούραστοι. Τὸ ἔργο τους συνεχίζεται χωρὶς ἐμπόδιο
καὶ ἐλπίζουν ὅτι γρήγορα θὰ ἐγγίσουν τὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ.

Δὲν τὸ κατώρθωσαν ὁμοῦ. Γιατὶ ὁ Θεὸς γιά νά τιμωρήση
τὴν ἀσέβεια καὶ τὴν ὑπερηφάνειά τους, τοὺς ἐσύγχυσε τίς
γλῶσσες. Ἐνῶ δηλ. πρῶτα ὅλοι ὠμιλοῦσαν τὴν ἴδια γλῶσσα,
ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὁ καθένας ὠμιλοῦσε ξεχωριστὴ γλῶσσα
καὶ τελείως ἄγνωστη στοὺς ἄλλους.

Ἔτσι, ἐπειδὴ δὲν ἠμποροῦσαν νά συνεννοηθοῦν, ἀναγκά-
σθηκαν νά διακόψουν τὴν ἐργασία τους καὶ νά ἀφήσουν τὸ τε-
ράστιο αὐτὸ ἔργο τους ἀτελείωτο. Ὁ Πύργος αὐτὸς ὠνομάσθη
Πύργος Βαβέλ, γιὰτὶ Βαβέλ σημαίνει σύγχυσι τῶν γλωσσῶν.
Στὴ θέσι τοῦ Πύργου ὕστερα ἀπὸ χιλιάδες χρόνια κτίσθηκε ἡ
ξακουστὴ πόλι Βαβυλῶν.

Ἦστερα ἀπὸ τὴ σύγχυσι τῶν γλωσσῶν οἱ ἄνθρωποι ἐχωρί-
σθηκαν καὶ διεσκορπίσθηκαν στὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς. Οἱ
ἀπόγονοι τοῦ Σὴμ κατοίκησαν τὴ Μεσοποταμίᾳ καὶ τὴν ἄλλη
Ἄσιᾳ καὶ ἀποτέλεσαν τοὺς Σημιτικοὺς λαοὺς. Τοῦ Χάμ τὴν
Παλαιστίνην, ποῦ ὠνομάσθηκε Χαναάν, ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Χα-
ναάν, παιδιοῦ τοῦ Χάμ, καὶ ἀποτέλεσαν τοὺς Χανααναίους. Τέ-
λος οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰάφεθ ἀπὸ τὴ Μικρὰ Ἄσιᾳ ἐπέρασαν στὴν
Εὐρώπη καὶ ἀποτέλεσαν τοὺς Ἰαπετικούς λαοὺς. Ἐπειτα ἀπὸ
πολλὰ χρόνια οἱ ἴδιοι οἱ ἄνθρωποι ποῦ διεσκορπίσθηκαν στὰ
διάφορα μέρη τῆς γῆς ἐσχημάτισαν πολιτεῖες καὶ βασίλεια. Τὰ
πρῶτα ἀρχαῖα βασίλεια ἦσαν ἡ Βαβυλωνία, ἡ Ἀσσυρία, ἡ Αἴγυ-
πτος καὶ ἡ Χαναάν.

ΟΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΑΙ⁽¹⁾

7. Πρόσκλησι τοῦ Ἀβραάμ

Μὲ τὸν καιρὸ οἱ ἄνθρωποι ποὺ διεσκορπίστηκαν στὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς ἐξέχασαν τὸν ἀληθινὸ Θεὸ κι' ἄρχισαν νὰ λατρεύουν γιὰ θεοὺς τὰ εἰδωλα, δηλαδὴ τὸν ἥλιο, τὴ σελήνη τὰ ἄστρα κλπ. Μὲ ἄλλους λόγους ἔγιναν εἰδωλολάτρες.

Μόνο οἱ ἀπόγονοι τοῦ Σὴμ, στὴ Μεσοποταμία ἔμειναν πιστοὶ στὸν ἀληθινὸ Θεό. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ μὲ τὸν καιρὸ ἔχασαν τὴν πίστι τους ἐλησιμόνησαν τὸν ἀληθινὸ Θεὸ κι' ἔγιναν εἰδωλολάτρες. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ἐζῴσσε στὴ Χαρζάν τῆς Μεσοποταμίας ἕνας εὐσεβῆς καὶ δίκαιος ἄνθρωπος ὁ Ἀβραάμ, ὁ ὁποῖος ἐλάτρευε τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ ὑπάκουε πιστὰ στὸ θέλημά του.

Ὁ Θεὸς ποὺ ἀγαποῦσε τὸν Ἀβραάμ γιὰ τὴν εὐσέβεια καὶ τὴν πίστι του παρουσιάστηκε μιὰ μέρα σ' αὐτὸν καὶ τοῦ εἶπε : « Ἀβραάμ, ἄφησε τὴν πατρίδα σου καὶ τὸ σπίτι σου καὶ πήγαινε στὴ Χαναὰν καὶ ἐκεῖ νὰ κατοικήσης ». Ὁ Ἀβραάμ σὰν καλὸς καὶ ὑπάκουος ἔκαμε ὅπως τοῦ εἶπε ὁ Θεός. Ἐπῆρε τὴ γυναῖκα του τὴ Σάρρα, τὸν ἀνεψιό του τὸν Λώτ, ποὺ ἀγαποῦσε πολὺ γιὰτὶ δὲν εἶχε παιδιὰ, καὶ ὅλα του τὰ ὑπάρχοντα καὶ ἐξεκίνησε γιὰ τὴ Χαναὰν ποὺ τοῦ ἔδειξε ὁ Θεός. Ἀκολουθοῦσε

(1) Οἱ Ἑβραῖοι ὠνόμαζαν Πατριάρχας τὸν Ἀβραάμ, τὸν Ἰσαὰκ καὶ τὸν Ἰακώβ, γιὰτὶ σ' αὐτοὺς ὁ Θεὸς ὑποσχέθηκε τὴν προστασίαν του καὶ τὴν αὐξηση τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ.

ολόκληρο караβάνι από δούλους και βοσκούς με πολλά πρόβατα και άλλα ζώα.

Προχωρώντας προς δυσμὰς ἐπέρασε τὸν Ἰορδάνη ποταμὸ, ἐμπήκε στὴ Χαναὰν και ἐσταμάτησε σὲ μιὰ θέσι πού λεγόταν Συχέμ.

Τότε παρουσιάστηκε πάλιν ὁ Θεὸς και εὐχαριστημένος τοῦ εἶπε: «αὐτὴ τὴ χώρα θὰ τὴν δώσω στοὺς ἀπογόνους σου και σένα θὰ σὲ κάμω ἀρχηγὸ μεγάλου λαοῦ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον θὰ γεννηθῆ ὁ Σωτὴρας τοῦ κόσμου. (Δηλαδή ὁ Ἰησοῦς Χριστός).

Ἐκεῖ ὁ Ἀβραὰμ ἔκτισε θυσιαστήριο και πρόσφερε εὐχαριστήριο θυσία στὸ Θεό. Κατόπιν ἐπροχώρησε ἀνατολικά προς τὸ βουνό, πού ἦταν ἐκεῖ κοντά, και ἔστησε τὴ σκηνή του κάτω ἀπὸ μιὰ βελανιδιά (1).

Οἱ Χανααναῖοι ὠνόμαζαν τὸ Ἀβραὰμ Ἑβραῖο δηλ. περάτη, ἐπειδὴ ἐπέρασε τὸν Ἰορδάνη ποταμὸ, γιὰ νὰ ἔλθῃ στὴ χώρα τους. Ἀπὸ τὸ ὄνομα αὐτὸ και οἱ ἀπόγονοί του ὠνομάστηκαν Ἑβραῖοι.

8. Ὁ Ἀβραὰμ χωρίζεται ἀπὸ τὸ Λὼτ

Τὰ πρόβατα και τὰ βόδια τοῦ Ἀβραὰμ και τοῦ Λὼτ, ἀφ' ὅτου ἦρθαν στὴν εὐφορη και πλούσια Χαναὰν και με τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἔγιναν τόσα πολλά, ὥστε ὁ τόπος πού ἐγκατεστάθησαν δὲν τοὺς ἐχωροῦσε πλέον, γιὰ νὰ μείνουν μαζί. Ἀλλὰ και τὰ λειβάδια τοῦ τόπου αὐτοῦ δὲν ἦσαν πλέον ἀρκετὰ γιὰ νὰ βόσκουν τὰ τόσα πρόβατα και ζῶα και οἱ βοσκοὶ τοῦ Ἀβραὰμ ἐφιλονικοῦσαν κάθε ἡμέρα με τοὺς βοσκούς τοῦ Λὼτ. Ὁ Ἀβραὰμ φοβᾶται μήπως ἡ φιλονικία τῶν βοσκῶν μεταδοθῆ και στοὺς ἴδιους· γι' αὐτὸ σὰν εἰρηνικὸς και δίκαιος πού ἦταν ἐκάλεσε μιὰ ἡμέρα τὸν Λὼτ και τοῦ εἶπε:

« Ἀγαπημένε μου ἀνεψιέ, δὲν εἶναι σωστὸ νὰ γίνωμε ἐχθροὶ

(1) Ἐστησε τὴ σκηνή του ἀνατολικά τῆς πόλεως Βαιθὴλ· κάτω ἀπὸ τὴ βελανιδιά (Δρῦ) τοῦ Μαμβρῆ.

μεταξύ μας για τήν τροφή τῶν προβάτων μας. Εἶναι φρόνιμο νά χωρίσουμε. Μπροστά σου εἶναι ὅλη ἡ χώρα. Διάλεξε τὸν τόπο ποῦ σοῦ ἀρέσει. "Ἄν σὺ πᾶς δεξιά, ἐγὼ θὰ πάω ἀριστερά. "Ἄν σὺ πᾶς ἀριστερά, ἐγὼ θὰ πάω δεξιά».

Ὁ Λῶτ εὗρηκε σωστά καὶ φρόνιμα τὰ λόγια τοῦ Ἀβραάμ· καὶ ἐκατάλαβε πῶς ἦταν φρόνιμο νά χωρισθοῦν. Ἐσήκωσε τότε τὰ μάτια του καὶ εἶδε ὅτι ὅλα τὰ περὶχωρα τοῦ Ἰορδάνου ἦσαν πλούσια καὶ εὐφορα, σὰν παράδεισος τοῦ Θεοῦ, γιατί τὰ ἔβρεχαν καὶ τὰ ἐπότιζαν τὰ ἄφθονα νερά τοῦ ποταμοῦ. Ἐδιάλεξε λοιπὸν τὴν χώρα αὐτή, ἐπροχώρησε ἀνατολικά καὶ ἦλθε νά κατοικήσῃ σὲ μιὰ πλούσια πεδιάδα κοντὰ στὸν Ἰορδάνη, ἀνάμεσα στὶς πόλεις Σόδομα καὶ Γόμορα.

Ὁ Ἀβραάμ ἔμεινε στὸ ὄρεινὸ καὶ ἄγρονο μέρος τῆς Χαναάν καὶ κατοίκησε στὴν πόλι Χεβρών, ὅπου ἔκτισε θυσιαστήριον καὶ πρόσφερε θυσία στὸ Θεό, ἀπὸ εὐγνωμοσύνη ποῦ τὸν ἐβοήθησε νά λύσῃ εἰρηνικὰ τὶς διαφορὰς τους μετὰ τὸν ἀνεψιὸ τοῦ Λῶτ. Ἦταν τότε ὁ Ἀβραάμ 82 ἐτῶν.

9. Ἡ καταστροφή τῶν Σοδόμων καὶ τῶν Γομόρων καὶ ἡ σωτηρία τοῦ Λῶτ

Οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων Σόδομα καὶ Γόμορα ἦσαν πολλοὶ κακοὶ καὶ ἁμαρτωλοὶ καὶ δὲν ἐφοβοῦντο καθόλου τὸ Θεό, γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς ἀποφάσισε νά καταστρέψῃ τοὺς κακοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴν χώρα τους γιὰ παραδειγματισμὸ.

Πρὶν ὅμως τοὺς καταστρέψῃ ἔστειλε δύο ἀγγέλους στὸ Λῶτ καὶ τὸν εἰδοποίησε νά φύγῃ ἀμέσως, μετὰ τὴν οἰκογένειά του, σ' ἄλλη χώρα, γιὰ νά μὴ χαθοῦν καὶ αὐτοὶ μαζί με αὐτοὺς τοὺς ἁμαρτωλοὺς.

Τοῦ εἶπαν ἀκόμη, ἅμα θὰ ἐφευγαν, νά μὴ γυρίσῃ κανεὶς πίσω νά ἰδῇ τὴν φρικτὴν καταστροφή, οὔτε νά σταθοῦν σὲ κανένα

μέρος τῶν περιχώρων, ἀλλὰ νὰ φύγουν γρήγορα πρὸς τὸ οὐνό. Ὁ Λῶτ ἔκαμε ὅπως τοῦ εἶπαν οἱ Ἄγγελοι. Δὲν ἐπέρασε πολλή ὥρα, ἀφ' ὅτου ξεκίνησαν, καὶ ὁ Θεὸς ἔρριξε στὸν τόπον αὐτό, ἀπὸ τὸν οὐρανὸ φωτιά καὶ θειάφι. Καὶ νὰ σὲ λίγο τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορα ἐκαίοντο ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη.

Ἡ καταστροφή ἦταν φοβερή. Δὲν ἀκουόταν τίποτε ἄλλο, παρὰ οἱ τρομεροὶ κρότοι τῶν σπιτιῶν ποὺ ἐπεφταν καὶ οἱ σπαρακτικὰς φωνὲς τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἐκαίοντο. Ἡ γυναῖκα

Εἰκ. 4. Ὁ Λῶτ φεύγει ἀπὸ τὸν καταραμένο τόπο.

τοῦ Λῶτ τότε, ἀπὸ περιέργεια καὶ χωρὶς νὰ σεβαστῇ τὴν ἐντολή τῶν ἀγγέλων, ἐγύρισε νὰ ἰδῇ τὴν καταστροφή. Ἐτιμωρήθη ὁμοῦ παραδειγματικά, γιατί ὁ Θεὸς ἀμέσως τὴν ἔκαμε ὡσαν στήλη ἀπὸ ἀλάτι (στήλη ἄλατος) καὶ ἔμεινε ἀκίνητη. Ὁ Λῶτ μὲ τοὺς ἄλλους συνέχισε τὸ δρόμο του καὶ ἔφυγε μακριὰ ἀπὸ τὸν καταραμένο αὐτὸν τόπο.

Μετὰ τὴν καταστροφή τὸ ὠραῖο ἐκεῖνο μέρος βούλιαξε καὶ στὴ θέσι του ἐφανερώθη μιὰ μεγάλη λίμνη. Σώζεται μέχρι σήμερα καὶ λέγεται **Νεκρὰ Θάλασσα**.

10. Ἡ φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ καὶ ἡ γέννησι τοῦ Ἰσαάκ

Ὁ Ἀβραάμ ἐνῶ ἦταν πολὺ πλούσιος καὶ εἶχε πάρα πολλὰ αγαθά, δὲν εἶχε ὅμως παιδιά, γιατί ἡ Σάρρα ἦταν στεῖρα καὶ δὲν ἐγεννοῦσε. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τὸν ἐστενοχωροῦσε πάρα πολὺ καὶ τὸν ἔκανε νὰ ἀπορῆ πῶς ἡ Χαναὰν θὰ δινόταν στοὺς ἀπογόνους τοῦ ποῦ θὰ ἦταν ἀμέτρητοι. Ὡστόσο καὶ αὐτὸς καὶ ἡ Σάρρα δὲν ἀπελπίζοντο καὶ δὲν ἔπαυαν νὰ παρακαλοῦν τὸ Θεὸ νὰ τοὺς δώσῃ ἕνα παιδί.

Ὁ Θεὸς ποῦ ἀκούει τίς προσευχῆς τῶν καλῶν ἀνθρώπων, ἄκουσε τέλος καὶ τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῆς Σάρρας τὴν παράκλησι καὶ ἀποφάσισε νὰ τοὺς χαρίσῃ ἕνα παιδί. Τὴν ἀπόφασί του αὐτὴ τὴν ἐφάνέρωσε ὁ Θεὸς στὸν Ἀβραάμ μὲ τρεῖς ἀγγέλους του.

Παρουσιάστηκαν κάποτε στὸν Ἀβραάμ ὡς ἄγνωστοι ὁδοιπόροι (διαβάτες). Ὁ Ἀβραάμ τοὺς ἐδέχθη στὴ σκηνή του καὶ τοὺς ἐφιλοξένησε μὲ πλούσιο τραπέζι. Μετὰ τὸ φαγητὸ ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἀνήγγειλε στὸν Ἀβραάμ ὅτι σ' ἕνα χρόνο ἡ Σάρρα θὰ γεννήσῃ παιδί. Ὁ γέρο Ἀβραάμ παραξενεύθηκε γιὰ τὴν ἀπίστευτη εἶδησι καὶ ἡ Σάρρα ποῦ εὐρισκόταν πίσω ἀπὸ τὴ σκηνὴ ἐγέλασε. Ἀμέσως δὲ τότε οἱ τρεῖς ξένοι ἔγιναν ἄφαντοι.

Οἱ δύο καλοὶ γέροι κατάλαβαν τότε, πῶς οἱ ξένοι, ποῦ ἐφιλοξένησαν δὲν ἦσαν κοινοὶ ἄνθρωποι. Προσευχήθηκαν ἀμέσως καὶ παρακάλεσαν τὸ Θεὸ νὰ τοὺς συγχωρήσῃ γιὰ τὴ δυσπιστία τους καὶ τὸν εὐχαρίστησαν γιὰ τὴν τιμὴ, ποῦ τοὺς ἔκαμε νὰ στείλῃ τοὺς ἀγγέλους του νὰ φάγουν μαζί τους καὶ νὰ τοὺς φέρουν τὴν εὐχάριστη εἶδησι.

Πράγματι μετὰ ἕνα χρόνο σύμφωνα μὲ τὴν εἶδησι τῶν ἀγγέλων, ἡ γρηὰ Σάρρα (90 χρονῶν) ἐγέννησε ἕνα χαριτωμένο ἀγοράκι, τὸ ὁποῖο ὕστερα ἀπὸ 8 ἡμέρες ὠνόμασαν **Ἰσαάκ**, ποῦ σημαίνει γέλωτας. Ἡ γέννησι τοῦ Ἰσαάκ ἔδωσε καὶ στοὺς δύο γονεῖς ἀπερίγραπτη χαρά.

11. Ἡ Θυσία τοῦ Ἰσαὰκ

Ὅσο ὁ Ἰσαὰκ ἐμεγάλωνε τόσο ἐμεγάλωνε καὶ ἡ χαρὰ τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῆς Σάρρας καὶ δὲν ἔπαιναν νὰ εὐχαριστοῦν καὶ νὰ βοξολογοῦν τὸ Θεό, πού τοὺς ἐξεπλήρωσε τὴν ἐπιθυμία τους. Ὁ Θεὸς ὅμως γιὰ νὰ δοκιμάσῃ καὶ πάλι τὴν πίστι καὶ τὴν ὑπακοὴ τοῦ Ἀβραάμ, παρουσιάζεται μιὰ ἡμέρα καὶ τοῦ λέγει: «Ἀβραάμ πάρε τὸ παιδί σου καὶ πήγαινε σ' ἐκεῖνο τὸ ψηλὸ βουνὸ (Μοριά) καὶ ἐκεῖ θυσιάσέ το».

Ὁ Ἀβραάμ ἐλυπήθηκε βέβαια πολὺ σὰν ἄκουσε τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ ἔπνιξε ὅμως τὰ πατρικά του αἰσθήματα καὶ ὑπάκουσε στὴ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πρωτὶ - πρωτὶ ἐπῆρε τὸ παιδί μὲ δύο ὑπηρετές καὶ μὲ τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὴ θυσία φορτωμένα σ' ἓνα γαῖδουράκι καὶ ἐξεκίνησαν γιὰ τὸ βουνό. Ὅταν ἐφθασαν στοὺς πρόποδες τοῦ βουνοῦ, ἄφησε τοὺς ὑπηρετές μὲ τὸ γαῖδουράκι ἐκεῖ καὶ ὁ Ἀβραάμ μὲ τὸν Ἰσαὰκ φορτωμένους τὰ ξύλα προχώρησαν γιὰ τὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ ὅπου θὰ πρόσφεραν τὴ θυσία.

Ἐνῶ ἐπροχωροῦσαν, ὁ Ἰσαὰκ λέγει στὸν πατέρα του μὲ ἀπορία. Πού εἶναι, πατέρα, τὸ πρόβατο γιὰ τὴ θυσία; Τὰ ἀθῶα αὐτὰ λόγια ἐρράγισαν τὴν καρδιὰ τοῦ Ἀβραάμ καὶ γεμάτος στοργῇ τοῦ ἀπάντησε: «ὁ Θεός, παιδί μου θὰ φροντίσῃ γι' αὐτό».

Ὅταν πλέον ἐφθασαν στὴν ὠρισμένη θέσι καὶ ἐτοίμασαν τὸ θυσιαστήριον καὶ τὴ φωτιά, ὁ Ἀβραάμ μὲ πόνον ψυχῆς βέβαια, ἔδωσε τὸν Ἰσαὰκ καὶ τὸν ἔβαλε ἐπάνω στὸ θυσιαστήριον.

Τὴ στιγμὴ ὅμως πού ὁ Ἀβραάμ ἐσήκωσε τὸ μαχαίρι του καὶ ἦταν ἐτοιμὸς νὰ σφάζῃ τὸ παιδί του, ἄγγελος Θεοῦ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ τοῦ ἐφώνησε.

«Ἀβραάμ, Ἀβραάμ! Μὴ κἀμης κακὸ στὸ παιδί σου! Ἀποδείξεις πόσο σέβασαι τὸ Θεό, ἀφοῦ οὔτε τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ σου δὲν ἐλογάριασες γι' Αὐτόν. Γι' αὐτὸ μὴ τὸ θυσιάσῃς, Θυσιάσε αὐτὸ τὸ κριάρι πού εἶναι δεμένο ἐδῶ».

Γυρίζει τότε ο Ἀβραάμ πρὸς τὸ μέρος ποῦ ἀκούσθηκε ἡ φωνή και βλέπει ἕνα κριάρι μὲ τὰ κέρατά του μπερδεμένα στοὺς θάμνους. Σάν τρελλὸς ἀπὸ τὴν χαρὰ του λύνει τὸν Ἰσαάκ και παίρνει τὸ κριάρι και τὸ θυσιάζει ἀντὶ τοῦ παιδιοῦ του. Τότε ἀκούσθηκε γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ νὰ τοῦ λέγη : « Ὅτι θὰ πληθύνῃ τοὺς ἀπογόνους του ὡς τ' ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ και τὴν ἄμμο τῆς θαλάσσης· και ὅτι ἀπ' αὐτὸν θὰ εὐλογηθοῦν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.

Εἰκ. 5. Ὁ Ἀβραάμ θυσιάζει τὸν Ἰσαάκ.

Ἵστερα ἀπὸ αὐτὰ ὁ Ἀβραάμ μαζί μὲ τὸν Ἰσαάκ κατέβηκαν ἀπὸ τὸ βουνὸ ἐπῆραν τοὺς ὑπηρέτες και ἐγύρισαν στὴν κατοικία τους, ὅπου τοὺς ἐπερίμενε μὲ ἀγωνία ἡ γυναῖκα του ἡ Σάρρα. Τώρα πλέον ὅλοι μαζί ζοῦν εὐχαριστημένοι και καθημερινῶς εὐχαριστοῦν τὸ Θεὸ γιὰ τὰ ἀγαθὰ και τὴν προστασία του ποῦ τοὺς παρέχει.

Ἐπειτα ἀπὸ λίγα χρόνια πέθκεν ἡ Σάρρα σὲ ἡλικία 127 χρονῶν· καὶ τὴν ἔθαψαν σ' ἓνα σπήλαιον κοντὰ στὴ θελανιδιά τοῦ Μαμβρῆ, ποῦ ἦταν στὴν πόλιν Χεβρών καὶ τὸ ὁποῖον ἀγόρασε ὁ Ἀβραὰμ γιὰ οἰκογενειακὸ τοῦ τάφο.

12. Ὁ γάμος τοῦ Ἰσαάκ

Τέσσερα χρόνια μετὰ τὸ θάνατον τῆς Σάρρας ὁ γέρον Ἀβραὰμ ἀποφάσισε νὰ παντρέψῃ τὸν Ἰσαάκ, μήπως πεθάνει καὶ αὐτὸς καὶ μείνει μόνος του. Ἐξ ἄλλου ἦταν πλέον σὲ ὠριμὴ ἡλικία, 40 χρονῶν.

Ἦθελε ὅμως νὰ τοῦ δώσῃ γυναῖκα ἀπὸ τὴ Μεσοποταμία, ποῦ οἱ ἄνθρωποι ἦσαν πρὸ καλοὶ καὶ εὐσεβεῖς ἀπὸ τοὺς Χαναναίους καὶ ἐπειδὴ δὲν ἤμποροῦσε νὰ ταξιδεύσῃ μόνος του ἕως ἐκεῖ ἔστειλε τὸν πιστό του ὑπηρέτη Ἐλιέζερ.

Τοῦ ἔδωσε 10 καμήλες καὶ πλούσια δῶρα νὰ πάῃ στὴ Χαρράν τῆς Μεσοποταμίας ὅπου ἔμενε ὁ ἀδελφός του Ναχώρ· καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ νὰ ζητήσουν μαζί μ' ἐκεῖνον μιὰ καλὴ κόρη, γιὰ γυναῖκα τοῦ Ἰσαάκ.

Ὁ Ἐλιέζερ μαζί μὲ τοὺς βοηθοὺς του ὕστερα ἀπὸ μακρὸν καὶ κουραστικὸ ταξίδι ἔφθασε στὴν πόλιν Χαρράν. Ἐσταμάτησε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν κοντὰ σ' ἓνα πηγάδι, ἀπὸ τὸ ὁποῖο κάθε βράδυ τὰ κορίτσια τῆς πόλεως ἔπαιρναν νερό. Πρὶν ξεκουρασθῆ ἔκαμε τὴν προσευχή του στὸ Θεὸ καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ τὸν φωτίσῃ νὰ βρῆ μιὰ καλὴ νύφη γιὰ τὸν Ἰσαάκ. Καὶ πρόσθεσε ὅποια κόρη θὰ μοῦ δώσῃ νερὸ νὰ πιῶ καὶ θὰ ποτίσῃ καὶ τίς καμήλες μου, αὐτὴ νὰ εἶναι ἡ κατάλληλη γιὰ νὰ γίνῃ γυναῖκα τοῦ Ἰσαάκ.

Καὶ πραγματικά, κατὰ τὸ βραδάκι, ἀνάμεσα στὶς κοπέλλες ποῦ ἔπαιρναν νερό, ἦρθε καὶ μιὰ σεμνὴ καὶ ὠραία. Αὐτὴ μὲ πολλὴ προθυμία ἔδωσε στὸν Ἐλιέζερ νὰ πιῇ καὶ ἐπότισε καὶ τίς καμήλες του. Ὁ Ἐλιέζερ εὐχαριστήθηκε γιὰ τὴν προθυμία

τῆς κόρης, τῆς ἐχάρισε πλούσια δῶρα καὶ τὴν ἐρώτησε ποῖα εἶναι καὶ ἂν ἔχουν θέσι στὸ σπίτι τους νὰ παραμείνῃ λίγες ἡμέρες.

Λέγομαι Ρεβέκκα καὶ εἶμαι κόρη τοῦ Βαθουήλ, εἶπε ἐκείνη, στὸ σπίτι μας ὑπάρχει μέρος γιὰ σὰς καὶ γιὰ τὰ ζῶα σας, περιμένετε ὅμως νὰ εἰδοποιήσω τὸν ἀδελφὸ μου τὸν Λάβαν. Ὅταν ἡ Ρεβέκκα ἔφθασε στὸ σπίτι καὶ διηγήθηκε ὅσα ἔγιναν ὁ ἀδελφὸς τῆς ἔτρεξε ἀμέσως στὸ πηγάδι καὶ ἐκάλεσε τὸν ξένο στὸ σπίτι τους. Ὅταν δὲ ἔμαθε ἀπὸ τὸν Ἐλιέζερ ὅτι εἶναι δούλος τοῦ Ἀβραάμ καὶ ἔρχεται ἀπὸ τὴ Μεσοποταμία ἐχάρηκε πάρα πολύ, γιατί ὁ πατέρας του ὁ Βαθουήλ ἦταν γυιὸς τοῦ Ναχωρ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀβραάμ. Στὸ σπίτι ὅπου ἔφθασαν, ὁ Ἐλιέζερ καὶ οἱ σύντροφοί του, ἀφοῦ ἐτακτοποιήσαν τὰ ζῶα τους ἐκάθησαν σὲ πλούσιο τραπέζι, ποὺ στὸ μεταξὺ τοὺς εἶχαν ἐτοιμάσει.

Προτοῦ ὅμως φάγουν ὁ Ἐλιέζερ εἶπε τὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο ἦλθε στὴ Μεσοποταμία καὶ διηγήθηκε ὅτι ἔγινε. Στὸ τέλος τοὺς παρακάλεσε νὰ τοῦ δώσουν τὴ Ρεβέκκα γιὰ γυναῖκα τοῦ Ἰσαάκ.

Οἱ γονεῖς καὶ ὁ ἀδελφὸς τῆς Ρεβέκκας ἐδέχτηκαν μὲ προθυμία τὴν πρότασι τοῦ Ἐλιέζερ, ἂν θελήσῃ καὶ ἡ Ρεβέκκα. Ὅταν καὶ ἡ Ρεβέκκα ἀπάντησε ὅτι δέχεται τὸ γάμο τῆς μὲ τὸν Ἰσαάκ, ὁ Ἐλιέζερ πρόσφερε σ' ὅλους καὶ στὴ Ρεβέκκα πολὺ τιμα δῶρα. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ λίγες ἡμέρες ὁ Ἐλιέζερ μὲ τοὺς συντρόφους του καὶ τὴ Ρεβέκκα ἀνεχώρησαν γιὰ τὴ Χαναάν.

Ὁ Ἀβραάμ καὶ ὁ Ἰσαάκ τοὺς ὑποδέχτηκαν μὲ μεγάλη χαρὰ καὶ ἐνθουσιάστηκαν γιὰ τὴν καλὴ ἐκλογὴ τοῦ Ἐλιέζερ. Καὶ ὁ γάμος ἔγινε μὲ χαρὰς καὶ διασκεδάσεις. Ὁ Ἀβραάμ εὐλόγησε τὰ παιδιὰ του καὶ τοὺς ἔκαμε τὴ θερμὴ σύστασι νὰ ἔχουν πίστι στὸ Θεὸ καὶ νὰ ὑπακούουν στὸ θέλημά του.

Ὁ Ἀβραάμ ἔζησε ἀρκετὰ ἀκόμη χρόνια, ὕστερα ἀπὸ τὸ γάμο τοῦ Ἰσαάκ καὶ τῆς Ρεβέκκας, πολὺ εὐχαριστημένος ποὺ ἀξιώθηκε νὰ γίνῃ ὁ γενάρχη τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Πέθανε σὲ ἡλι-

κία 175 χρόνων. Ὁ Ἰσαὰκ τὸν ἔθαψε στὴν ἴδια σπηλιά πού εἶχε θάψει τὴ γυναῖκα του τὴ Σάρρα.

13. Ὁ Ἡσαῦ καὶ ὁ Ἰακώβ

Ὁ Ἰσαὰκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἀπόκτησαν δύο παιδιά, τὸν Ἡσαῦ πού ἐγεννήθηκε πρῶτα (πρωτότοκος) καὶ τὸν Ἰακώβ, πού ἐγεννήθηκε κατόπιν. Ὁ Ἡσαῦ ἦταν δασύτριχο, γερὸ καὶ ζωηρὸ παιδί καὶ τοῦ ἄρесе πάρα πολὺ τὸ κυνήγι. Γι' αὐτὸ ἅμα ἐμεγάλωσε ἔμεινε στὰ κτήματα καὶ ὅταν εἶχε καιρὸ ἐκυνηγούσε. Ὁ Ἰακώβ ἀντίθετα ἦταν ἀσθενικός, χωρὶς τρίχες (λεῖος) καὶ ἥσυχος. Τοῦ ἄρесе νὰ μένη στὸ σπίτι καὶ νὰ ἀσχολῆται μὲ τὶς ἐργασίες τοῦ σπιτιοῦ βοηθῶντας τὴ μητέρα του. Γι' αὐτὸ ἡ Ρεβέκκα ἀγαποῦσε πῶς πολὺ τὸν Ἰακώβ, ἐνῶ ὁ Ἰσαὰκ ἀγαποῦσε τὸν Ἡσαῦ, γιατί ἦταν πρωτότοκος καὶ γιατί τὸ κυνήγι, πού τοῦ ἔφερνε ἦταν τὸ καλύτερο φαγητό του.

Σύμφωνα μὲ τὴ συνήθεια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οἱ πρωτότοκοι εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ κληρονομήσουν τὸν πατέρα τους· ἡ κληρονομία αὐτὴ λεγόταν **πρωτοτόκια**· καὶ μετὰ τὸ θάνατο τοῦ πατέρα τους ἐγίνοντο πατριάρχες, ἀφοῦ πρῶτα ἔπαιρναν καὶ τὴν εὐλογία τοῦ πατέρα τους.

Τὰ πρωτοτόκια λοιπὸν ἀνῆκαν στὸν Ἡσαῦ. Ἀλλὰ ὁ Ἡσαῦ δὲν ἦταν ἄξιος· γι' αὐτὸ καὶ ὁ Θεὸς τὰ ἐκανόνισε ἔτσι, ὥστε νὰ τὰ πάρη ὁ Ἰακώβ. Μιὰ ἡμέρα πού ὁ Ἰακώβ ἦταν στὸ σπίτι καὶ μαγεύρευε φακὲς ὁ Ἡσαῦ ἐγύρισε ἀπὸ τὸ κυνήγι κατάκοπος καὶ πάρα πολὺ πεινασμένος.

Ὅταν εἶδε τὸ ζεστὸ φαγητὸ τὸ λαχτάρησε καὶ ἐζήτησε ἀπὸ τὸν ἀδελφὸ του νὰ τοῦ δώσῃ ἕνα πιάτο φακὲς νὰ φάγῃ, γιὰ νὰ συνέλθῃ. Ὁ Ἰακώβ τότε τοῦ λέγει: «Θὰ σοῦ δώσω, ἂν μοῦ δοκισηθῇ ὅτι θὰ μοῦ πωλήσης τὰ πρωτοτόκιά σου», Ὁ Ἡσαῦ ἀκράτητος καὶ λαίμαργος καθὼς ἦταν, ἐδέχθη καὶ μὲ ὄρκο ἐπώλησε τὰ πρωτοτόκιά του στὸν Ἰακώβ. Ὁ Ἰακώβ τότε τοῦ ἔδωσε λίγο ψωμί καὶ ἕνα πιάτο φακὲς καὶ ἔφαγε.

14. Ὁ Ἰσαὰκ εὐλογεῖ τὸν Ἰακώβ

Ὁ Ἰσαὰκ εἶχε τώρα πλέον γεράσει. Ἦταν 137 χρόνων καὶ δὲν ἔβλεπε. Ἐπειδὴ προαισθανόταν τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἐκάλεσε μία ἡμέρα τὸν Ἡσαῦ καὶ τοῦ εἶπε : «Βλέπεις παιδί μου ἐγέρασα καὶ δὲν γνωρίζω ἂν θὰ ζήσω πολὺ ἀκόμη. Πήγαινε νὰ φέρῃς ἓνα καλὸ κυνήγι νὰ τὸ μαγειρεύῃς καλὰ, ὅπως ἀκρι-

Εἰκ. 6. Ὁ Ἰακώβ ἐπῆρε τὴν εὐλογία τοῦ πατέρα του.

βῶς μοῦ ἀρέσει, νὰ μοῦ φέρῃς νὰ φάω καὶ νὰ σοῦ δώσω τὴν εὐλογία μου, γιὰ νὰ γίνῃς ἀρχηγὸς τοῦ λαοῦ μου Ἰσραὴλ». Ὁ Ἡσαῦ ἀμέσως ἐπῆρε τὰ ὅπλα του καὶ τοὺς σκύλους του καὶ ἐβγήκε στὸ κυνήγι.

Τὰ λόγια αὐτὰ τὰ ἀκουσε καὶ ἡ Ρεβέκκα. Ἐπειδὴ ἤθελε νὰ πάρῃ τὴν εὐλογία ὁ Ἰακώβ, μόλις ἔφυγε ὁ Ἡσαῦ ἐκάλεσε τὸν Ἰακώβ καὶ τοῦ εἶπε : «Παιδί μου νὰ πᾶς στὸ κοπάδι νὰ φέρῃς δυὸ παχειὰ κατσικάκια, γιὰ νὰ τὰ μαγειρέψω ὅπως ἀρέσουν στὸν πατέρα σου, νὰ τοῦ δώσης νὰ φάῃ, γιὰ νὰ σὲ εὐλογῆσῃ προτοῦ πεθάνῃ».

Ὁ Ἰακώβ ἔφερε τὰ κατσικάκια καὶ ἡ Ρεβέκκα τὰ μαγειρέψε

γρήγορα. Κατόπιν ἔντυσε τὸν Ἰακώβ μετὰ τὰ ρούχα τοῦ Ἡσαΐ. Τοῦ περιτύλιξε τὸ λαιμὸν καὶ τὰ χέρια μετὰ τὸ μαλακὸν δέρμα τῶν κατοικιῶν, γιὰ νὰ φαίνεται μαλλιάρως, ὅπως ἦταν ὁ Ἡσαΐ καὶ τὸν ἔστειλε μετὰ τὸ φαγητὸν στὸν Ἰσαάκ. Ὁ Ἰακώβ ἐπλησίασε τὸν πατέρα του καὶ τοῦ εἶπε: «Πατέρα σου ἔφερα τὸ κυνήγι πού μοῦ εἶπες· σήκω νὰ φᾶς καὶ δώσε μου τὴν εὐλογία σου».

Ὁ Ἰσαάκ ἀπόρησε πῶς τόσο γρήγορα ἐγύρισε ἀπὸ τὸ κυνήγι καὶ ἐπειδὴ ἦ φωνή, πού ἄκουσε, τοῦ ἐφάνηκε πῶς ἦταν τοῦ Ἰακώβ τὸν ἐκάλεσε νὰ πάη κοντὰ του γιὰ νὰ τὸν ψηλαφήσῃ. Ἀφοῦ τὸν ἐψηλάφησε καλὰ τοῦ εἶπε: «Τὰ χέρια σου εἶναι χέρια τοῦ Ἡσαΐ, ἡ φωνή σου εἶναι φωνή τοῦ Ἰακώβ». Ἐπειδὴ ὁμως ἀκόμη ἀμφισβᾶλλει, τὸν ἐρωτᾷ πάλι ἂν εἶναι ὁ Ἡσαΐ· καὶ ὁ Ἰακώβ μετὰ φωνὴ σταθερῇ τοῦ ἀπαντᾷ ὅτι πράγματι εἶναι ὁ Ἡσαΐ. Τότε ὁ Ἰσαάκ ἐπείσθηκε, ἔφαγε ἀπὸ τὸ φαγητὸν τοῦ Ἰακώβ, εὐχαριστήθηκε πάρα πολὺ καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν εὐλογία του.

Σὲ λίγη ὥρα ἔφτασε καὶ ὁ Ἡσαΐ μετὰ τὸ κυνήγι. Τὸ ἐτοίμασε γρήγορα καὶ τὸ ἐπῆγε στὸν πατέρα του λέγοντας: «Σήκω πατέρα νὰ φᾶς ἀπὸ τὸ κυνήγι μου καὶ νὰ με εὐλογήσῃς». Ὁ Ἰσαάκ τότε ἐγνώρισε τὴ φωνὴν τοῦ Ἡσαΐ, κατὰλαβε τὴν ἀπάτην τοῦ Ἰακώβ, ἐλυπήθηκε πάρα πολὺ καὶ τοῦ εἶπε ὅτι πρὸ ὀλίγου ἐπῆρε τὴν εὐλογία ὁ Ἰακώβ καὶ εἶναι εὐλογημένος. Ἐφαγε ὁμως ἀπὸ τὸ κυνήγι τοῦ Ἡσαΐ, καὶ τὸν εὐλόγησε νὰ ζῆ εὐτυχισμένος, ἀλλὰ νὰ ὑπακούῃ στὸν ἀδελφόν του, πού ἐπῆρε τὴν πρώτην εὐλογία.

Ὁ Ἡσαΐ ἀπὸ τότε ἐθύμωσε πάρα πολὺ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ ἐπῆρε τὴν ἀπόφασιν νὰ τὸν σκοτώσῃ μετὰ τὸ θάνατον τοῦ πατέρα του.

15. Ἡ φυγὴ καὶ τὸ ὄνειρον τοῦ Ἰακώβ

Ἡ Ρεβέκκα ἔμαθε τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἡσαΐ γιὰ τὸν Ἰακώβ καὶ γιὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸ κακὸ ἀποφάσισε νὰ στείλῃ τὸν Ἰακώβ

στην Μεσοποταμία κοντά στον αδελφό της τὸ Λάβαν, ὥσπου νὰ περάσῃ ὁ θυμὸς τοῦ Ἡσαῦ. Σ' αὐτὸ συμφώνησε καὶ ὁ Ἰσαάκ.

Ἔτσι ὁ Ἰακώβ μὲ μεγάλη του λύπη ἀποχαιρετᾷ τοὺς γονεῖς του καὶ φεύγει κρυφά. Βαδίζει γρήγορα καὶ φοβισμένος μήπως τὸν προφθάσῃ ὁ Ἡσαῦ. Ἐπερπάτησε ὅλη τὴν ἡμέρα. Ὅταν ἐνύκτωσε εὐρέθηκε καταμόναχος σὲ μιὰ ἐρημιὰ τῆς Συρίας καὶ ἐκεῖ ἐσταμάτησε γιὰ νὰ ξενοχτήσῃ. Τότε ἔνοιωσε τὴ μοναξιά

Εἰκ. 7. «Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ ...»

του. Μετανόησε γιὰ ὅ,τι ἔκαμε προσευχήθηκε στὸ Θεὸ καὶ ἐζήτησε τὴ βοήθεια καὶ τὴν προστασία του. Κατόπιν κουρασμένος, καθὼς ἦταν, ξάπλωσε στὰ ἀγριόχορτα νὰ κοιμηθῇ βάζοντας γιὰ προσκέφαλο μιὰ πέτρα.

Τὴ νύκτα εἶδε ἓνα ὄνειρο. Μιὰ τεράστια σκάλα ποὺ τὰ πόδια της ἀκουμποῦσαν στὴ γῆ καὶ ἡ κορυφή της ἔφθανε στὸν οὐρανὸ· σ' αὐτὴν ἀνεβοκατέβαιναν οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ. Στὴν κορυφή τῆς σκάλας εἶδε τὸ Θεὸ νὰ στέκεται καὶ νὰ τοῦ λέγῃ:

«Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ καὶ τοῦ πατέρα σου τοῦ

Ἰσαάκ. Τὸν τόπο πού κοιμάσαι θὰ δώσω σὲ σέ καὶ στοὺς ἀπογόνους σου· καὶ ἀπὸ αὐτοὺς θὰ εὐλογηθοῦν ὅλες οἱ φυλές τῆς γῆς. Μὴ φοβάσαι· θὰ εἶμαι πάντα μαζί σου καὶ θὰ σὲ φυλάω καὶ θὰ σὲ βοηθήσω νὰ γυρίσης στὴν πατρίδα σου».

Ὁ Ἰακώβ τότε ἐξύπνησε τρομαγμένος, κοίταξε γύρω του καὶ εἶπε: «Τί φοβερὸ μέρος εἶναι αὐτό! Δὲν ἔμπορεῖ νὰ εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ».

Μόλις ἐξημέρωσε, ὁ Ἰακώβ τὸ λίθο (τὴν πέτρα), πού εἶχε γιὰ προσκέφαλο, τὸν ἔθαλε ὀρθιο κι' ἔχυσε ἐπάνω του λίγο λάδι γιὰ νὰ δείξῃ ὅτι ὁ τόπος αὐτὸς εἶναι ἱερός. Καὶ ὠνόμασε τὸν τόπον αὐτὸν Βαιθήλ, πού σημαίνει οἶκος Θεοῦ. Κατόπιν ἔκαμε πάλι τὴν προσευχή του καὶ ὑποσχέθηκε στὸ Θεὸ ὅτι, ἂν τὸν ἀξιώσει, νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του (Χαναάν), στὸ μέρος αὐτὸ θὰ κτίσῃ ἕνα θυσιαστήριο (ναὸ) στὸ Θεό· καὶ συνέχισε τὸ ταξίδι του γιὰ τὴ Μεσοποταμία.

16. Ὁ Ἰακώβ στὴ Μεσοποταμία

Ἐπειτα ἀπὸ λίγες ἡμέρες ὁ Ἰακώβ ἔφθασε στὴ Χαρρὰν τῆς Μεσοποταμίας καὶ κατέφυγε στὸ θεῖο του Λάβαν, ὅπου καὶ ἐφίλο ξενήθη. Γιὰ νὰ μὴ μένη ὅμως ἄνεργος ἀνάλαβε νὰ βόσκη τὰ πρόβατα τοῦ θεῖου του. Καὶ ἀντὶ γιὰ μισθὸ ἐζήτησε ἀπὸ τὸ θεῖο του νὰ τοῦ δώσῃ γιὰ γυναῖκα του τὴ μικρότερη ἀπὸ τίς δυὸ θυγατέρες του, τὴ Ραχήλ. Ὁ Λάβαν ἐδέχθη ἂν θὰ τὸν ὑπηρετοῦσε ὡς βοσκὸς ἑπτὰ χρόνια.

Ἔτσι καὶ ἔγινε. Ἐπάνω στὸ γάμο ὅμως ὁ Λάβαν ἐγέλασε τὸν Ἰακώβ καὶ τοῦ ἔδωσε τὴ μεγαλύτερη, τὴ Λεία. Ἦταν σκεπασμένη μὲ πυκνὸ πέπλο καὶ δὲν τὴν ἀναγνώρισε. Ὅταν μετὰ τὸ γάμο ἔβγαλε τὸ πέπλο καὶ τὴν εἶδε ὁ Ἰακώβ ἐλυπήθηκε πάρα πολὺ γιὰ τὴν ἀπάτη τοῦ θεῖου του. Ὁ Λάβαν τοῦ ἐδικαιολογήθη ὅτι εἶναι συνήθεια νὰ παντρεύουν πρῶτα τὰ μεγαλύτερα κορίτσια καὶ κατόπιν τὰ μικρότερα. Ἦμπορεῖ ὅμως νὰ τοῦ δώσῃ, καὶ τὴ

Ραχήλ, ἂν δουλέψῃ ἄλλα ἑπτὰ χρόνια. Ὁ Ἰακώβ ἐδέχθη καὶ ὅταν ἐπέρασαν καὶ τὰ ἄλλα ἑπτὰ χρόνια, ἐπῆρε γιὰ δευτέρα γυναῖκα του τὴ Ραχήλ, πού ἀγαποῦσε περισσότερο.

Ἀπὸ τὶς δύο αὐτὲς γυναῖκες ὁ Ἰακώβ ἀπόκτησε 12 παιδιά. Ἀπὸ τὴ Λεία ἀπόκτησε τὸ Ρουβήμ, Συμεών, Λευί, Ἰούδα, Ἰσάχαρ, Ζαβουλών, Δάν, Νεθθαλείμ, Γάδ καὶ Ἀσήρ. Καὶ ἀπὸ τὴ Ραχήλ, τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ Βενιαμίν, πού ἐγεννήθηκε ὅταν ἐγύρισαν στὴ Χαναάν. Ἀπὸ τὰ 12 αὐτὰ παιδιά τοῦ Ἰακώβ ἐσχηματίσθηκαν οἱ 12 φυλὲς τοῦ Ἰσραήλ.

17. Ἐπιστροφή τοῦ Ἰακώβ στὴν Πατρίδα του

Ὁ Ἰακώβ ἔμεινε στὴ Χαρρὰν τῆς Μεσοποταμίας μακριὰ ἀπὸ τοὺς δικούς του εἴκοσι δλόκληρα χρόνια. Στὸ μακρὸ αὐτὸ διάστημα ἐδοκίμασε χαρές, ἀλλὰ ἐπέρασε καὶ πίκρες καὶ στε-

Εἰκ. 8. Ὁ Ἰακώβ ζητᾷ ἀπὸ τὸν ἀδελφὸ του νὰ τὴν συγχωρήσῃ.

νοχώριες. Ὅλα τὰ ὑπέφερε μὲ ὑπομονή, γιὰ τὴν κακὴ συμπεριφορὰ του πρὸς τὸν Ἡσαῦ. Δὲν ἔπαυε ὅμως νὰ ἔχῃ διαρκῶς τὸ νοῦ του στὸ

Θεὸς καὶ νὰ τὸν παρακαλῆ νὰ τὸν βοηθήσῃ, γιὰ νὰ γυρίσῃ στὸν τόπο του κοντὰ στοὺς ἀγαπημένους γονεῖς του.

Ὁ Θεὸς βλέποντας τὴ μεγάλη νοσταλγία τοῦ Ἰακώβ παρουσιάσθηκε κάποτε καὶ τοῦ εἶπε : «Γύρισε στὴν πατρίδα σου καὶ στοὺς συγγενεῖς σου. Ἐγὼ θὰ εἶμαι μαζί σου».

Ὁ Ἰακώβ ἐπῆρε τότε τὴν οἰκογένειά του, τὰ κοπάδια του ἀπὸ πρόβατα καὶ ἄλλα ζῶα καὶ τοὺς δούλους του καὶ ἔφυγε γιὰ νὰ γυρίσῃ στὴν Χαναάν. Στὸ δρόμο ὅμως τὸν ἐτρόμαζε ἡ σκέψι, ἂν ὁ ἀδελφός του θὰ εἶναι ἀκόμη θυμωμένος. Γι' αὐτὸ μόλις ἔφθασε στὸν Ἰορδάνη ποταμὸ, ἔστειλε ἀνθρώπους στὸν ἀδελφό του μὲ πολλὰ δῶρα γιὰ νὰ τὸν καλοπιάσῃ. Μὰ ὁ Ἡσαῦ εἶχε ἀπὸ χρόνια ξεθυμώσει. Ἄμα ἔμαθε πὼς ἔρχεται ὁ ἀδελφός του ἐχάρηκε πάρα πολὺ καὶ ἐβγήκε νὰ τὸν ὑποδεχθῆ μὲ 400 ἄλλους ἄνδρες.

Ὁ Ἰακώβ ὅταν ἔμαθε τοῦτο, ἀπὸ τοὺς ἀπεσταλμένους του, ἐφοβήθη καὶ παρακάλεσε τὸ Θεὸ νὰ τὸν γλυτώσῃ ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἀδελφοῦ του. Καὶ τὴν νύκτα εἶδε στὸν ὕπνο του πὼς πάλαιψε μὲ ἓναν πολὺ δυνατὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν ἐνίκησε. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ποῦ ἦταν ὁ Θεὸς τοῦ εἶπε : «Ἀπὸ τώρα θὰ λέγεσαι **Ἰσραὴλ** δηλ. ἄνθρωπος δυνατός. Ἀπὸ τότε δὲ καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰακώβ, οἱ Ἑβραῖοι, ὀνομάζονται **Ἰσραηλιῖτες**.

Τὸ πρῶτ', ὅταν ὁ Ἰακώβ εἶδε ἀπὸ μακρὰ τὸν Ἡσαῦ νὰ ἔρχεται ἐπροχώρησε μπροστὰ ἀπ' ὄλους καὶ ὅταν ἐπλησίασε ἔπεσε στὴ γῆ καὶ τὸν ἐπροσκύνησε ζητώντας νὰ τὸν συγχωρήσῃ. Καὶ ὁ Ἡσαῦ τότε ἀγκάλιασε τὸν ἀδελφό του καὶ ἐφιλοῦσε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο κλαίοντας ἀπὸ τὴ χαρὰ τους.

Κατόπιν, ἀφοῦ ὁ Ἡσαῦ ἐγνώρισε καὶ τὴν ἄλλη οἰκογένεια τοῦ Ἰακώβ ὅλοι μαζί χαρούμενοι καὶ εὐχαριστημένοι ἐπέρασαν τὸν Ἰορδάνη ποταμὸ καὶ ἤρθαν στὸ πατρικὸ τους σπιτί. Ἐκεῖ ἐδέχθη τὸν Ἰακώβ, μὲ τὴν ἴδια χαρὰ, καὶ ὁ γέρο Ἰσαάκ καὶ ἐδόξασε τὸ Θεὸ βλέποντας τὰ παιδιὰ του ἀγαπημένα καὶ εὐτυχισμένα. Ἡ Ρεβέκκα εἶχε πεθάνει ἀπὸ πολὺν καιρὸ.

Ὁ Ἰακώβ, ἀφοῦ ἐγύρισε στήν πατρίδα του ἔστησε τή σκηνή του κι' ἔμεινε ὀριστικά στήν πόλι Σαλήμ, ὅπου ἔκτισε καί θυσιαστήριο γιά νά εὐχαριστή τὸ Θεό. Ὑστερα ἐπῆγε στή Βαιθλ καί ἔκτισε καί ἐκεῖ θυσιαστήριο καί ἐθυσίασε στὸ Θεὸ πού τὸν ἀξίωσε νά γυρίσῃ στήν πατρίδα του.

Κατόπιν οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐμοίρασαν τὰ λιβάδια καί ἐζοῦσαν ἀγαπημένοι. Σὲ λίγο καιρὸ πέθανε καί ὁ Ἰσαάκ πολὺ εὐχαριστημένος σὲ ἡλικία 180 ἐτῶν.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΙΩΣΗΦ

18. Ἡ πώλησι τοῦ Ἰωσήφ

Ὁ Ἰακώβ ἀπ' ὅλα τὰ παιδιά του ἀγαποῦσε περισσότερο τὸν Ἰωσήφ, γιατί ἦταν εὐγενικός, ἀγαθὸς καὶ ὑπάκουος. Ἀπὸ τὴν ἀγάπη του αὐτῆ τοῦ ἔκαμε ἓνα ὠραιότατο καὶ πολύχρωμο φόρεμα. Γι' αὐτὸ τὰ ἀδέρφια του τὸν ἐζήλευαν πολὺ καὶ τὸν ἐφθονοῦσαν. Ὁ φθόνος τους ἔμωσ ἐμεγάλωσε περισσότερο ὅταν ὁ Ἰωσήφ διηγήθηκε δύο ὄνειρα ποὺ εἶδε. Στὸ πρῶτο ὄνειρο εἶδε ὅτι ἐθέριζε μὲ τὰ ἀδέρφια του στὰ χωράφια καὶ ἔκαναν δεμάτια καὶ ὅτι τὸ δικό του δεμάτι ἐστάθη ὄρθιο, ἐγὼ τὰ δεμάτια τῶν ἀδελφῶν του ἐμαζεύθηκαν γύρω ἀπὸ τὸ δικό του καὶ τὸ προσκυνοῦσαν. Μήπως θέλεις νὰ γίνης βασιλέας καὶ μετὶς δούλοι σου; τοῦ εἶπαν τότε μὲ θυμὸ τὰ ἀδέρφια του.

Στὸ δεύτερο εἶδε ὅτι ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ 12 ἀστέρια ἔπεσαν καὶ τὸν προσκυνοῦσαν. Τὶ ὄνειρο εἶναι αὐτό; τοῦ εἶπε ὁ πατέρας του, μήπως θὰ γίνης βασιλιάς καὶ θὰ ἔλθωμε νὰ σὲ προσκυνήσωμε ἐγὼ, ἡ μητέρα σου καὶ τὰ ἀδέρφια σου! Ἀπὸ τότε τὰ ἀδέρφια τοῦ Ἰωσήφ ἐζητοῦσαν εὐκαιρία νὰ τὸν σκοτώσουν.

Ἡ εὐκαιρία ἦλθε: Μιὰ ἡμέρα ὁ Ἰακώβ ἔστειλε τὸν Ἰωσήφ νὰ φέρῃ φαγητὸ στ' ἀδέρφια του ποὺ ἦσαν μακριὰ στὰ χωράφια μὲ τὰ πρόβατα. Ὅταν εἶδαν τὸν Ἰωσήφ νὰ ἐρχεται ἀπὸ μακριὰ εἶπαν μεταξύ τους: «Νὰ αὐτὸς μὲ τὰ ὄνειρα, ἄς τὸν σκοτώσωμε καὶ λέμε στὸν πατέρα μας πὼς κάποιος θηρίο τὸν ἔφαγε».

Ὁ Ρουβὴν ποὺ ἦταν μεγαλύτερος δὲν τοὺς ἄφησε. Ὅχι, τοὺς εἶπε, αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ γίνῃ, εἶναι κακό. Καλύτερα νὰ τὸν ρίξωμε σ' ἓνα λάκκο, γιὰ νὰ πεθάνῃ ἀπὸ τὴν πείνα. Εἶπε

δὲ αὐτὰ γιατί εἶχε σκοπὸ νὰ τὸν βγάλῃ τῇ νύχτᾳ κρυφὰ, καὶ νὰ τὸν στείλῃ στὸν πατέρα τους.

Τῇ γνώμῃ τοῦ Ρουβὴμ τῇ δέχτηκαν καὶ οἱ ἄλλοι. Μόλις ἤλθε ὁ Ἰωσήφ τὸν ἔπιασαν, τοῦ ἔβγαλαν τὸ ὠραίο φόρεμα καὶ τὸν ἔριξαν σ' ἓνα λάκκο, ποῦ ἦταν ἐκεῖ κοντά. Σὲ λίγο, ἐνῶ ἔτρωγαν εἶδαν νὰ περνοῦν μακριὰ ἀπὸ ἐκεῖ ἔμποροι Ἰσμαηλίτες μὲ καμηλὲς φορτωμένες ἐμπορεύματα καὶ νὰ πηγαίνουν στὴν Αἴγυπτο.

Εἰκ. 9. Ἡ πώλησις τοῦ Ἰωσήφ.

Τότε ἓνας ἄλλος ἀδελφός, ὁ Ἰούδας, εἶπε πὼς καλύτερα εἶναι νὰ πουλήσουν τὸν Ἰωσήφ στοὺς ἐμπόρους. Ὅλοι τὸ δέχτηκαν. Ὁ Ρουβὴμ ἐκείνη τὴν ὥρᾳ ἔλειπε. Μόλις λοιπὸν ἔφθασαν οἱ ἔμποροι ἔβγαλαν τὸν Ἰωσήφ ἀπὸ τὸ λάκκο καὶ τὸν ἐπούλησαν γιὰ τριάντα ἀργύρια (72 δραχμὲς).

Κατόπιν ἐπῆραν τὸ ὄρατο φόρεμα τοῦ Ἰωσήφ, τὸ ἔσχισαν καὶ τὸ ἔβαψαν μὲ τὸ αἷμα ἑνὸς κατσικιού, ποῦ ἔσφαξαν καὶ τὸ ἔφεραν στὸν πατέρα τους λέγοντας πὼς τὸ εὗρηκαν στὸ δάσος. Ὁ Ἰακώβ, μόλις τὸ εἶδε, τὸ ἐγνώρισε καὶ φώναξε: «αὐτὸ εἶναι τὸ φόρεμα τοῦ Ἰωσήφ! Κάποιο θηρίο (ἄγριο ζῶο) θὰ τὸν κατασπάραξε στὸ δρόμο». Κι' ἄρχισε νὰ θρηνῇ καὶ νὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητα λέγοντας: «Γρήγορα θὰ πεθάνω, δὲν θὰ μπορέσω νὰ βαστήξω τὸν πόνο τῆς ψυχῆς μου»

19. Ὁ Ἰωσήφ στὴν Αἴγυπτο .

Οἱ ἔμποροι μόλις ἔφθασαν στὴν Αἴγυπτο ἐπώλησαν τὸν Ἰωσήφ στὸν Πετεφρῆ ποῦ ἦταν ἀρχισωματοφύλακας τοῦ βασιλιᾶ τῆς Αἰγύπτου (τοῦ Φαραῶ) καὶ ἔμενε στὸ παλάτι. Ὁ Πετεφρῆς ἀπὸ τὶς πρῶτες ἡμέρες εἶδε πὼς ὁ Ἰωσήφ ἦταν τίμιος καὶ καλός. Τὸν ἀγάπησε καὶ τὸν ἔκαμε οἰκονόμο τοῦ σπιτιοῦ του, δηλαδὴ νὰ διαχειρίζεται τὰ οἰκονομικά του καὶ νὰ φροντίζει γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ σπιτιοῦ του.

Ἡ γυναῖκα ὅμως τοῦ Πετεφρῆ ἦταν πολὺ κακὴ, τὰ ἔβαλε μὲ τὸν Ἰωσήφ καὶ στὸ τέλος τὸν ἐσυκοφάντισε στὸν ἄνδρα τῆς. Ἐκεῖνος τὴν ἐπίστεψε καὶ χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ, ἂν ὅσα τοῦ εἶπε ἦσαν ἀληθινά, ἔβαλε τὸν ἀθῶο Ἰωσήφ στὴ φυλακὴ. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὁ καημένος ὁ Ἰωσήφ δὲν ἀπελπίζεται. Ἐχει πεποίθησι στὸ Θεὸ πὼς θὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ βγῇ γρήγορα.

20. Ὁ Ἰωσήφ στὴ φυλακὴ

Καὶ στὴ φυλακὴ ὁ Ἰωσήφ ἔδειξε καλὴ διαγωγὴ καὶ ἐφάνη ἀμέσως πὼς ἦταν καλὸς ἄνθρωπος. Τὸν ἀγάπησαν ὅλοι οἱ φυλακισμένοι καὶ πιδὸ πολὺ ὁ ἀρχιδεσμοφύλακας, ὃ ὁποῖος μάλιστα τὸν διώρισε ἐπιστάτη τῶν ἄλλων φυλακισμένων.

Μὲ τὸ ἀξίωμα αὐτὸ ὁ Ἰωσήφ ἔδειξε ὅλη του τὴν εὐγένεια καὶ τὴν καλωσύνη του. Ἦταν δίκαιος σ' ὅλους τοὺς φυλακι-

σμένους. Πήγαινε στα κελλιά τους και τους έκανε συντροφιά. τους συμβούλευε στο καλό και τους σύσταине να έχουν την ελπίδα στο Θεό. "Έτσι όλοι είχαν εμπιστοσύνη σ' αυτόν, τον έθεωρούσαν φίλο και τον είχαν για προστάτη.

Σε λίγες ημέρες ο Φαραώ έκλεισε στη φυλακή δύο αξιωματούχους του, τον άρχικεραστή και τον άρχιμάγειρό του (1). Ο Ίωσήφ έδειξε και προς αυτούς την ίδια καλωσύνη. Ένα πρωί τους είδε πολύ σκεπτικούς και τους έρώτησε τι έχουν. Του είπαν τότε ότι είδαν ο καθένας τους από ένα όνειρο που δεν εύρισκεται κανένας να τὰ εξηγήσει. Ο Ίωσήφ τους είπε να του τὰ διηγηθούν και με τή βοήθεια του Θεού ίσως μπορούσε να τὰ εξηγήσει.

Και ο άρχικεραστής του είπε: «Είδα ότι έφύτρωσαν δια μιās τρία κλήματα με ώραία και γινομένα σταφύλια. Στο χέρι μου έκρατούσα τὸ ποτήρι του βασιλιᾶ. Έκοφα τὰ σταφύλια τὰ έστιφα στο ποτήρι και τὰ έδωσα του βασιλιᾶ και ήπιε». Τὸ όνειρό σου είναι καλό του είπε ο Ίωσήφ. Σε τρεις ημέρες θὰ βγῆς από τή φυλακή και θὰ πάρης πάλι τήν πρώτη θέσι σου κοντά στο βασιλιά. Μόνο σε παρακαλώ να θυμηθῆς να κάνης λόγο στο βασιλιά και για μένα που θρίσκομαι εδώ μέσα όλως διόλου άδικα.

Ύστερα ο άρχιμάγειρος είπε: «Έγώ είδα ότι είχα στο κεφάλι μου τρία πανέρια (καλάθια) τὸ ένα επάνω στο άλλο γεμάτα ζυμαρικά και διάφορα γλυκίσματα για τὸ βασιλιά και τὰ πουλιά κατέβειναν και έτρωγαν απ' αυτά». Τὸ όνειρό σου είναι πολύ κακό, είπε ο Ίωσήφ με λύπη. Σε τρεις ημέρες θὰ σε αποκεφαλίσουν, ύστερα θὰ σε κρεμάσουν και θάρχωνται τὰ πουλιά να τρώνε τις σάρκες σου.

"Έτσι και έγινε. Σε τρεις ημέρες ο Φαραώ έώρταζε τὰ γενέθλιά του. έδωσε χάρι στον άρχικεραστή, διέταξε να τον βγάλουν από τή φυλακή και να πάρη τήν πρώτη θέσι του. Τὸν

(1) Άρχιοινοχόο και άρχισιτοποιό.

ἀρχιμάγειρο διέταξε καὶ τὸν ἐκρέμασαν. Δυστυχῶς ὁμοῦς ὁ ἀρχικεραστὴς ἐξέλασε ἐντελῶς τὸν Ἰωσήφ. Καὶ πάλιν ὁμοῦς ὁ Ἰωσήφ ἔχει πεποίθησι ὅτι ὁ Θεὸς μίᾳ ἡμέρᾳ θὰ τοῦ δώσῃ τὸ δίκιο του.

21. Τὰ ὄνειρα τοῦ Φαραῶ

Ὁ ἀρχικεραστὴς μέσα στὴν εὐτυχία του ἐλησημόνησε τὸν Ἰωσήφ, δὲν τὸν ἐλησημόνησε ὁμοῦς ὁ Θεός. Δύο χρόνια ὕστερα, ἀφ' ἑτοῦ ὁ ἀρχικεραστὴς ἐβγήκε ἀπὸ τὴ φυλακὴ ὁ Φαραῶ εἶδε δύο ὄνειρα· τὰ ἐξῆς: Εἶδε νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὸν Νεῖλο ποταμὸ ἐπτὰ ὄμορφες καὶ παχειὲς ἀγελάδες καὶ νὰ βόσκουν στὸ τρυφερο χορτάρι. Σὲ λίγο ἐβγήκαν ἄλλες ἐπτὰ πολὺ ἀδύνατες καὶ ἀσχημὲς ἀγελάδες, οἱ ὁποῖες ὥρμησαν καὶ ἔφαγαν τὶς πρῶτες.

Ἐπειτα ἀπὸ τὸ ὄνειρο αὐτὸ ὁ Φαραῶ ἐξύπνησε ταραγμένος, ἀλλὰ σὲ λίγο ξανακοιμήθηκε καὶ εἶδε δεῦτερο ὄνειρο σχεδὸν ὅμοιο μὲ τὸ πρῶτο. Ἀπὸ τὴν ἴδια ρίζα σιταριοῦ ἐφύτρωσαν ἐπτὰ στάχυα παχειὰ καὶ γεμᾶτα καρπὸ. Ἐπειτα ἐφύτρωσαν ἄλλα ἐπτὰ στάχυα ἀδύνατα καὶ χωρὶς καρπὸ καὶ ἐπνιξαν τὰ καρπισμένα.

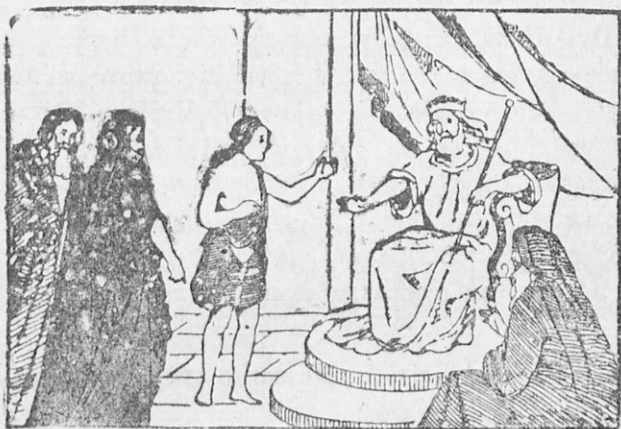
Ἐπειτα καὶ ἀπὸ τὸ δεῦτερο ὄνειρο ὁ Φαραῶ ἐξύπνησε πολὺ τρομαγμένος καὶ δὲν ἠμπόρεσε νὰ κοιμηθῇ. Τὸ πρῶτ' ἐκάλεσε στὸ παλάτι ὄλους τοὺς σοφοὺς τῆς Αἰγύπτου καὶ ὄλους τοὺς ὄνειροκρίτες, μὰ κανεὶς δὲν ἠμπόρεσε νὰ ἐξηγήσῃ τὰ ὄνειρα. Καὶ γι' αὐτὸ ἦταν πολὺ στενοχωρημένος καὶ στὸ παλάτι ἐκρατοῦσε μεγάλη ἀνησυχία.

22. Ὁ Ἰωσήφ βγαίνει ἀπὸ τὴ φυλακὴ

Τότε ὁ ἀρχικεραστὴς ἐθυμήθηκε τὸν Ἰωσήφ, παρουσιάσθη στὸ βασιλεῖα καὶ τοῦ εἶπε ὅτι στὴ φυλακὴ ὑπάρχει κάποιος ἔβραϊος, ὁ Ἰωσήφ, ποὺ ξέρεي νὰ ἐξηγήτῃ ὄνειρα ἐξήγησε τὰ ὄνειρα ποὺ εἶχα ἰδεῖ ἐγὼ καὶ ὁ ἀρχιμάγειρος καὶ ἐβγήκαν σωστά. Ὁ Φαραῶ ὅταν τὸ ἄκουσε διέταξε νὰ φέρουν ἀμέσως τὸν Ἰωσήφ στὸ

παλάτι. Πράγματι αφού του έφóρεσαν καινούργια ρούχα τον παρουσίασαν στο Φαραώ. Αύτος διηγήθηκε τὰ όνειρά του. 'Ο 'Ιωσήφ αφού τὰ άκουσε με προσοχή του είπε :

«Βασιλιά μου, και τὰ δύο όνειρά σου σημαίνουν τὸ ίδιο πράγμα. Οί έπτά παχειές άγελάδες και τὰ έπτά καρπερά στάχυα σημαίνουν πώς έπτά χρόνια θά γίνη μεγάλη εύφορία και άφθονία από όλα τὰ είδη τών καρπών τής γής. Οί έπτά αδύνατες άγελάδες και τὰ έπτά αδύνατα (χωρίς καρπό) στάχυα σημαίνουν

Είχ. 10. 'Ο 'Ιωσήφ έξηγει τὰ όνειρα του Φαραώ.

πώς θά έλθουν ύστερα έπτά χρόνια άφορίας (δυστυχίας) και μεγάλης πείνας στη γή. Γι' αυτό σε συμβουλεύω νά εύρης έναν άνθρωπο τίμιο και άξιο και νά του αναθέσης, με έπιστάτες νά μαζέψη τὸ σιτάρι που θά περισσέψη στα χρόνια τής εύτυχίας για νά τὸ έχης για τὸ λαό σου στα χρόνια τής δυστυχίας.

'Ο Φαραώ εύχαριστήθηκε από τούς λόγους του 'Ιωσήφ και του είπε : Δέν ύπάρχει άλλος φρονιμώτερος και καταλληλότερος από σένα για τή δουλειά αυτή. 'Απ' αυτή τή στιγμή είσαι ὁ δεύτερος άρχοντας τής Αιγύπτου. Κι' έβγαλε τὸ δακτυλίδι του από τὸ χέρι του και τὸ έφόρεσε στο χέρι του 'Ιωσήφ. Διέ-

ταξε κατόπιν και τὸν ἔντυσαν βασιλικὰ φορέματα και τὸν ἐτριγύρισαν στὴν πόλι ἐπάνω στὴν δεύτερη βασιλικὴ ἄμαξα. Μπροστά δὲ ἀπὸ τὴν ἄμαξα προχωροῦσε ἓνας κήρυκας και ἐφώναζε : «Γοναίστε και προσκυνεῖστε ὁ δεύτερος ἄρχοντας τῆς Αἰγύπτου περνάει».

Ἔτσι μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ὁ Ἰωσήφ ἔγινε ὁ δεύτερος ἄρχοντας τῆς Αἰγύπτου. Ἦταν τότε 30 χρόνων και ἐπῆρε γυναϊκά του τὴν Ἀσινέθ, κόρη ἑνὸς αἰγυπτίου διοικητοῦ και ἀπέκτησε δύο παιδιὰ, τὸν Ἐφραῖμ και τὸν Μανασσῆ.

Ὅταν ἦλθον τὰ χρόνια τῆς εὐτυχίας ὁ Ἰωσήφ ἐφρόντισε και συγκεντρώθηκε ὅλο τὸ σιτάρι ποῦ ἐπερίσσευε, σὲ ἀποθήκες ποῦ εἶχε κτίσει σ' ὅλες τὶς πόλεις τῆς Αἰγύπτου. Ὅταν κατόπιν ἦλθον τὰ χρόνια τῆς δυστυχίας και οἱ ἄνθρωποι σ' ὅλη τὴ γῆ ὑπόφεραν ἀπὸ τὴν πείνα· ὁ Ἰωσήφ στὴν Αἴγυπτο ἀνοίξε τὶς ἀποθήκες και ἐπωλοῦσε σ' ὅλους ὄσο σιτάρι ἤθελαν. Τοῦτο διαδόθηκε και στὰ γειτονικὰ μέρη και οἱ ἄνθρωποι ἔτρεχαν στὴν Αἴγυπτο και ἀγόραζαν τὸ σιτάρι, ποῦ τοὺς ἐχρειαζόταν.

23. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ στὴν Αἴγυπτο

Και στὴ Χαναάν, ἡ πείνα και ἡ δυστυχία ἦταν μεγάλη. Ὁ Ἰακώβ, ὅταν ἔμαθε ὅτι στὴν Αἴγυπτο ὑπῆρχε σιτάρι, ἔστειλε τὰ παιδιὰ του, μὲ καμήλες και χρήματα νὰ ἀγοράσουν. Ἐκράτησε κοντά του μόνον τὸ μικρότερο παιδί του, τὸν Βενιαμίν, γιατί ἐφοβόταν μὴ πάθῃ κανένα κακὸ στὸ δρόμο και τὸν χάσῃ σὰν τὸν Ἰωσήφ.

Τὰ δέκα ἀδέλφια ὅταν ἔφθασαν στὴν Αἴγυπτο παρουσιάστηκαν στὸν Ἰωσήφ. Ἀφοῦ τὸν ἐπροσκύνησαν τὸν παρακάλεσαν νὰ τοὺς πουλήσῃ σιτάρι. Δὲν τὸν ἐγνώρισαν καθόλου, ποῦ νὰ φανταθοῦν πὼς αὐτὸς ἤμποροῦσε νὰ εἶναι ὁ Ἰωσήφ! Ὁ Ἰωσήφ ὅμως τοὺς ἐγνώρισε, ἀλλὰ δὲν ἐφανερώθη. Ἦθελε νὰ τοὺς δοκιμάσῃ ἂν μετανόησαν γιὰ τὸ κακὸ ποῦ τοῦ ἔκαμαν

και ἄρχισε νὰ τοὺς φέρεται σκληρά. Προσποιήθηκε πὼς δὲν ξέ-
ρει τὴ γλῶσσα και τοὺς ὠμιλοῦσε μὲ διερμηνέα.

Πρῶτα πρῶτα τοὺς ἐρώτησε ποιοὶ εἶναι, ἀπὸ ποῦ ἔρχονται
και ποὺ εἶναι ὁ σκοπὸς τους. Φοβισμένοι ἐκεῖνοι τοῦ ἀπήντη-
σαν πὼς ἔρχονται ἀπὸ τὴ Χαναάν γιὰ νὰ ἀγοράσουν σιτάρι.

Λέτε φέματα τοὺς εἶπε, αὐστηρὰ ὁ Ἰωσήφ· εἰσθε κατά-
σκοποι.

ἽΟχι, Κύριε, ἀπάντησαν ἐκεῖνοι τρέμοντας. «Εἴμαστε δῶδε-
κα ἀδελφοὶ ὁ μικρότερος ἔμεινε κοντὰ στὸν πατέρα μας και ἕνας
ἄλλος πέθανε».

Δὲν σὰς πιστεῦω εἶπε ὁ Ἰωσήφ και διέταξε νὰ τοὺς θά-
λουν στὴ φυλακὴ. Ἐπειτα ἀπὸ τρεῖς ἡμέρες τοὺς ἔβγαλε ἀπὸ
τὴ φυλακὴ και τοὺς εἶπε :

Ἐπειδὴ φοβοῦμαι τὸ Θεὸ και δὲ θέλω νὰ ἀδικήσω κανέναν,
θὰ σὰς δώσω σιτάρι και θὰ σὰς ἀφήσω νὰ πάτε στὴν πατρί-
δα σας. Θὰ κρατήσω μόνον ἕναν ἀπὸ σὰς ἐδῶ. Οἱ ἄλλοι, ὅταν
ξαναρθῆτε, θὰ μοῦ φέρετε και τὸν μικρότερο ἀδελφὸ σας.
Ἐν ἰδῶ ὅτι μοῦ λέτε ἀλήθεια θὰ σὰς ἀφήσω ὅλους ἐλεύθε-
ρους, ἀλλοιῶς θὰ σὰς θανατώσω.

ἽΟταν ἄκουσαν τὰ λόγια αὐτά, χωρὶς νὰ φανταστοῦν ὅτι ὁ
ἄρχοντας θὰ τοὺς καταλάβαινε, εἶπαν μεταξύ τους : «Ἀλήθεια
εἴμαστε ἐνοχοὶ γιὰ τὸν ἀδελφὸ μας ποὺ ἐπουλήσαμε και γι'
αὐτὸ βασανίζομαστε. Ὁ Θεὸς μᾶς τιμωρεῖ». Μάλιστα ὁ Ρου-
βὴμ τοὺς εἶπε : «Δὲν σὰς εἶπα ἐγὼ νὰ μὴν τὸν πουλήσετε ; Σεῖς
ὅμως δὲν μὲ ἀκούσατε και τώρα τιμωρούμεθα».

ἽΟ Ἰωσήφ ὅταν ἄκουσε τὰ λόγια αὐτὰ συγκινήθηκε τόσο πο-
λὸ ὥστε δὲν ἠμπόρεσε νὰ κρατηθῆ περισσότερο. Και γιὰ νὰ μὴ
τὸν καταλάβουν τὰ ἀδελφία του ἐπῆγε πρὸς πέρα και ἔκλαψε. Δὲν
ἤθελε ἀκόμη νὰ φανερωθῆ. Κατόπιν διέταξε τοὺς ὑπηρέτες νὰ
γεμίσουν τὰ σακκιά τους σιτάρι, νὰ βάλουν τὰ χρήματα τοῦ καθε-
νὸς στὸ σακκί του και νὰ τοὺς δώσουν τροφὲς γιὰ τὸ δρόμο.

ἽΑφοῦ ἐτοιμάστηκαν ὅλα, τὰ ἀδελφία τοῦ Ἰωσήφ ἐφυγαν γιὰ
τὴ Χαναάν, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Συμεὼν ποὺ τὸν ἐκράτησαν στὴν Αἴ-

γυπτο. Τὸ βράδυ ὅταν ἐσταμάτησαν κάπου γιὰ νὰ ξεκουραθοῦν, ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἀνοίξε τὸ σακκί του, γιὰ νὰ δώσῃ τροφή στὸ ζῶο του, καὶ εἶδε ὅτι τὰ χρήματά του ἦσαν μέσα. "Ανοίξαν τότε καὶ οἱ ἄλλοι τὰ σακκιά τους καὶ ὅλοι ἠῦραν τὰ χρήματά τους μέσα. Ἀπόρησαν καὶ δὲν ἤμποροῦσαν νὰ ἐξηγήσουν πῶς ἔγινε. Συνέχισαν τὸ δρόμο τους καὶ ὅταν ἔφθασαν στὴ Χαναὰν διηγγήθησαν στὸ γέροντα πατέρα τους τί ἔπαθαν στὴν Αἴγυπτο καὶ τοῦ εἶπαν ὅτι ἂν θὰ ξαναπᾶνε, πρέπει νὰ ἔχουν μαζί τους καὶ τὸν Βενιαμίν, ἀλλοιῶς δὲν πρόκειται νὰ ἐλευθερωθῇ ποτὲ ὁ Συμεών.

Ὁ Ἰακώβ λυπημένος καὶ πολὺ ταραγμένος ἀπὸ τὴν εἶδησι αὐτῆ τοὺς εἶπε: «Μοῦ ἐχάσατε τὸν Ἰωσήφ. Ἀφήσατε τὸ Συμεών στὴ φυλακὴ τῆς Αἰγύπτου. Τώρα μοῦ ζητᾶτε καὶ τὸν Βενιαμίν. Ὅχι αὐτὸ δὲν θὰ γίνῃ ποτέ, συμπλήρωσε, καὶ ἐκλαιγε ἀπαρηγόρητα γιὰ τὸν χαμὸ τῶν παιδιῶν του».

24. Ὁ Ἰωσήφ φανερόνεται στοὺς ἀδελφούς του

Ὑστερα ἀπὸ λίγον καιρὸ, ὅταν τὸ σιτάρι ἐσώθηκε, ὁ Ἰακώβ εἶπε πάλι στὰ παιδιά του νὰ πᾶνε στὴν Αἴγυπτο γιὰ νὰ ἀγοράσουν ἄλλο. Ἐκεῖνα ὅμως δὲν ἤθελαν νὰ πᾶνε δίχως τὸν Βενιαμίν, ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰακώβ μὲ κανένα τρόπο δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἀφήσῃ γιὰτὶ φοβόταν μὴ χαθῇ κι' αὐτός. Τότε ὁ Ἰούδας τοῦ εἶπε: «Ἀφῆσε τὸ Βενιαμίν νὰ ἔλθῃ μαζί μας. Σοῦ δίνω τὸ λόγο μου, ἂν πρόκειται ὁ Βενιαμίν νὰ πάθῃ κακὸ, θὰ προτιμήσω νὰ χαθῶ μαζί του παρὰ νὰ γυρίσω ζωντανός».

Ἔτσι ὁ Ἰακώβ ἐπέεσθη καὶ ἀφῆσε τὸν Βενιαμίν νὰ ταξιδεύσῃ μαζί τους. Τοὺς ἔδωσε μάλιστα καὶ πλοῦσια δῶρα γιὰ τὸν ἄρχοντα καὶ διπλὰ χρήματα, γιὰ νὰ πληρώσουν τὸ πρῶτο καὶ τὸ νέο σιτάρι ποὺ θ' ἔπαιρναν. Καὶ ἔφυγαν.

Ὅταν ἔφθασαν στὴν Αἴγυπτο παρουσιάσθησαν στὸν Ἰωσήφ, τὸν προσκύνησαν μὲ σεβασμὸ καὶ τοῦ πρόσφεραν τὰ πλοῦσια δῶρα ποὺ ἔφεραν καὶ τὰ χρήματα ποὺ ἠῦραν στὰ σακκιά τους. Ὁ Ἰωσήφ τοὺς ἐδέχθη μὲ καλωσύνη καὶ τοὺς ἐρώτησε, ἂν ζῆ

καὶ ἂν εἶναι καλὰ ὁ πατέρας τους. Κοιτάζοντας ὁμως τὸν Βενιαμίν, τὸν ὁποῖον ἐγνώρισε, συγκινήθηκε τόσο πολὺ, ὥστε δὲν ἠμπόρεσε νὰ κρατηθῆ· καὶ γιὰ νὰ μὴ τὸν καταλάβουν ἐπέρασε στὸ διπλανὸ δωμάτιο καὶ ἔκλαψε πολὺ. Κατόπιν ἔβγαλε τὸ Συμεὼν ἀπὸ τῆ φυλακῆ καὶ τοὺς ἐκάλεσε ὅλους στὸ σπίτι του νὰ φᾶνε μαζί του. Στὸ τραπέζι τοὺς ἔβαλε κι' ἐκάθησαν μὲ τὴ σειρά τῆς ἡλικίας τους καὶ στὸ Βενιαμίν διέταξε καὶ ἐδόθη πενταπλασία μερίδα φαγητό. Ὅλα αὐτὰ τοὺς ἔκαναν ἰδιαίτερη ἐντύπωση, μὰ δὲν ἔλεγαν τίποτα.

Εἰκ. 11. Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἀδελφός σας ὁ Ἰωσήφ...

Μετὰ τὸ φαγητό ὁ Ἰωσήφ διέταξε τὸν ἐπιστάτη του νὰ γεμίσει τὰ σακκιά τους σιτάρι καὶ στὰ σακκιά τοῦ καθενὸς νὰ θάλουν κρυφὰ πάλι τὰ χρήματά τους. Καὶ στὸ σακκί τοῦ Βενιαμίν νὰ θάλουν τὸ ἀσημένιο ποτήρι, μὲ τὸ ὁποῖο ἔπινε ὁ ἴδιος ὁ Ἰωσήφ· ἔτσι κι' ἐγίνε. Τὴν ἄλλη μέρα πρῶτ—πρῶτ ἐξέκίνησαν, γιὰ τὴν πατρίδα τους, ὄλα τὰ ἀδελφία τοῦ Ἰωσήφ, μαζί τους εἶχαν καὶ τὸν Συμεὼν. Ἦσαν γεμάτοι χαρὰ, ποὺ ἐγύριζαν ὅλοι στὸν πατέρα τους.

Δέν εἶχαν καλὰ καλὰ βγῆ ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι κι' ἔτρεξαν κοντὰ τους ἔφιπποι στρατιῶτες τοῦ Ἰωσήφ καὶ τοὺς ἐφώναξαν

νά σταματήσουν, γιατί κάποιος έκλεψε τὸ ἀσημένιο ποτήρι τοῦ ἄρχοντα.

Ἐκεῖνοι ἄρχισαν νὰ φωνάζουν πὼς εἶναι ἀθῶοι· ἐδέχτηκαν νὰ φάξουν οἱ στρατιῶτες τὰ σακκιά τους καὶ σ' ὅποιον βρεθῆ τὸ ποτήρι νὰ σκοτωθῆ καὶ οἱ ἄλλοι νὰ γίνουν δοῦλοι. Οἱ στρατιῶτες ἔφαξαν καὶ τὸ ποτήρι εὐρέθηκε στὸ σακκί τοῦ Βενιαμίν.

Ἵλοι τότε ἔμειναν μὲ ἀνοικτὸ τὸ στόμα. Δὲν ἤξεραν τί νὰ κάνουν, ἔσχιζαν τὰ ροῦχα τους ἀπὸ τὴ λύπη τους, ἐγύρισαν πίσω ντροπιασμένοι καὶ ἔπεσαν στὰ πόδια τοῦ Ἰωσήφ καὶ τοῦ εἶπαν ὅτι δέχονται νὰ γίνουν δοῦλοι του. Ἐκεῖνος τοὺς μάλωσε αὐστηρά, καὶ τοὺς εἶπε ὅτι θὰ τοὺς ἀφήσῃ νὰ φύγουν, ἀλλὰ θὰ κρατήσῃ γιὰ δοῦλο του μόνον ἐκεῖνον ποὺ έκλεψε τὸ ποτήρι. Ἵλοι τοὺς τότε μὲ μιὰ φωνὴ τὸν παρακαλοῦσαν νὰ ἀφήσῃ τὸν Βενιαμίν νὰ τὸν πάρουν μαζί τους, γιατί ὁ πατέρας τους θὰ πεθάνῃ ἀπὸ τὴ λύπη του.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἰωσήφ δὲ δεχόταν καμμιά συζήτησι, τότε ὁ Ἰούδας χλωμὸς καὶ γεμάτος συγκίνησι τοῦ εἶπε: "Ἀρχοντά μου λυπήσου τὸν γέροντα καὶ βασανισμένο πατέρα μας καὶ κράτησε ἐμένα γιὰ δοῦλο σου ἀντὶ τοῦ Βενιαμίν.

"Ε! τότε πιά ὁ Ἰωσήφ, δὲν ἠμπόρεσε νὰ κρατηθῆ ἄλλο. Ἄρπαξε τὸν Βενιαμίν στὴν ἀγκαλιά του ἐφίλησε σφικτὰ καὶ κλαίοντας τοὺς εἶπε: «Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἀδελφός σας ὁ Ἰωσήφ, ποὺ ἐπώλησατε στὴν Αἴγυπτο». Ἐκεῖνοι ὄταν ἀκουσάν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Ἰωσήφ, ἔμειναν ἀκίνητοι καὶ βουβοὶ καὶ ἔτρεμαν ἀπὸ τὸ φόβο τους. Ὁ Ἰωσήφ τοὺς ἔδωσε θάρρος καὶ μὲ καλωσύνη τοὺς εἶπε: «Πλησιάστε καὶ μὴ φοβᾶστε· ὁ Θεὸς ἤθελε νὰ γίνουν αὐτά, ὅπως ἔγιναν». Κατόπιν κατασυγκινημένος τοὺς ἀγκάλιασε καὶ τοὺς ἐφίλησε ἕνα - ἕνα καὶ τοὺς εἶπε: «Στὴ Χάναὰν ποὺ θὰ πάτε νὰ τὰ εἰπῆτε ὅλα στὸν πατέρα μας. Καὶ νὰ τοῦ εἰπῆτε νὰ κατεβῆ στὴν Αἴγυπτο μὲ ὅλη τὴν οἰκογένειά του καὶ τὰ πράγματά του, γιατί ἡ πείνα θὰ βαστάξῃ ἀκόμη πέντε χρόνια».

Ὅταν καὶ ὁ Φαραὼ ἔμαθε ὅτι ἤλθαν τὰ ἀδελφία τοῦ Ἰωσήφ ἐχάρηκε πολὺ, τοὺς ἔδωσε πλοῦσια δῶρα καὶ βασιλικὲς ἀμαξες

για τὸ ταξίδι τους καὶ τοὺς ἐκάλεσε νὰ ἐγκατασταθοῦν ὅλοι στὴν Αἴγυπτο. Ἐπειτα ἀπὸ λίγες ἡμέρες ὁ Ἰωσήφ, ἀφοῦ ἔδωσε στοὺς ἀδελφούς του πλοῦσια δῶρα καὶ βασιλικὲς ἄμαξες γιὰ νὰ μεταφέρουν τὸν πατέρα τους, τοὺς ἄφησε ἐλευθέρους γιὰ νὰ γυρίσουν στὴν πατρίδα τους.

25. Ὁ Ἰακώβ ἔρχεται στὴν Αἴγυπτο

Ὁ γέρο Ἰακώβ ἐπερίμενε μὲ ἀγωνία νὰ γυρίσουν τὰ παιδιά του. Ὄταν ἐπὶ τέλους ἔμαθε ὅτι ἔρχονται ἐβγήκε στὴν πόρτα νὰ ἰδῆ ἂν εἶναι μαζί τους ὁ Βενιαμὴν καὶ ὁ Συμεὼν. Καὶ ἐκεῖνοι, μόλις τὸν εἶδαν ἔτρεξαν φωνάζοντας: Πατέρα, ὁ Ἰωσήφ ζῆ καὶ εἶναι ἄρχοντας σ' ὀλόκληρη τὴν Αἴγυπτο.

Στὴν ἀρχὴ ὁ Ἰακώβ δὲν πίστεψε τὴν ἀνέλπιστη εἴδησι. Μὰ σὰν ἄκουσε τὰ καθέκαστα καὶ εἶδε τὰ πλοῦσια δῶρα καὶ τὶς βασιλικὲς ἄμαξες ποὺ ἔστειλε ὁ Ἰωσήφ, ἐπίστεψε καὶ ἀποφάσισε νὰ πάη στὴν Αἴγυπτο νὰ ἰδῆ τὸ ἀγαπημένο του παιδί πρὶν πεθάνῃ. Εἶπε καὶ στὰ παιδιά του νὰ ἐτοιμαστοῦν γιὰ τὸ ταξίδι.

Ὄταν πιὰ ἦταν ὅλα ἐτοιμα, ὁ Ἰακώβ ἔκαμε θυσία στὸ Θεὸ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ γιὰ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν προστασία ποὺ ἔδειξε στὸν Ἰωσήφ καὶ τὰ ἄλλα παιδιά του καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ τὴ βοήθειά του. Κατόπιν ἀνέβηκε στὶς βασιλικὲς ἄμαξες μαζί μὲ τὰ παιδιά του καὶ τὶς οἰκογένειές τους καὶ ἐξεκίνησαν γιὰ τὴν Αἴγυπτο. Ἦσαν ὅλοι τους 75 ἄνθρωποι.

Ὄταν ἐπλησίαζαν πρὸς τὴν Αἴγυπτο ὁ Ἰωσήφ ἀνέβηκε στὸ βασιλικὸ ἀμάξι του καὶ ἐβγήκε νὰ προὔπαντήσῃ τὸν πατέρα του. Ἡ στιγμὴ τῆς συναντήσεως ἦταν συγκινητικὴ. Πατέρας καὶ γιὸς ἔπεσαν ὁ ἓνας στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἄλλου καὶ ἔκλαιγαν ὥρα πολλὴ ἀπὸ τὴ χαρὰ τους. «Καὶ τώρα, εἶπε ὁ Ἰακώβ, ποὺ σὲ βλέπω στὴ ζωὴ ἄς πεθάνω».

Ὁ Φαραὼ τοὺς ὑποδέχτηκε μὲ μεγάλες τιμὲς καὶ τοὺς πα-

ρεχώρησε τὴν εὐφορωτάτην πεδιάδα, τὴν Γεσέμ, ὅπου καὶ ἐγκα-
τεστάθηκαν μαζί με τὸν Ἰωσήφ.

Στὴν Αἴγυπτο ὁ Ἰακώβ ἔζησε 17 χρόνια πολὺ εὐτυχισμέ-
νος ἦταν πᾶν γέρος 147 χρόνων. Ὄταν κατάλαβε πὼς θὰ
πεθάνη, ἐκάλεσε τὰ παιδιά του καὶ τοὺς εἶπε ὡς πεθάνη νὰ τὸν
θάψουν στὴ Χαναάν, κοντὰ στὸν τάφο τοῦ πατέρα του καὶ τῆς
μητέρας του. Τὰ εὐλόγησε νὰ ἔχουν τὰ καλά τοῦ Ἀβραάμ καὶ
τοῦ Ἰσαάκ καὶ τὰ συμβούλεψε νὰ ἔχουν πάντα πίστη στὸ Θεό.

Ἐπειτα εὐλόγησε τὰ παιδιά τοῦ Ἰωσήφ καὶ ἕνα - ἕνα τὰ ἄλ-
λα παιδιά του χωριστὰ καὶ προεἶπε τὸ μέλλον τῶν ἀπογόνων του.
Πολὺ σπουδαία ἦταν ἡ προφητεία ποὺ ἔκαμε στὸν Ἰούδα. Πὼς
δηλαδὴ ἀπὸ τὴ φυλὴ του θὰ γεννηθῆ μιὰ μέρα ὁ Μεσσίας, δηλ. ὁ
Χριστὸς στὸν ὁποῖο θὰ πιστέψῃ ὅλος ὁ κόσμος. Ὁ Ἰακώβ πέθανε
εὐχαριστημένος καὶ ὁ Ἰωσήφ, σύμφωνα με τὴν παραγγελία τοῦ
πατέρα του μετέφερε τὸ σῶμα του στὴ Χαναάν καὶ τὸ ἔθαψε στὴν
ἴδια σπηλιά, ποὺ ἦταν θαμμένοι ὁ Ἀβραάμ καὶ ὁ Ἰσαάκ.

Ἐπειτα ἐγύρισε στὴν Αἴγυπτο· ἐκεῖ ἔζησε πολλὰ χρόνια με-
τὰ ἀδελφία του ἀγαπημένος καὶ δοξασμένος ἀπ' ὅλους, ὥσπου
πέθανε καὶ αὐτὸς πολὺ γέρος 110 χρόνων.

Προτὸν πεθάνη ἄφησε παραγγελία, ὅταν καμμιά φορὰ φύγουν
ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, νὰ πάρουν τὰ κόκκαλά του καὶ νὰ τὰ θάψουν
στὸν οἰκογενειακὸ τὸν τάφο.

Οἱ ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας εὐρίσκουν στὴ ζωὴ
τοῦ Ἰωσήφ πολλὰς ὁμοιότητες μετὰ τὴ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἐκ-
κλησία μας ἐορτάζει τὴ μνήμη τοῦ «Παγκάλου Ἰωσήφ» τὴ Με-
γάλη Δευτέρα.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΩΨΕΩΣ

26. Ἡ γέννησι καὶ ἡ σωτηρία τοῦ Μωϋσέως

Εἶχαν περάσει 400 χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ ὁ Ἰακώβ ἐπῆγε στὴν Αἴγυπτο. Στὸ διάστημα αὐτὸ οἱ ἀπόγονοί του, δηλαδή οἱ Ἰσραηλίτες, ἐπλήθυναν πάρα πολὺ. Ἔγιναν δύο ἑκατομμύρια. Οἱ Αἰγύπτιοι, ποὺ πάντα τοὺς ἐμισοῦσαν, γιατί εἶχαν ἄλλη θρησκεία, ἄρχισαν πλέον καὶ νὰ τοὺς φοβοῦνται μήπως γίνουν κύριοι ἐλθῆς τῆς χώρας των καὶ θάλουν δικό τους βασιλιά. Γι' αὐτὸ ἓνας ἀπὸ τοὺς Φαραῶ διέταξε νὰ τοὺς βάζουν μὲ τὴ βία νὰ κάνουν βαρεῖες καὶ κοπιαστικὰς ἐργασίας, γιὰ νὰ ἀδυνατίξουν καὶ νὰ ἀρρωσταίνουν. Διέταξε δηλ. νὰ κτίζουν πόλεις, νὰ φτιάχνουν φρούρια, γέφυρες καὶ νὰ κάνουν κάθε σκληρὴ ἀγχαρεία. Τότε ἐκτίσθησαν οἱ τεράστιες πυραμίδες καὶ οἱ διάφορες ἰσχυρὲς πόλεις τῆς Αἰγύπτου. Ὅσοι δὲ δὲν ἤθελαν νὰ ἐργασθοῦν ἐφυλακίζοντο καὶ ἐπέθαιναν στὴ φυλακὴ.

Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως οἱ Ἑβραῖοι δυνάμωναν καὶ ἐγίνοντο περισσότεροι. Διέταξε τότε ὁ Φαραῶ, νὰ πετιοῦνται στὸ Νεῖλο ποταμὸ ὅλα τὰ ἀγόρια ποὺ γεννοῦν οἱ Ἰσραηλίτισσες. Ὅποια μητέρα δὲν κάνει αὐτὸ νὰ σκοτώνεται μὲ τὸν ἄνδρα της.

Ἡ φοβερὴ αὐτὴ διαταγὴ τοῦ Φαραῶ ἐφαρμύσθηκε σκληρότατα, γι' αὐτὸ κάθε ἡμέρα ἀπὸ τὰ σπύτια τῶν Ἑβραίων ἀκούοντο κλάματα καὶ θρῆνοι. Μιὰ ἑβραία ὅμως, ποὺ λεγόταν Ζωχαβὲθ ἐγέννησε ἓνα ὁμορφο ἀγοράκι καὶ ἐσκέφθηκε νὰ τὸ σώσῃ. Τὸ ἔκρυψε τρεῖς ὁλόκληρους μῆνες. Στὸ μεταξὺ τὸ παιδί ἔμε-

γάλωσε, τὸ κλάμα του ἦταν δυνατό. Ὑπῆρχε φόβος νὰ τὴν προβάσῃ, καὶ τότε ἀλλοίμονό της.

Γιὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνο ἐπῆρε ἓνα καλάθι τὸ ἄλειψε μέσα κι' ἔξω μὲ πῖσσα καὶ μέσα ἐκεῖ ἔβαλε τὸ παιδί. Ἔπειτα τὸ ἔφερε καὶ τὸ ἄφησε κοντὰ στὸ μέρος τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, ποὺ ἐσυνήθιζε νὰ κάνῃ τὸ λουτρό της ἢ κόρη τοῦ Φαραῶ. Ἐκεῖ κοντὰ

Εἰκ. 12. Διέταξε νὰ βγάλουν τὸ μωρὸ ἀπὸ τὸ καλάθι.

ἐκρυψε καὶ τὴν κόρη της, τὴ Μαριάμ, γιὰ νὰ παρακολουθῆ τί θὰ ἀπογίνῃ.

Κατὰ τὸ μεσημέρι κατέβηκε στὸ ποτάμι ἡ κόρη τοῦ βασιλιᾶ μὲ τίς δούλες της, γιὰ νὰ κάνῃ τὸ μπάνιο της. Ὅταν εἶδε τὸ καλάθι καὶ ἄκουσε φωνὲς μωροῦ νὰ βγαίνουν ἀπ' αὐτό, διέταξε μία ἀπὸ τίς ὑπηρέτριές της νὰ τὸ βγάλῃ καὶ νὰ τὸ φέρῃ κοντά της. Ἔτσι καὶ ἐγίνε. Τὸ ὁμορφὸ καὶ χαριτωμένο ἀγοράκι ποὺ ἦταν μέσα, σὰν ἀντίκρουσε τῇ βασιλοπούλα ἄρχισε νὰ χαμογελάῃ. Ἐκείνη ἐσυγκινήθη καὶ ἐνῶ ἤξερε ὅτι εἶναι ἔβραιοπούλο, ἐλυπή-

θηκε νὰ τὸ ρίξῃ πάλι στὸ ποτάμι καὶ ἔδωσε διαταγὴ νὰ τὸ πάρουν στὸ παλάτι.

Τῆ στιγμῇ ἐκείνῃ παρουσιάστηκε ἡ Μαριὰμ καὶ ὅπως τὴν εἶχε συμβουλευθεῖ ἡ μητέρα της, ἐρώτησε τὴ βασιλοπούλα μήπως θέλει νὰ τῆς φέρῃ μιὰ καλὴ παραμύθια γιὰ τὸ μωρό. Ἡ βασιλοπούλα ἐδέχθη εὐχαρίστως καὶ τῆς εἶπε νὰ τὴ στείλῃ στὸ παλάτι.

Ἡ Μαριὰμ ἔτρεξε μὲ χαρὰ στὴ μητέρα της κι' ἀμέσως πῆγαν καὶ οἱ δυὸ στὸ παλάτι. Ἡ βασιλοπούλα παρέδωσε τὸ παιδί στὴ μητέρα του νὰ τὸ θηλάξῃ τρία χρόνια γιὰ λογαριασμό της καὶ θὰ τὴν ἐπλήρωνε. Ἡ μητέρα ἐπῆρε τὸ μωρὸ τὸ ἀνέθρεψε καὶ ὕστερα ἀπὸ τρία χρόνια τὸ ἔφερε πάλι στὴ Βασιλοπούλα. Ἐκείνῃ τὸ ἔκαμε παιδί της, τὸ ὠνόμασε Μωϋσῆ, δηλ. ὕδατόσωστο καὶ τὸ ἀνέθρεψε βασιλικά. Ἐπῆρε τοὺς πιὸ σοφοὺς δασκάλους καὶ τοῦ ἔμαθαν ὅλη τὴ σοφία τῆς Αἰγύπτου.

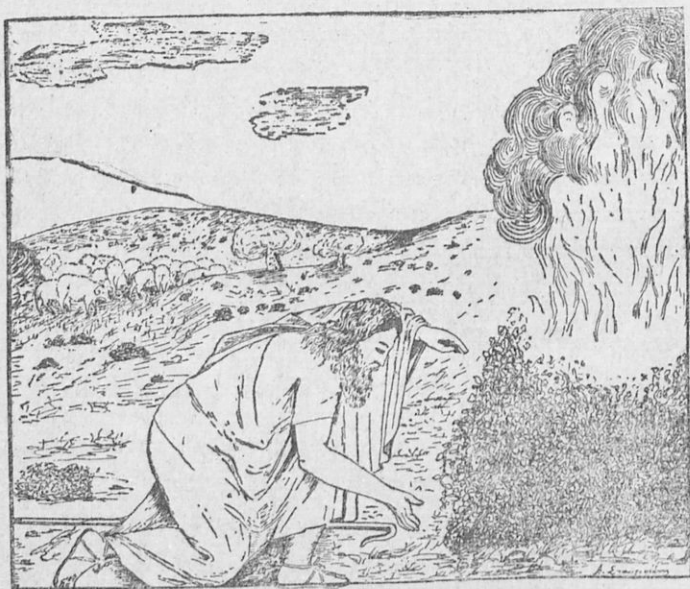
27. Ἡ φυγὴ τοῦ Μωϋσέως καὶ ἡ κλῆσι τοῦ ἀπὸ τὸ Θεοῦ

Ὁ Μωϋσῆς ἔμεινε στὸ παλάτι τοῦ Φαραὼ 40 ὀλόκληρα χρόνια. Ἐκεῖ εἶχε κάθε εὐχαρίστησι καὶ ὅ,τι ἤθελε ἡ ψυχὴ του. Δὲν εἶχε ὅμως χαρὰ. Γιατὶ στὸ μεταξὺ ἔμαθε τὴν καταγωγὴ του καὶ ἐστενοχωριόταν γιὰ τὰ θάσανα, ποὺ τραβοῦσαν οἱ συμπατριῶτες του οἱ Ἰσραηλίτες. Μιὰ ἡμέρα εἶδε ἕναν Αἰγύπτιο νὰ δέρνῃ σκληρὰ ἕνα Ἰσραηλίτη· ἔτρεξε γεμάτος θυμὸ νὰ βοηθήσῃ τὸν πατριώτη του· ὅταν εἶδε ὅτι δὲν ἦταν κανεὶς ἄλλος ἐκεῖ κοντά, ἐσκότωσε τὸν Αἰγύπτιο καὶ τὸν ἔθαψε γρήγορα — γρήγορα στὴν ἄμμο.

Σὲ μερικὲς ἡμέρες εἶδε δύο Ἑβραίους νὰ μαλώνουν καὶ προσπάθησε νὰ τοὺς χωρίσῃ. Τότε ἐκεῖνος ποὺ εἶχε ἄδικο τοῦ εἶπε: «Ποῖος σ' ἔβαλε δικαστὴ μας; Μήπως θέλεις νὰ σκοτώσῃς κι' ἐμένα, ὅπως ἐσκότωσες τὸν Αἰγύπτιο;».

Ἐκ τῶν λόγων αὐτῶν τοῦ ἑβραίου ὁ Μωϋσῆς κατάλαβε ὅτι ἦταν γνωστὸ τὸ ἔγκλημά του καὶ γιὰ νὰ μὴ τιμωρηθῆ ἀπὸ τὸ Φαραῶν, ἔφυγε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον καὶ ἐπῆγε στὴ χώρα τῆς Ἀραβίας Μαδιάμ. Ἐκεῖ ἔγινε βοσκὸς τοῦ ἱερέα Ἰοθὼρ καὶ παντρεύτηκε τὴν κόρη του Σεπφώρα.

Καὶ στὴ Μαδιάμ ὁ Μωϋσῆς δὲν ἐξέχασε τοὺς πατριῶτες του καὶ δὲν ἔπαυσε νὰ παρακαλῆ τὸ Θεὸ νὰ τοὺς δώσῃ τὴν

Εἰκ. 13. «Μωϋσῆ μὴν πλησιάζης . . .».

ἐλευθερία τους. Μιὰ ἡμέρα λοιπὸν ποὺ ἔβοσκε τὰ πρόβατα τοῦ πεθεροῦ του κοντὰ στὸ ὄρος Χωρήβ, εἶδε νὰ βγαίνουν φλόγες ἀπὸ μιὰ βάτο (ἀγκαθωτὸ χαμόκλαδο) χωρὶς ὅμως νὰ καίεται. Περίεργος ἐπλησίασε νὰ ἰδῆ τί συμβαίνει. Ὅταν ἔφθασε κοντὰ ἄκουσε μιὰ φοβερὴ φωνὴ νὰ τοῦ λέγῃ: «Μωϋσῆ μὴν πλησιάζης. Βγάλε τὰ παπούτσια σου γιὰτὶ ὁ τόπος αὐτὸς εἶναι Ἱερός. Ἐγὼ, εἶμιαι ὁ Θεὸς τῶν προγόνων σου». Ὁ Μωϋσῆς ἀμέσως

έγονάτισε και έσκέπασε τὰ μάτια του, από τή λάμψη. Και ή φωνή συνεχίζοντας του λέγει: «Είδα τὰ θάσανα του λαού μου στην Αίγυπτο' τὰ δίκαια παράπονά του, έφθασαν στον ουρανό. 'Αποφάσισα να τον ελευθερώσω και να τον έπαναφέρω στην πατρίδα του. Σὺ θὰ είσαι ο άρχηγός του. Να πās στο Φαραώ να του ζητήσης να αφήσει το λαό μου ελεύθερο και να τον οδηγήσης στη Χαναάν». 'Ο Μωϋσής τότε κατατρομαγμένος λέγει στο Θεό ότι είναι άνίκανος να αναλάβη ένα τόσο βαρὺ και δύσκολο έργο. 'Ο Θεός όμως του έδωσε θάρρος και τον έβεβαίωσε ότι θὰ είναι πάντα κοντά του και θὰ του δίνη δύναμι.

Κατόπιν ο Μωϋσής είπε ότι είναι βραδύγλωσσος και δέν ήμπορεί να μιλάη ώραία, ο Θεός του άπήντησε ότι θὰ έχη για βοηθό του τον αδελφό του τον 'Ααρών, που είναι αρκετά ευγλωττος και μιλάει ώραία. «'Εγώ θὰ βοηθήσω, του συμπλήρωσε, και σένα και εκείνον και θὰ σās οδηγήσω τι να κάμετε».

'Επειτα απ' αυτά ο Μωϋσής έπήρε την οικογένειά του, και γεμάτος έμπιστοσύνη στα λόγια του Θεού έξεκίνησε για την Αίγυπτο. Στο δρόμο συνήντησε τον μεγαλύτερο αδελφό του τον 'Ααρών. Τον είχε διατάξει ο Θεός να βγῆ έξω από την Αίγυπτο να τον περιμένη. 'Ο Μωϋσής του διηγήθηκε όσα του είπε ο Θεός και του παρέδωσε ένα ραβδί, που έφανέρωνε τή δύναμι του Θεού. Κατόπιν συνέχισαν τον δρόμο για την Αίγυπτο.

28. Οί δέκα πληγές του Φαραώ

Οί δύο αδελφοί σαν έφθασαν στην Αίγυπτο παρουσιάσθηκαν στο Φαραώ και του είπαν: «Είναι διαταγή του Θεού να αφήσης τους 'Ισραηλίτες να πάνε στην έρημο για να θυσιάσουν στο Θεό». 'Ο Φαραώ όχι μόνον δέν άκουσε, αλλά έδωσε διαταγή να θάλουν τους 'Ισραηλίτες σε σκληρότερες άγγαρεϊες.

Σε λίγες ήμέρες ο Μωϋσής και ο 'Ααρών παρουσιάσθηκαν πάλι στον Φαραώ. Και ο 'Ααρών για να δείξη τή δύναμι του

Θεοῦ ἔρριξε τὸ ραβδί του στὸ πάτωμα μπροστὰ στὸ Φαραὼ καὶ ἔγινε φίδι. Κατόπιν τὸ ἔπιασε ἀπὸ τὴν οὐρὰ καὶ ἔγινε πάλιν ραβδί. Μὰ ὁ Φαραὼ δὲν τοὺς ἄκουσε οὔτε κι' αὐτὴ τῆ φορά. Εἶπε μάλιστα πὼς τὸ θαῦμα τοῦ Ἀαρὼν εἶναι μαγικό.

Τότε ὁ Θεὸς γιὰ νὰ τιμωρήσῃ τὸν Φαραὼ καὶ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς Ἰσραηλῖτες, ἔστειλε στοὺς Αἴγυπτίους δέκα μεγάλες συμφορές, ποὺ ὠνομάσθησαν «δέκα πληγές τοῦ Φαραὼ». Οἱ πληγές αὐτές, ποὺ ἡ καθεμιὰ εἶναι χειρότερη ἀπὸ τὴν ἄλλη, εἶναι οἱ ἑξῆς: 1) Τὰ νερὰ τῆς Αἰγύπτου ἔγιναν κατακόκινα σὰν αἷμα. 2) Ἡ χώρα ἐγένετο ἀπὸ δισεκατομμύρια βατράχους, 3) ἀπὸ σκνίπες, 4) ἀπὸ μυῖγες, 5) ἐψόφησαν ὄλα τὰ ζῶα τῶν Αἰγυπτίων, 6) οἱ κάτοικοι ἐγένεσαν ἀπὸ πληγές, 7) ἔπεσε χαλάζι καὶ κατέστρεψε τὰ κτήματα τῶν Αἰγυπτίων, 8) ἔπεσαν σύννεφα ἀκρίδες καὶ κατέστρεψαν ὅ,τι ἀπόμεινε ἀπὸ τὸ χαλάζι, 9) πυκνὸ σκοτάδι ἐσκέπασε ὅλη τὴ χώρα τῶν Αἰγυπτίων τρεῖς ἡμέρες.

Καὶ μ' ὅλες αὐτὲς τὶς πληγές ὁ σκληρόκαρδος Φαραὼ δὲν ἀλλάζει γνώμη. Τότε ὁ Θεὸς παρουσιάστηκε στὸ Μωϋσῆ καὶ τοῦ εἶπε: Κάθε οἰκογενειάρχης ἐβραῖος νὰ σφάξῃ ἓνα κατάσπρο ἄρνι καὶ μὲ τὸ αἷμα του νὰ βάψῃ τὸ ἐπάνω μέρος καὶ τὰ πλάγια τῆς πόρτας τοῦ σπιτιοῦ του γιὰ νὰ ξεχωρίσῃ ἀπὸ τὰ σπίτια τῶν Αἰγυπτίων. Γιατὶ τῆ νύκτα ὁ ἄγγελος θὰ θανατώσῃ ὄλα τὰ πρωτότοκα παιδιὰ τους. Ἐπειτα νὰ ψήσουν τὸ ἄρνι καὶ νὰ τὸ φᾶνε ὁλόκληρο μὲ τὴν οἰκογένειά τους, τὴν νύκτα, μαζὶ μὲ πικρὰ χόρτα καὶ ἄζυμα, δηλαδὴ ψωμὶ χωρὶς προζύμι. Ὅλη τῆ νύκτα δὲν θὰ κοιμηθῇ κανεὶς, νὰ εἶναι ἑτοιμοὶ καὶ νὰ τρώγουν ὄρθιοι γιὰτὶ τὸ πρωῖ θὰ φύγουν.

Ἔτσι καὶ ἔγινε. Τὸ πρωῖ, στίς 14 τοῦ μηνὸς Νισάν, ὄλες οἱ οἰκογένειες τῶν Αἰγυπτίων, ἀπὸ τοῦ τελευταίου μέχρι τοῦ Φαραὼ, ἤθραν τὸ μεγαλύτερό τους παιδί νεκρό. Ὁ Φαραὼ, ὅταν εἶδε τὴ μεγάλη αὐτὴ συμφορὰ κατατρώμαξε. Ἐκάλεσε ἀμέσως τὸν Μωϋσῆ καὶ τὸν Ἀαρὼν καὶ τοὺς εἶπε ὅτι εἶναι ἐλεύθεροὶ αὐτοὶ καὶ ὄλοι οἱ Ἰσραηλῖτες νὰ φύγουν.

Ἀπὸ τότε οἱ Ἰσραηλιῖτες ἑορτάζουν, κάθε χρόνο στίς 14 τοῦ Νισάν, τὴν ἡμέρα αὐτὴ ὡς τὴ μεγαλύτερη ἑορτὴ τους καὶ τὴν ὀνομάζουν Πάσχα (=ποῦ σημαίνει διάβασις, πέρασμα), γιὰ νὰ θυμῶνται τὴ σωτηρίαν τους ἀπὸ τὸ θάνατο καὶ τὴν ἀπελευθέρωσίν τους ἀπὸ τοὺς Αἴγυπτιοὺς. Τὸ Πάσχα τῶν ἑβραίων διαρκεῖ 7 ἡμέρες. Σ' ὄλο αὐτὸ τὸ διάστημα τρῶνε ἀρνὶ ψητό, πικρὰ χόρτα καὶ ἄζυμο ψωμί.

29. Ἡ διάβασις τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης

Οἱ Ἰσραηλιῖτες ἔτοιμοι καθὼς ἦσαν μόλις ἔλαβαν τὴν ἄδεια ἐξεκίνησαν χαρούμενοι γιὰ τὴ Χαναάν, τὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας. Ἐπῆραν μαζί τους τὰ ὄστᾶ τοῦ Ἰωσήφ καὶ ὅ,τι ἄλλο μποροῦσαν ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντά τους. Μπροστὰ ἐπήγαιναν ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἄαρὼν καὶ κατόπιν οἱ ἄνδρες ὡς 600 χιλιάδες πολεμισταί. Ἀκολουθοῦσαν αὐτοὺς τὰ γυναικόπαιδα μὲ τοὺς γέροντας καὶ ὅλα τὰ ζῶα τους.

Ἐπροχωροῦσαν μέσα ἀπὸ ἔρημο ἀκολουθῶντας τὸ δρόμο πρὸς τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα. Στὴν πορεία τους τοὺς συνώδευε ὁ Θεός. Τὴν ἡμέρα τοὺς ἐσκίαζε μὲ νεφέλη σκοτεινὴ γιὰ τὸν ἥλιο καὶ τὴν νύκτα τοὺς ἐφώτιζε μὲ στήλη φωτεινὴ, ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, γιὰ νὰ μὴ χάσουν τὸ δρόμο τῆς πορείας τους.

Ὁ Φαραὼ μόλις ἐφυγαν οἱ Ἰσραηλιῖτες εἶδε ὅτι ἡ Αἴγυπτος ἔμεινε ἔρημη ἀπὸ ἐργάτες. Ἐπῆρε λοιπὸν στρατὸ καὶ ἔτρεξε νὰ τοὺς φέρῃ πίσω. Τοὺς ἐφθασε ὅταν οἱ Ἰσραηλιῖτες ἦσαν κοντὰ στὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα. Ἡ θέσις τῶν Ἰσραηλιτῶν εἶναι ἀπελπιστικὴ καὶ κινδυνεῖον νὰ πιαστοῦν ὅλοι.

Τότε ὁ Θεός τοὺς ἐσκέπασε μ' ἓνα σκοτεινὸ σύννεφο νὰ μὴ φαίνωνται καὶ διέταξε τὸν Μωϋσῆ νὰ κτυπήσῃ τὴ θάλασσα μὲ τὸ ραβδί του. Ἀμέσως τότε ἐσηκώθη ἓνας πολὺ δυνατὸς ἀέρας ποῦ ἐχώρισε τὴ θάλασσά στὰ δύο καὶ ἄνοιξε δρόμο. Ἀπ' ἐκεῖ προχωρῶντας γρήγορα—γρήγορα ὅλη τὴ νύκτα οἱ Ἰσραηλιῖτες ἐπέρασαν στὴν ἀπέναντι ξηρὰ, χωρὶς νὰ βραχοῦν καθόλου.

Όταν οί Αἰγύπτιοι ἔφθασαν κοντὰ στή θάλασσα καί εἶδαν τὸ δρόμο ἠθέλησαν νὰ περάσουν. Ἀλλὰ ὅταν ἔφθασαν στή μέση τῆς θαλάσσης καί εἶχε περάσει καί ὁ τελευταῖος Ἑβραῖος, ὁ Μωϋσῆς ἐκτύπησε πάλι τὴ θάλασσα μὲ τὸ ραβδί του. Τὰ νερὰ ἀμέσως, ὀρμῶντας μ' ἓνα τρομερὸ θόρυβο, ξαναῆρθαν στή θέσι τους καί οἱ δυστυχεῖς Αἰγύπτιοι ἐπνίγηκαν ὅλοι μαζί μὲ τὸν **Φαραώ**.

Οἱ Ἑβραῖοι ὅταν εἶδαν τὸ θαῦμα αὐτὸ οἱ ἄνδρες μὲ ἐπιπεφαλῆς τὸν Μωϋσῆ καί οἱ γυναῖκες μὲ ἀρχηγὸ τὴν ἀδελφὴ τοῦ Μωϋσέως Μαρίας, ἔψαλαν ἓνα ὠραῖο ὕμνο καί εὐχαρίστησαν τὸ Θεὸ γιὰ τὴ σωτηρία τους καί τὴν ὀριστικὴ ἀπελευθέρωσί τους.

30. Οἱ Ἰσραηλῖτες στὴν Ἔρημο

Μετὰ τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα οἱ Ἰσραηλῖτες προχωρῶντας στὴν ἔρημο Σούρ τῆς Ἀραβίας δὲν εὑρισκαν νερό. Τέλος, ἀφοῦ ἐπερπάτησαν τρεῖς ἡμέρες εὗρῆκαν κάπου, μὰ ἦταν πικρὸ καί δὲν ἐπινόταν. Ἄρχισαν νὰ στενοχωροῦνται καί νὰ παραπονι-οῦνται στὸ Μωϋσῆ. Αὐτός, μὲ τὴν ὀδηγία τοῦ Θεοῦ εὗρῆκε ἓνα ξύλο, τὸ ἔρριξε στὸ νερό, τὸ ἐγλύκανε καί οἱ Ἑβραῖοι ἔσθησαν τὴ δίψα τους καί ἐπροχώρησαν. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο ὅμως ἐσώθησαν οἱ τροφές τους. Τὸ μέρος ἦταν τελειῶς ἔρημο καί δὲν εὑρισκαν τίποτε νὰ φᾶνε. Ἄρχισαν νὰ γογγύζουν κατὰ τοῦ Μωϋσέως καί τοῦ Ἀαρών, ποὺ τοὺς ἐπῆραν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, καί πολλοὶ ἐζητοῦσαν νὰ γυρίσουν πίσω, γιὰ νὰ μὴ πεθάνουν ἀπὸ τὴν πείνα.

Ὁ Θεὸς τότε γιὰ κρέας τοὺς ἔστειλε κάθε βραδάκι ὀρτύκια καί γιὰ ψωμί τοὺς ἔρριχνε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἓνα λευκὸ (ἄσπρο) σπόρο, ποὺ ἔμοιαζε σὰν πάχνη. Οἱ Ἑβραῖοι ἅμα τὸ εἶδαν ἐρωτοῦσαν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον στὴ γλῶσσά τους μάννα; μάννα; δηλαδὴ τί εἶναι τοῦτο;

Τὸ ἐδοκίμασαν καί τὸ εὗρῆκαν γλυκὸ καί εὐχάριστο. Αὐτὸ

είναι τὸ ψωμί, ποὺ σὰς ἔρριξε ὁ Θεός, εἶπε ὁ Μωϋσῆς· ἀπ' αὐτὸ θὰ μαζεύετε νὰ τρῶτε, ὅσο σὰς χρειάζεται κάθε ἡμέρα, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Σάββατο. Μὲ τὸ μάννα, ποὺ ἐμάζευαν κάθε πρωτῆ, ἐτρέφοντο οἱ Ἰσραηλῖτες 40 ἡμέρες ἐκεῖ στὴν ἔρημο ποὺ εὐρίσκοντο. Ἐμάζεψαν καὶ λίγο καὶ τὸ ἔβαλαν σὲ μιὰ χρυσῆ στάμνα, γιὰ νὰ θυμοῦνται τὴν τροφή τους στὴν ἔρημο.

Προχωρῶντας μέσα στὴν ἔρημο ἔφθασαν σ' ἓνα μέρος ποὺ δὲν εὐρίσκαν νερό. Ἄρχισαν πάλι νὰ γκρινιάζουν καὶ νὰ παραπονοῦνται ἐναντίον τοῦ Μωϋσέως καὶ ἦσαν ἔτοιμοι μάλιστα νὰ τὸν πετροβολήσουν. Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὁ Μωϋσῆς, μὲ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ ἐκτύπησε μὲ τὸ ραβδί του ἓνα μεγάλο θράχο τοῦ βουνοῦ Χωρήβ ποὺ ἦταν ἐκεῖ κοντά. Ἀμέσως ἀπὸ τὴ σχισμάδα του ἔτρεξε ἄφθονο καὶ ὀροσερὸ νερό. Οἱ ἔβραιοι ἤπιαν, ἔσβησαν τὴ δίψα τους καὶ συνεχίζοντας τὴν πορεία τους ἔφθασαν κοντὰ στὸ ὄρος Σινᾶ, ὅπου καὶ κατασκήνωσαν. Εἶχαν περάσει ἀπὸ τότε ποὺ ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο ἕως τώρα δύο μῆνες

31. Οἱ δέκα ἐντολές

Μετὰ τὴν κατασκήνωσι τῶν ἔβραίων ὁ Μωϋσῆς ἀνέβηκε στὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ. Ἐκεῖ παρουσιάσθηκε ὁ Θεὸς καὶ τοῦ εἶπε : «Νὰ εἰπῆς στοὺς Ἰσραηλῖτες ὅτι θὰ τοὺς προστατεύω πάντα καὶ θὰ τοὺς κάμω λαὸ μεγάλο καὶ ἰσχυρὸ ἂν ἐκτελοῦν τὶς ἐντολές μου καὶ τὸ Νόμο ποὺ θὰ τοὺς δώσω».

Ὁ Μωϋσῆς εἶπε στοὺς Ἑβραίους, ὅσα ὁ Θεὸς τοῦ εἶπε, καὶ ἐκεῖνοι ὑποσχέθηκαν νὰ ὑπακούσουν στὸ θέλημά του καὶ νὰ ἐκτελοῦν τὶς ἐντολές του.

Κατόπιν τοὺς εἶπε, ὁ Μωϋσῆς, νὰ πλήνουν τὰ ροῦχα τους καὶ νὰ φορέσουν καθαρὰ. Κατόπιν νὰ νηστεύσουν δύο ἡμέρες καὶ νὰ ἀποφύγουν κάθε ἁμαρτία. Τὴν τρίτη ἡμέρα νὰ εἶναι ἔτοιμοι γιατί θὰ κατεβῇ ὁ Θεὸς νὰ τοὺς δώσῃ τὸ Νόμο. Στὸ διαστήμα αὐτὸ νὰ μὴ πλησιάσῃ κανεὶς στὸ βουνό, γιατί θὰ θανατωθῇ ἀμέσως.

Οἱ Ἑβραῖοι ἔκαμαν ὅπως τοὺς εἶπε ὁ Μωϋσῆς. Τὴν τρίτην ἡμέραν ἀκούστηκαν βροντὲς καὶ φοβερὲς ἀστραπὲς ἔσχιζαν τὸν ὄριζοντα. Ἡ κορυφὴ τοῦ βουνοῦ σκεπάσθηκε ἀπὸ ἓνα πυκνὸ σύννεφο καὶ ἀκούστηκαν παράξενες φωνῆς σάλπιγγος. Ὁ Μωϋσῆς τότε ὠδήγησε τοὺς Ἰσραηλίτες στοὺς πρόποδες τοῦ βουνοῦ. Στὸ μεταξὺ ὅμως ὅλο τὸ βουνὸ σκοτείνιασε καὶ φαινόταν σὰν νὰ ἔβγα-

Εἰκ. 14 Οἱ δέκα ἐντολές.

ζε καπνὸ μὲ πελώριες φλόγες. Οἱ Ἰσραηλίτες βλέποντας τὰ τρομακτικὰ αὐτὰ πράγματα καὶ ἀκούοντας τοὺς ἤχους τῆς σάλπιγγος δυνατώτερους ἔτρεμαν ἀπὸ τὸ φόβο τους. Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἀκώσθηκε ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ ποὺ ἔλεγε :

1) Ἐγὼ εἶμαι Κύριος ὁ Θεός σου, ποὺ σὲ ἔβγαλα ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο· νὰ μὴ λατρεύσῃς ἄλλο Θεό.

2) Νὰ μὴν κάμης εἶδωλα καὶ νὰ μὴ προσκυνήσης ὅσα ὑπάρχουν στὸν οὐρανό, στὴ γῆ καὶ στὰ νερά.

3) Νὰ μὴν ὀρκίζεσαι χωρὶς σοβαρὸ λόγο καὶ νὰ μὴ μεταχειρίζεσαι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ γιὰ μικροπράγματα.

4) Νὰ ἐργάζεσαι ἕξι ἡμέρες. Τὸ Σάββατο νὰ ἀναπαύεσαι καὶ νὰ τὸ ἀφιερῶνῃς στὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ.

5) Νὰ τιμᾷς τὸν πατέρα σου καὶ τὴ μητέρα σου, γιὰ νὰ ζήσης πολλὰ χρόνια καὶ νὰ γίνῃς εὐτυχής.

6) Νὰ μὴ σκοτώνῃς ἄλλον ἄνθρωπο.

7) Νὰ σέβεσαι τὴν οἰκογενειακὴ τιμὴ τοῦ ἄλλου.

8) Νὰ μὴν κλέβῃς.

9) Νὰ μὴν ὀρκίζεσαι ψέματα.

10) Νὰ μὴν ἐπιθυμήσης ποτὲ ξένα πράγματα.

Οἱ Ἰσραηλῖτες ὅμως δὲν ἤμποροῦσαν νὰ μείνουν ἄλλο κοντὰ στὸ βουνό. Γι' αὐτὸ ἔφυγαν καὶ ἄφησαν τὸ Μωϋσῆ νὰ ἀκούσῃ τὴ συνέχεια τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ.

32. Οἱ Ἰσραηλῖτες λατρεύουν τὸ χρυσὸ μοσχάρι

Ὁ Μωϋσῆς κατόπιν ἀνέβηκε πάλι στὸ ὄρος Σινᾶ. Ἐκεῖ ἔμεινε 40 ἡμέρες συνομιλῶντας μὲ τὸ Θεό. Τέλος ὁ Θεὸς τοῦ ἔδωσε τὶς δέκα ἐντολὲς γραμμένες σὲ δυὸ πέτρινες πλάκες, ποὺ τὶς ὠνόμασε Διαθήκη (1).

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Μωϋσῆς ἀργοῦσε νὰ κατέβῃ οἱ Ἰσραηλῖτες ἐνόμισαν ὅτι ἐχάθη. Γι' αὐτὸ ἐμαζεύθησαν γύρω ἀπὸ τὸν Ἄαρὼν καὶ τοῦ ἐζήτησαν νὰ τοὺς κάμῃ ἓνα Θεὸ ὅμοιο μὲ τοὺς θεοὺς τῶν Αἰγυπτίων.

Ὁ Ἄαρὼν προσπάθησε μὲ κάθε τρόπο νὰ τοὺς κάμῃ νὰ ἀλλάξουν γνώμη. Ἀλλὰ ἐστάθη ἀδύνατο. Τοὺς ἐζήτησε τότε καὶ

(1) Διαθήκη: σημαίνει συμφωνία, υπόσχεσι, ἐπειδὴ ὑπεσχέθη στοὺς Ἑβραῖους ὅτι θὰ τοὺς ἔχῃ γιὰ τὸν ἀγαπητό του λαὸ καὶ θὰ τοὺς προστατεύῃ ἂν φυλάνῃ τὶς ἐντολὲς του.

ἔφεραν ὄλα τὰ χρυσαφικὰ τῶν γυναικῶν τους, βραχιόλια, σκουλαρίκια κλπ. Μ' αὐτὰ ἀφοῦ τὰ ἔλειωσε ἔφτιαξε ἓνα χρυσοῦ μοσχάρι καὶ τὸ ἔστησε ψηλὰ μπροστὰ στὸ λαό. Οἱ Ἰσραηλιῆτες μόλις τὸ εἶδαν ἐνθουσιάστηκαν καὶ ἄρχισαν νὰ τὸ λατρεύουν μὲ θυσιῆς καὶ νὰ χορεύουν γύρω του.

Ὅταν ὁ Μωϋσῆς κατέβηκε καὶ εἶδε τὸ μοσχάρι καὶ τοὺς ἔβραίους γύρω νὰ τὸ προσκυνοῦν, ἐθύμωσε καὶ ἐταράχθηκε τόσο πολὺ, ὥστε οἱ πλάκες ἔπεσαν ἀπὸ τὰ χέρια του καὶ ἔσπασαν. Ὑστερα ἔκαμε κομμάτια τὸ χρυσοῦ μοσχάρι καὶ ἐτιμώρησε μὲ θάνατο τοὺς πρωταίτιους.

Ὑστερα ἀπ' αὐτὰ οἱ ἔβραιοι μετανόησαν γιὰ τὴν ἀσέβειά τους καὶ ἐπροσκύνησαν πάλι τὸν ἀληθινὸ Θεό. Ὁ Μωϋσῆς ἀνέβηκε πάλι στὸ βουνὸ καὶ παρακάλεσε τὸ Θεὸ νὰ τοὺς συγχωρήσῃ. Ὁ πάναγνος Θεὸς τοὺς ἐσυγχώρησε καὶ ἔδωσε στὸ Μωϋσῆ δύο νέες πλάκες μὲ τὶς 10 ἐντολὰς νὰ τὶς φέρῃ στὸ λαό του.

Οἱ ἔβραιοι ὅταν εἶδαν τὶς νέες πλάκες μὲ τὶς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ ὑποσχέθηκαν καὶ πάλιν ὅτι θὰ τὶς φυλάνε καὶ θὰ τὶς ἐκτελοῦν πάντοτε. Κατόπιν ὁ Μωϋσῆς τὶς ἔβαλε μέσα σ' ἓνα ὠραῖο ξύλινο ἐπιχρυσωμένον κιβώτιον, πού τὸ ὠνόμασε **Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης**, γιὰτὶ μέσα ἐκεῖ ἦταν ἡ συμφωνία (διαθήκη) τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαό. Μέσα στὴν Κιβωτὸ ἔβαλε ἀκόμη καὶ τὴ χρυσοῦν στάμνα μὲ τὸ μάννα καὶ ἀργότερα καὶ τὸ ραβδί τοῦ Ἄαρων.

Τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης στὴν πορεία τους τὴν ἔφεραν οἱ ἱερεῖς στὸν ὦμον τους. Ὅταν ἐσταματοῦσαν καὶ ἔστηναν τὶς σκηνὲς τους, γιὰ νὰ ξεκουραστοῦν, τὴν ἐτοποθετοῦσαν σὲ ξεχωριστὴ σκηνή, πού λεγόταν «Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου», διότι εἶχε μέσα τὴν Κιβωτὸ πού ἐμαρτυροῦσε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἐπίσης ὁ Μωϋσῆς ὥρισε νὰ γιορτάζουν οἱ ἔβραιοι τὶς ἐξῆς γιορτές :

- 1) Τὸ Σάββατον δηλ. τὴν ἐβδόμη ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος. Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς αὐτὴ τὴν ἡμέρα ἀναπαύθηκε ἀπὸ τὰ ἔργα του.

2) Τὸ Πάσχα, γιὰ νὰ θυμῶνται πῶς ὁ Θεὸς τοὺς ἔσωσε ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους. Καὶ

3) Τὴν Πεντηκοστή πού ἔρχεται 50 ἡμέρες μετὰ τὸ Πάσχα, γιὰ νὰ θυμῶνται τὴν ἡμέρα πού ὁ Θεὸς τοὺς ἔδωσε τὸν Δεκάλογο (τὶς δέκα ἐντολές) στὸ ὄρος Σινᾶ.

Καὶ τέλος διώρισε Ἀρχιερέα, ὕστερα ἀπὸ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ, τὸν ἀδελφὸ τοῦ Ἀαρών, ὁ ὁποῖος προσέφερε τὴν πρώτην θυσία στὸ Θεὸ μπροστὰ στὴ Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου.

33. Ἡ Περιπλάνησι τῶν Ἰσραηλιτῶν στὴν ἔρημο

Σχεδὸν ἓνα χρόνον ἔμειναν οἱ Ἰσραηλιτεὶς γύρω ἀπὸ τὸ ὄρος Σινᾶ. Ἐπειτα ἔφυγαν καὶ βαδίζοντας ἓνα χρόνον ἀκόμη μέσα σὲ τόπους ἔρημους ἔφθασαν στὰ σύνορα τῆς Χαναάν. Ἡ χαρὰ τοὺς ἦταν μεγάλη, γιὰτὶ λίγο ἀκόμη καὶ θὰ εὐρίσκωντο στὴν

Εἰκ. 15. Ἐκοψαν μερικοὺς ὥραίους καρποὺς καὶ μιὰ βέργα ἀπὸ ἀμπέλι..

ἀγαπημένη τους πατρίδα. Προτού όμως να διαβούν τὰ σύνορά της, ἔπρεπε νὰ ξέρουν ἀκριβῶς τί τόπος εἶναι καὶ τί ἄνθρωποι τὸν κατοικοῦν.

Γι' αὐτὸ ὁ Μωϋσῆς, σύμφωνα μὲ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ, διάλεξε δώδεκα μυαλωμένους ἄνδρες, ἕναν ἀπὸ κάθε φυλὴ, καὶ τοὺς ἔστειλε νὰ πάνε νὰ κατασκοπεύσουν τὴ χώρα. Δυὸ ἀπ' αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ ὁ Χάλεβ ἦσαν οἱ πιὸ ἐκλεκτοί.

Οἱ κατάσκοποι αὐτοὶ ἔμειναν στὴ Χαναὰν 40 ἡμέρες. Ἐγύρισαν ὅλη τὴ χώρα καὶ τὴν παρατήρησαν καλά. Ἐκοψαν μάλιστα γιὰ δείγμα μερικοὺς ωραίους καρποὺς καὶ μιὰ βέργα ἀπὸ ἀμπέλι μ' ἓνα σταφύλι τόσο μεγάλο, ποὺ τὸ ἔκρατούσαν δύο ἄνθρωποι.

Ὅταν ἐγύρισαν, διηγήθηκαν στοὺς Ἰσραηλῖτες ὅτι ἡ Χαναὰν εἶναι μία ωραία καὶ πλουσία χώρα, ποὺ ρέει μέλι καὶ γάλα καὶ τοὺς ἔδειξαν τοὺς καρποὺς ποὺ ἔφεραν.

Ἀλλὰ οἱ κάτοικοί της εἶναι πολὺ δυνατοὶ καὶ γενναῖοι πολεμιστὰι καὶ οἱ πόλεις της μεγάλες καὶ ὠχυρωμένες· μὲ μεγάλα καὶ ἰσχυρὰ φρούρια. Μερικοὶ μάλιστα πρόσθεσαν ὅτι οἱ κάτοικοί της εἶναι τόσο μεγαλόσωμοι, ποὺ ἡμεῖς φαινόμεστε μπροστὰ τους ἀκρίδες. Καὶ ὅτι εἶναι ἀδύνατο νὰ τὴν καταλάβωμε.

Ὅταν ἄκουσαν αὐτὰ οἱ Ἰσραηλῖτες κατατρόμαξαν. Ὅλη τὴ νύκτα δὲν ἐκοιμήθηκαν, ἔκλαιαν καὶ ὕβριζαν τὸ Μωϋσῆ, ποὺ τοὺς ἔβγαλε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο καὶ τοὺς ἔφερε νὰ πεθάνουν πολεμώντας μὲ τοὺς Χανααῖους. Καὶ ἀμέσως ἐσκέφθησαν νὰ διαλέξουν ἕναν ἄλλο ἀρχηγό, γιὰ νὰ τοὺς φέρῃ πίσω στὴν Αἴγυπτο.

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ μὲ τὸ Χάλεβ προσπάθησαν νὰ τοὺς ἠσυχάσουν καὶ νὰ τοὺς δώσουν θάρρος καὶ τοὺς ἔλεγαν : «Μὴ φοβᾶσθε. Ὁ Θεὸς ποὺ μᾶς ἐβοήθησε ἕως τώρα θὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ καταλάβωμε καὶ τὴ χώρα τῶν πατέρων μας». Οἱ Ἰσραηλῖτες ὅμως ἐπέμεναν καὶ μάλιστα ἐλιθοβόλησαν τοὺς δύο εὐσεβεῖς ἄνδρες. Ὁ Θεὸς ὅμως ποὺ τιμωρεῖ τοὺς ἀπίστους καὶ τοὺς ἀχαρίστους παρουσιάσθη στὸ Μωϋσῆ καὶ τοῦ εἶπε : «Ὅλοι ὅσοι εἶναι ἀπὸ εἰκοσι χρονῶν καὶ ἄνω θὰ πεθάνουν στὴν ἔρημο. Κανεὶς ἀπ' αὐτοὺς

ὅν θὰ ἀξιώθῃ νὰ πατήσῃ τὴ Χαναάν, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ καὶ τὸν Χάλεβ. Θὰ πεθάνουν γυρίζοντας στὴν ἔρημο 40 χρόνια».

Ὁ Μωϋσῆς τότε ἔφερε τοὺς Ἰσραηλίτες πίσω στὴν ἔρημο μακρὰ ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς Χαναάν. Ἐκεῖ περιπλανῶντο 40 χρόνια, ὥσπου πέθανε δλόκληρη ἢ τιμωρημένη παλαιὰ γενεὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν.

34. Νέα πορεία γιὰ τὴ Χαναάν καὶ θάνατος τοῦ Μωϋσέως

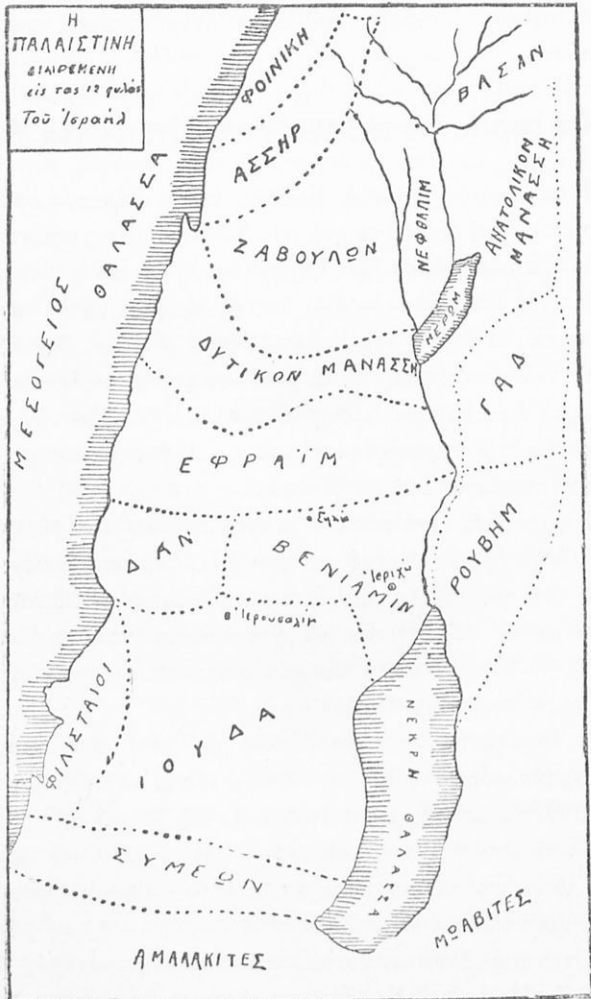
Μετὰ τὰ 40 χρόνια ὁ Μωϋσῆς ἐπῆρε τὴν νέα γενεὰν τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ ἐξεκίνησε γιὰ τὴ Χαναάν. Προχωρῶντας ἔφθασαν σ' ἓνα μέρος ὅπου δὲν ὑπῆρχε νερό. Ὁ Θεὸς τότε εἶπε στὸ Μωϋσῆ καὶ στὸν Ἀαρὼν νὰ διατάξουν μιὰ πέτρα ποὺ ἦταν ἐκεῖ κοντὰ νὰ βγάλῃ νερό. Αὐτοὶ ἔμωσ ἀντὶ νὰ διατάξουν τὴν πέτρα, τὴν ἐκτύπησαν μὲ τὸ ραβδί τους δύο φορές καὶ ἔβγαλε νερό, ποὺ ὠνομάσθηκε «ὔδωρ ὀλιγοπιστίας». Γιὰ τὴν ὀλιγοπιστία τους αὐτὴ ἐτιμωρήθηκαν καὶ αὐτοὶ νὰ πεθάνουν στὴ ἔρημο χωρὶς νὰ περάσουν στὴ γῆ Χαναάν.

Ἐπειτα ἀπὸ λίγο καιρὸ ὁ Ἀαρὼν πέθανε· ὁ Μωϋσῆς ἐξέλεξε γιὰ διάδοχό του τὸ γιὸ του τὸν Ἐλεάζαρ καὶ συνέχισαν τὴν πορεία τους γιὰ τὴ Χαναάν. Στὸ μεταξὺ ἔμωσ οἱ Ἑβραῖοι ἀηδίασαν τὸ μάννα κι' ἄρχισαν νὰ γκρινιάζουν καὶ νὰ ὑβρίζουν τὸ Μωϋσῆ. Ὁ Θεὸς τότε γιὰ τιμωρία τοὺς ἔστειλε φαρμακερὰ φίδια ποὺ ὅποιον δάγκωναν πέθαινε.

Οἱ Ἰσραηλίτες τότε κατάλαβαν τὸ λάθος τους μετανόησαν καὶ παρακαλοῦσαν τὸ Μωϋσῆ νὰ τοὺς σώσῃ. Ὁ Μωϋσῆς μὲ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ, ἔφτιαξε ἓνα φίδι ἀπὸ χαλκὸ (ὁ χαλκοῦς ὄφις ἐν τῇ ἔρημῳ), τὸ ἐστήριξε στὴν ἄκρη ἑνὸς ξύλου καὶ τὸ ἔστησε ὄρθιο. Ὅσοι τὸ ἐκοιτοῦσαν μὲ πίστι καὶ μετάνοια ἐθεραπεύοντο ἀπὸ τὰ δαγκώματα τῶν φιδιῶν καὶ δὲν πέθαιναν.

Ὅταν πιά ἔφθασαν κοντὰ στὸν Ἰορδάνη ποταμὸ, μπροστὰ στὴν πόλι Ἰεριχώ, ὁ Μωϋσῆς κατάλαβε τὸ θάνατό του καὶ ἔλυ-

πόταν, πού δὲ θὰ ἐπατοῦσε τὴ γῆ τῆς ἀγαπημένης πατρίδος του. Ἐπιθυμοῦσε προτοῦ πεθάνῃ νὰ τὴν ἔβλεπε τουλάχιστον ἀπὸ μακρὰ. Παρουσιάζεται τότε ὁ Θεὸς καὶ τοῦ λέγει νὰ ἐκλέξῃ γιὰ διάδοχόν του καὶ ἀρχηγὸν τὸν Ἑβραίων τὸν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καὶ

κατόπιν νὰ ἀνεβῆ στήν κορυφή τοῦ βουνοῦ ποῦ ἦταν ἐκεῖ κοντά, γιὰ νὰ ἰδῆ τὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας.

Ὁ Μωϋσῆς ἔκαμε ὅπως τοῦ εἶπε ὁ Θεός. Ἐκάλεσε τοὺς Ἰσραηλίτες, τοὺς ἐμίλησε σὰν φιλόστοργος πατέρας, τοὺς ὑπενθύμισε τὶς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἐσύστησε νὰ φυλάνε τὶς ἐντολές του. Κατόπιν μπροστὰ στὸν Ἀρχιερέα Ἐλεάζαρ καὶ σ' ὀλόκληρο τὸ λαὸ ἐκάλεσε τὸν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καὶ εὐλογῶντας τον τὸν διώρισε ἀντικαταστάτῃ του καὶ ἀρχηγὸ γιὰ νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς Ἰσραηλίτες στὴ χώρα τῶν πατέρων τους.

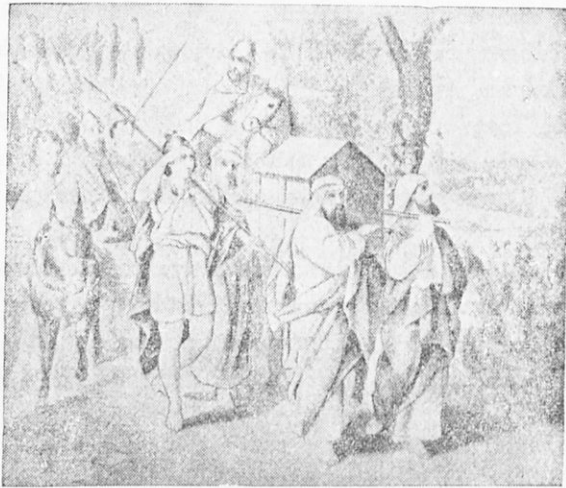
Τέλος ἀφοῦ ἔδωσε τὶς τελευταῖες παραγγελίες του καὶ εὐλόγησε τὶς δώδεκα φυλές τοῦ Ἰσραὴλ, ἀνέβηκε στὸ κοντινὸ βουνὸ καὶ ἀπὸ τὴν κορυφή Φασγὰ, εἶδε τὴ χώρα, ποῦ θὰ ἔδινε ὁ Θεὸς στοὺς Ἰσραηλίτες μὲ τὶς πλούσιες πεδιάδες καὶ τὰ ἄφθονα νερά τοῦ Ἰορδάνου. Εὐχαριστημένους ἀπὸ τὸ λαμπρὸ αὐτὸ θέαμα καὶ δοξάζοντας τὸ Θεό, ἀπὸ εὐγνωμοσύνη, πέθανε σὲ ἡλικία 140 χρονῶν.

Οἱ Ἰσραηλίτες μόλις ἔμαθαν τὸ θάνατο τοῦ Μωϋσέως ἐλυπήθησαν πάρα πολὺ ποῦ ἔχασαν τὸν ἄξιο ἀρχηγό τους. Ἐπῆραν τὸ σῶμα του καὶ τὸ ἔθαψαν σὲ μιὰ κοιλάδα τῆς χώρας Μωάβ καὶ ἐπένησαν 30 ἡμέρες χωρὶς ποτὲ νὰ τὸν ξεχάσουν.

35. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ

Οἱ Ἰσραηλίτες μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Μωϋσέως ἐξεκίνησαν γιὰ τὴ Χαναάν. Πρῶτοι ἐπροχωροῦσαν αἱ ἱερεῖς σηκώνοντας τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης, ἔπειτα ὁ νέος ἀρχηγὸς Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ ἀκολουθοῦσε ὁ λαός. Ὅταν ἔφθασαν στὸν Ἰορδάνη ποταμὸ, τὰ νερά του ἐχωρίσθησαν, ὅπως ἔγινε ἄλλοτε στὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα, καὶ ἐπέρασαν ὅλοι στὴν ἄλλη ὄχθη χωρὶς νὰ βραχῆ κανένας. Εὐρίσκοντο πλέον στὴν εὐλογημένη γῆ. Ὅλοι εἶναι εὐχαριστημένοι καὶ ἐξέχασαν ὅλες τὶς ταλαιπωρίες καὶ τὰ θάσανα ποῦ ἐπέρασαν τόσα χρόνια.

Οἱ κάτοικοι ὅμως τῆς Χαναάν δὲν τοὺς ἐδέχτηκαν στὴ χώρα τους καὶ ἔτσι οἱ Ἑβραῖοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ προχωροῦν πολεμῶντας μὲ τοὺς ντόπιους. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο εὗρέθησαν μπροστὰ στὴν πρώτη πόλι τῆς, τὴν Ἰεριχώ, ποὺ ἦταν ὠχυρωμένη μὲ ψηλὰ φρούρια καὶ ἡ θέσις τῆς ἦταν σπουδαία. Ὅποιος ἐκυρίευε τὴν Ἰεριχώ, θὰ ἠμποροῦσε εὐκολὰ νὰ κυριεύσῃ ὅλη τὴ Χαναάν. Οἱ πρῶτες ἐπιθέσεις τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπέτυχον καὶ ἄρχισαν ἀμέσως νὰ χάνουν τὸ θάρρος τους.

Εἰκ. 17. Πρῶτοι ἐπροχωροῦσαν οἱ ἱερεῖς σηκώνοντας τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης.

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ τότε, κατὰ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ ἐπολιόρησε τὴν πόλι. Ἡ πολιορκία ἐκράτησε ἑπτὰ ἡμέρες. Τὶς πρῶτες ἕξι ἡμέρες τῆς πολιορκίας ἐγύριζαν γύρω ἀπὸ τὰ τεῖχη μὲ σάλπιγγες τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης μιὰ φορὰ τὴν ἡμέρα. Τὴν ἑβδόμη ἡμέρα μπροστὰ οἱ πολεμισταὶ κατόπιν οἱ ἱερεῖς μὲ τὶς σάλπιγγες καὶ τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης καὶ πίσω ὅλος ὁ λαὸς ἐγύρισαν γύρω ἀπὸ τὰ τεῖχη ἑπτὰ φορές.

Όταν έτελείωσε ο έβδομος γύρος, κατά διαταγή του Ίησου του Ναυη οι Ιερείς εσάλπισαν δυνατά και ο στρατός ώρμησε με φωνές επάνω στα τείχη. Ακολούθησε φοβερός σεισμός, τα τείχη έγκρεμίστηκαν και οι Ίσραηλιτες έμπήκαν στην πόλι νικηταί.

Οι κάτοικοι της Χαναάν, μόλις έμαθαν την τρομερή αυτή εΐδησι, έφοβήθηκαν και ένώθηκαν όλοι τους έναντίον των Ίσραηλιτών. Μόνον οι κάτοικοι της πόλεως Γαβαών δέν ένώθηκαν και έγιναν σύμμαχοι των Ίσραηλιτών. Γι' αυτό οι Χαναναίοι έπολιόρκησαν τη Γαβαών, μά ο Ίησους του Ναυη τούς ένίκησε και έλυσε την πολιορκία της.

Έγινε μάλιστα εδώ και ένα άλλο θαύμα. Έπολεμοῦσε ο Ίησους όλη την ήμέρα και ένικοῦσε τούς έχθρούς, ήθελε όμως να τούς καταστρέψη τελείως. Γι' αυτό παρακάλεσε τὸ Θεὸ νὰ μὴ βραδυάση, ἀλλὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ ἡμέρα λέγοντας: «Νὰ σταθῇ ὁ ἥλιος στὴ Γαβαών και τὸ φεγγάρι στὴ φάραγμα Αἰλίων». Ἡ παράκλησις του ἀκούστηκε και ἔτσι ἐξωλόθρεψε τούς Χαναναίους. Ὑστερα ἀπὸ τὴ νίκη αὐτὴ ἔπεσαν και οἱ ἄλλες πόλεις τῆς Χαναάν. Καὶ ἔτσι ἀφοῦ ἐκυρίεψε ὅλη σχεδὸν τὴ Χαναάν, τὴν ἐμοίρασε μὲ κλῆρο στίς 12 φυλὰς τῶν Ίσραηλιτῶν.

Οἱ Έβραῖοι μετὰ τὴν ἐγκατάστασί τους στὴ νέα πατρίδα τους ἔθαψαν στὴ σηλιὰ τῆς Χεβρών και τὰ ὀστᾶ (κόκκαλα) τοῦ Ίωσήφ, ποῦ ἔφεραν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, σύμφωνα μὲ τὴν παραγγελία του.

Ὑστερα ἀπὸ λίγα χρόνια ὁ Ίησους τοῦ Ναυη, σὰν ἔνοιωσε τὰ τελευταῖα του, ἐκάλεσε ὅλο τὸ λαὸ και τὸν συμβούλευσε νὰ μένη πιστὸς στὸ Θεὸ και νὰ ἐκτελῇ τίς ἐντολές του. Καὶ σὲ ἡλικία 110 χρονῶν πέθανε.

36. Ἡ ἱστορία τοῦ πολυπαθοῦς Ἰώβ

Στὰ χρόνια ἐκεῖνα ἐξοῦσε σὲ μιὰ πόλι τῆς Ἀσουρίας ἕνας πολὺ δίκαιος και ἐνάρετος ἄνθρωπος, ποῦ λεγόταν Ἰώβ. Ὁ Ἰώβ ἦταν πάρα πολὺ πλούσιος και διακρινόταν γιὰ τὴ μεγάλη του

εὐσέβεια καὶ πίστι στὸ Θεό. Εἶχε ἑπτὰ γιουούς, τρία κορίτσια καὶ πάρα πολλοὺς ὑπηρέτες. Ἡ μεγάλη περιουσία ποὺ εἶχε ἀποτελεῖτο ἀπὸ χιλιάδες πρόβατα, καμήλες, βόδια καὶ ἄλλα ζῶα. Γιὰ ὅλα αὐτὰ ἦταν πολὺ εὐτυχημένος καὶ δὲν ἔπαυε νὰ δοξολογῇ καὶ νὰ εὐχαριστῇ τὸ Θεό.

Ὁ Θεὸς ὅμως ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίστι του καὶ τοῦ ἔστειλε μεγάλες συμφορὰς τῇ μία κοντὰ στὴν ἄλλη. Μιὰ ἡμέρα λοιπὸν ἔρχεται ἓνας δούλος του τρέχοντας καὶ τοῦ λέγει : «Κλέφτες ἀπὸ τὴν Ἀραβία ἐπῆραν τὰ βόδια σου καὶ τοὺς ὄνους σου κι ἔσφαξαν ὅλους τοὺς δούλους σου. Ἐγὼ μόνο ἐσώθηκα καὶ ἦρθα νὰ σοῦ τὸ ἀναγγεῖλω».

Δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ τῇ λυπηρῇ αὐτῇ εἰδησι καὶ καταφθάνει δεύτερος δούλος λέγοντας : «Φωτιά ἔπεσε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ κατάκαψε ὅλα τὰ πρόβατα καὶ τὶς βοσκές σου». Σὲ λίγο φθάνοντας καὶ τρίτος τοῦ λέγει : «Ληστὲς Χαλδαῖοι ἐπῆραν ὅλες τὶς καμήλες σου καὶ ἐσκότωσαν τοὺς βοσκούς σου». Ἀμέσως καταφθάνει καὶ τέταρτος φέρνοντας τὴν πιὸ λυπηρῇ εἰδησι : «Ἐνῶ τὰ παιδιὰ σου ἔτρωγαν στὸ σπίτι τοῦ μεγαλύτερου παιδιοῦ σου ἔγινε δυνατὸς σεισμὸς, ἐγκρέμισε τὸ σπίτι καὶ ἐσκοτώθηκαν ὅλα τὰ παιδιὰ σου καὶ οἱ θυγατέρες σου».

Ὁ Ἰὼβ τότε ἀπὸ τὴ μεγάλη του λύπη ἐξέσχισε τὰ ρούχα του καὶ ἐκλαιγε ἀπαρηγόρητα. Καὶ ἀντὶ νὰ παραπονεθῇ, ἐγονάτισε, ἐπροσκύνησε τὸ Θεὸ καὶ εἶπε : «Ἐγὼ γυμνὸς ἐγεννήθηκα ἀπὸ τὴ μητέρα μου καὶ γυμνὸς θὰ πεθάνω. Ὅλα ὅσα εἶχα ὁ Θεὸς μοῦ τὰ ἔδωσε, ὁ Θεὸς μοῦ τὰ ἐπῆρε. Ἄς εἶναι εὐλογημένο τὸ ὄνομά Του.

Καὶ σὰν νὰ μὴν ἔφθαναν, ὅλες αὐτὲς οἱ συμφορὰς του, ἔπεσε κι' ἄλλη πιὸ μεγάλη. Ἀρρώστησε ἀπὸ λέπρα κι' ὅλο τὸ σῶμα του ἐγένετο ἀπὸ πληγές. Τότε τὸν ἔρριξαν σ' ἓνα ἔρημο μέρος ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι καὶ κανεὶς δὲν τὸν ἐπλησίαζε ἀπὸ φόβο μὴν κολλήσῃ. Ἐκεῖ ἐζοῦσε μόνος του ξύνοντας τὶς πληγές του μ' ἓνα κεραμίδι, διὰ νὰ ἀνακουφίξεται ἀπὸ τὴ φοβερὴ φαγούρα ποὺ ἐνοιωθε. Καὶ τὴ νέα του συμφορὰ τὴν ἐπερνοῦσε μὲ ἀφάνταστη ὑπομονὴ δοξάζοντας τὸν Θεό.

Ὅλοι τὸν εἶχαν ἐγκαταλείψει, ὁ μόνος ποῦ τοῦ ἀπέμεινε ἦταν ἡ γυναῖκα του. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ βλέποντας τὴ μεγάλη ὑπομονή του παραξενευόταν. Καὶ μιὰ ἡμέρα λυπημένη κατάκρυδα γιὰ τὴ δυστυχία του καὶ ἀπελπισμένη τοῦ λέγει: Πῶς δὲν πρέπει νὰ περιμένῃ πλέον τίποτε ἀπὸ τὸ Θεό, ποῦ τοὺς ἐπῆρε ὅλα τὰ ἀγαθὰ τους. Ὁ Ἰώβ τότε τὴν ἐμάλωσε γιὰ τὴν ὀλιγοπιστία της καὶ τῆς εἶπε: «Γιατὶ μιᾶς σὰν ἀνόητη γυναῖκα. Τὰ καλὰ μόνο θὰ δεχώμαστε ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ ὄχι καὶ τὰ κακὰ;».

Μιὰ ἡμέρα ἦρθαν νὰ τὸν ἴδουν τρεῖς φίλοι του καὶ νὰ τὸν παρηγορήσουν. Μόλις τὸν εἶδαν ἀπὸ μακρὰ σ' αὐτὴ τὴν κατάστασι ἐκλαψαν καὶ ὅταν ἐπῆγαν κοντὰ του ἔμειναν ἄφωνοι ἀπὸ τὴ λύπη τους γιὰ πολλὴ ὥρα μὴ ξέροντας ποῦ νὰ ἀποδώσουν τίς τόσες συμφορές του. Τέλος εἶπαν ὅτι ὁ Ἰώβ θὰ ἔκαμε βαρεῖες ἁμαρτίες καὶ γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς τὸν τιμωρεῖ. Στὸ ἄκουσμα τῶν λόγων αὐτῶν ἀγανάκτησε ὁ Ἰώβ καὶ γιὰ πρώτη φορὰ παραπονέθηκε στὸ Θεὸ καὶ καταράστηκε τὴν ἡμέρα ποῦ ἐγεννήθηκε.

Ἀμέσως ὅμως κατάλαβε τὸ σφάλμα του, μετανόησε μὲ τὴν καρδιά του καὶ ἐζήτησε ἀπὸ τὸ Θεὸ συγχώρησι. Ὁ Θεὸς βλέποντας τὴν ἀληθινὴ μετάνοια καὶ πίστη του, τὸν ἐσυγχώρησε καὶ τοῦ ἔδωσε πάλι τὴν υἰεΐα του, ἄλλους ἑπτὰ γυιοὺς καὶ τρία κορίτσια καὶ πλούτη διπλάσια ἀπ' ὅσα εἶχε πρὶν.

Ἀπὸ τότε ἔζησε ἀρκετὰ χρόνια πάλι πλούσιος καὶ εὐτυχεσμένος. Καὶ πέθανε σὲ πολὺ μεγάλη ἡλικία εὐχαριστημένος δοξάζοντας καὶ εὐλογῶντας τὸ Θεό.

ΟΙ ΚΡΙΤΕΣ

37. Οἱ χρόνοι τῶν Κριτῶν

Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ οἱ Ἑβραῖοι ἔμειναν χωρὶς ἀρχηγό. Ἐξοῦσαν κατὰ οἰκογένειες καὶ ἐκρατοῦσαν τὶς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Σιγὰ σιγὰ ὅμως ἄρχισαν νὰ κάνουν συναναστροφὰς καὶ νὰ πιάνουν σχέσεις μὲ τοὺς ἄλλους λαοὺς, ποὺ κατοικοῦσαν ἀκόμη στὴ Χαναὰν καὶ στὶς γύρω χῶρες.

Πολλὰς φορὰς παρασύροντο καὶ ἐλησημονοῦσαν τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ ἐλάτρευαν τοὺς ψεύτικους θεοὺς τῶν ἄλλων λαῶν (τὰ εἰδῶλα). Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς τοὺς ἐτιμωροῦσε καὶ τοὺς ἀφῆγε νὰ ὑποδουλωθοῦν στοὺς ἄλλους λαοὺς, ποὺ τοὺς ἐτυραννοῦσαν σκληρὰ καὶ τοὺς κατὰστρεφαν τὴ χώρα τους.

Οἱ φοβερώτεροι ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τῶν ἦσαν οἱ γειτονικοὶ τους λαοί, οἱ Μαδιανῖτες, οἱ Ἀμμωνῖτες, οἱ Ἀμαληκῖτες καὶ οἱ Φιλιισταῖοι.

Ὅταν ὅμως μετανοοῦσαν καὶ ἐζητοῦσαν τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς τοὺς συγχωροῦσε καὶ τοὺς ἔστελνε ἄνδρες εὐσεβεῖς καὶ γενναίους, γιὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσουν καὶ νὰ τοὺς κυβερνήσουν. Αὐτοὶ ἐλέγοντο Κριταί.

Τέτοιοι Κριταὶ παρουσιάζοντο τριακόσια ὀλόκληρα χρόνια. Οἱ σπουδαιότεροι ἦσαν ὁ Γεδεών, ὁ Ἰεφθάε, ὁ Σαμφών, ὁ Ἥλι καὶ ὁ Σαμουήλ.

38. Ὁ Γεδεών

Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ οἱ Ἰσραηλῖτες εὐρίσκοντο σὲ πόλεμο μετὰ τοὺς Μαδιανῖτες. Ἐπτὰ χρόνια οἱ ἀραβικὲς αὐτὲς φυλὲς ἐπολεμοῦσαν καὶ ἐτυραννοῦσαν τοὺς Ἰσραηλῖτες, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τὸ φόβο τοὺς ἄφησαν τὴν χώρα τους καὶ ἔφυγαν στὰ βουνά, ὅπου ἔμειναν μέσα σὲ σπήλαια. Ἔτσι οἱ Μαδιανῖτες ἀνενόχλητοι ἐλήστευαν καὶ ἐλεηλατοῦσαν τὴν χώρα τους.

Γιὰ νὰ σώσῃ λοιπὸν ὁ Θεὸς τοὺς Ἰσραηλῖτες ἐδιάλεξε τὸ Γεδεών. Ὁ Γεδεών καταγόταν ἀπὸ τὴ φυλὴ τοῦ Μανασσῆ, ἦταν ἀπλὸς χωρικός, ἀλλὰ εὐσεβὴς καὶ πολὺ γενναῖος. Ὁ Γεδεών, μόλις ἐπῆρε τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ, ἐκάλεσε ὅλους τοὺς Ἰσραηλῖτες νὰ πολεμήσουν τοὺς Μαδιανῖτες. Μὰ ἐκεῖνοι ἐφοβήθησαν καὶ ἔφυγαν, ἔμειναν μόνο 10 χιλιάδες. Κι' ἀπ' αὐτοὺς ὁ Γεδεών ἐδιάλεξε μόνο 300 τοὺς γενναιότερους καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἄφησε στὸ στρατόπεδο.

Στοὺς τριακόσιους αὐτοὺς γενναίους πολεμιστὲς ἔδωσε ἀπὸ μιὰ σάλπιγγα καὶ ἀπὸ μιὰ στάμνα μὲ μιὰ λαμπάδα μέσα. Τοὺς ἐχώρισε κατόπιν σὲ τρία μέρη καὶ περικύκλωσε τοὺς Μαδιανῖτες. Τὰ μεσάνυκτα ποὺ οἱ ἐχθροὶ ἐκοιμῶντο ξένοιαστοί, ἔδωσε τὸ σύνθημα γιὰ τὴν ἐπίθεσι. Καὶ ἐκεῖνοι, σύμφωνα μὲ τὴν διαταγὴ ποὺ εἶχαν λάβει, ἔσπασαν ὅλοι μαζί τὶς στάμνες ποὺ ἐκρατοῦσαν, ὕψωσαν τὸ ἀριστερὸ τους χέρι μὲ τὴν λαμπάδα ἀναμμένη· κατόπιν σαλπίζοντας ὅλοι μαζί ὤρμησαν στὸ ἐχθρικό στρατόπεδο φωνάζοντας: «Ἡ νίκη στὸ Θεὸ καὶ στὸ Γεδεών».

Οἱ Μαδιανῖτες σὰν ἐνοιῶσαν μέσα στὴ βαθεῖα νύκτα τὸ θόρυβο ἐπετάχτηκαν σασιτισμένοι. Ὅταν δὲ εἶδαν τόσα φῶτα καὶ ἄκουσαν τὶς σάλπιγγες καὶ τὶς φωνὲς ἐνόμισαν ὅτι τοὺς ἐπετέθησαν καὶ εἶναι περικυκλωμένοι ἀπὸ ἀναρίθμητους ἐχθρούς. Τοὺς ἔπιασε φόβος καὶ τρόμος κι' ἔτρεξαν νὰ φύγουν σὰν τρελλοὶ ἀφίνοντας ὅλα τους τὰ πράγματα.

Τότε ὁ Γεδεών τοὺς ἐπετέθη μὲ ὄλο τὸ στρατό του, τοὺς ἐκυ-

νήγησε και πέραν από τον Ἰορδάνη και τοὺς κατέστρεψε τελείως. Μόνο ἐλάχιστοι ἐσώθηκαν. Ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐσκοτώθηκαν. Ἔτσι ἐνικήθηκαν οἱ Μαδιανῖτες και οἱ Ἰσραηλιτες ἐλευθερώθηκαν. Ἀπὸ τότε ὁ Γεδεὼν ἐκυβέρνησε τοὺς Ἑβραίους 40 χρόνια και ἐπέθανε δοξασμένος.

39. Ὁ Σαμφὼν

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γεδεὼν οἱ Ἰσραηλιτες ἐλησημόνησαν και πάλι τὸν ἀληθινὸ Θεὸ και ἄρχισαν νὰ λατρεύουν τὰ εἰδῶλα. Ὁ Θεὸς γιὰ νὰ τοὺς τιμωρήσῃ ἔστειλε ἐναντίον τους ἓνα δυνατὸ

Εἰκ. 18 Ρίχτηκε ἐπάνω του και τὸ ἐπνίξε.

λαό, τοὺς Φιλισταίους. Οἱ Φιλισταῖοι ὑπεδούλουναν τοὺς Ἑβραίους και τοὺς ἐβασάνιζαν σκληρὰ 40 χρόνια. Τέλος ὁμοῦς μετάνοιωσαν και ἐζήτησαν τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς τοὺς ἐσυγχώρησε και τοὺς ἔστειλε γιὰ σωτῆρα και κριτὴ τους τὸ Σαμφὼν.

Ὁ Σαμφὼν ἦταν ἀπὸ μικρὸς ἀφιερωμένος στὸ Θεὸ και δια-

κρινόταν για τὴ μεγάλη σωματικὴ του δυνάμη. Παιδὶ ἀκόμη δέκα ὀκτῶ χρονῶν ἐσκότωσε ἓνα μικρὸ λεοντάρη. Ρίχτηκε σὰν ἀστραπή ἐπάνω του, τὸ ἔπιασε ἄφοβα καὶ τὸ ἔπνιξε.

Ἄλλη φορὰ ἐσκότωσε τριάντα Φιλισταίους καὶ ἄλλη φορὰ χίλιους μὲ τὸ σιγόνι ἐνὸς ὄνου (γαϊδάρου). Κάποτε ἄλλοτε ἔπιασε τρακόσιες ἀλεπούδες, τὶς ἔδωσε δύο δύο μὲ τὶς οὐρὲς τους καὶ ἀνάμεσα στὶς οὐρὲς τους ἔδωσε ἓνα δαυλὶ ἀναμμένο. Ἐπειτα τὶς ἀπόλυσε στὰ χωράφια τῶν Φιλισταίων καὶ τοὺς ἔκαψε τὰ σπαρτά τους.

Εἰκ. 19. «Ἄς πεθάνω μαζί μὲ τοὺς ἀλλοφύλους μου».

Μὲ τὴ δυνάμη του αὐτὴ καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ὅταν ἐμεγάλωσε ἐπολεμοῦσε τοὺς Φιλισταίους τοὺς ἐνίκησε πολλὰς φορὲς καὶ τοὺς ἔκανε μεγάλες καταστροφές. Γι' αὐτὸ ἐζήτησαν νὰ βροῦν τρόπο νὰ τὸν σκοτώσουν, μὰ δὲν τὸ κατόρθωσαν. Καὶ μιὰ φορὰ μάλιστα πού τὸν εἶχαν ἀποκλείσει στὴν πόλι Γάζα γιὰ νὰ τὸν πιάσουν τὸ πρῶτ, τὰ μεσάνυχτα ἀνοίξε τὶς θαρειῆς πύλες (πόρτες) τοῦ φρουρίου τὶς ἐσήκωσε στοὺς ὤμους του καὶ τὶς ἔφερε καὶ τὶς ἔφησε στὴν κορυφὴ ἐνὸς βουνοῦ καὶ ἔφυγε.

Ἡ δυνάμη τοῦ Σαμφὼν ἦταν στὰ μακρὰ μαλλιά του. Τὸ μυστικὸ κατόρθωσε καὶ τὸ ἔμαθε μὲ τρόπο ἀπὸ τὸν Σαμφὼν

μιὰ Φιλισταία γυναίκα, ἡ Δαλιδὰ καὶ τὸ ἐφάνέρωσε στοὺς πατριῶτες τῆς τοῦ Φιλισταίου. Αὐτοὶ τότε τῆς ἔδωσαν πολλὰ χρήματα καὶ μιὰ νύκτα ποὺ ὁ Σαμφὼν κοιμῶταν ξένοιαστος, μὲ πονηρὸ τρόπο, τοῦ ἔκοψε μὲ τὸ ψαλίδι τὰ μαλλιά καὶ ἡ δύναμί του ἐχάθηκε. Κατόπιν τὸν παρέδωσε στοὺς Φιλισταίους κι' αὐτοὶ τὸν ἐτύφλωσαν καὶ τὸν ἔρριξαν στὴ φυλακὴ δεμένο μὲ γερὰς ἀλυσίδες. Ἐκεῖ ὅμως μὲ τὸν καιρὸ τὰ μαλλιά του ἐμεγάλωσαν καὶ ἡ δύναμί του ἤρθε πάλι.

Μιὰ ἡμέρα, ποὺ οἱ Φιλισταῖοι εἶχαν μαζευτῆ στὸ μεγαλύτερο ναὸ τοῦ καὶ ἐώρταζαν μιὰ μεγάλη ἑορτὴ τοῦ Θεοῦ τοῦ Δαγῶν· ἔφεραν καὶ τὸν Σαμφὼν καὶ ἄρχισαν νὰ περιγελοῦν καὶ νὰ κοροϊδεύουν, καὶ αὐτὸν καὶ τὸ Θεὸ του, ποὺ δὲν ἤμποροῦσε τάχα νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ. Ὁ Σαμφὼν ἐπειδὴ δὲν ἤμποροῦσε νὰ ὑποφέρῃ ἄλλο τὸν ἐξευτελισμὸ ποὺ τοῦ ἔκαναν, εἶπε στὸν ὁδηγὸ του νὰ τὸν πλησιάσῃ στὶς κολῶνες νὰ στηριχθῆ. Τότε, ἀφοῦ ἀγκάλιασε τὶς κολῶνες προσευχήθηκε στὸ Θεὸ νὰ τὸν βοηθήσῃ γιὰ νὰ ἐκδικηθῆ τοὺς ἐχθρούς του. Κατόπιν λέγοντας: «Ἄς πεθάνω καὶ ἐγὼ μαζί μὲ τοὺς ἀλλοφύλους μου» ἐκούνησε δυνατὰ τὶς κολῶνες. Οἱ κολῶνες ἐλύγισαν καὶ ἔπεσαν. Ὁ ναὸς ἐγκρεμίστηκε ἀπὸ τὰ θεμέλια καὶ ἔγινε ἐρείπια. Κάτω ἀπ' αὐτὰ καταπλακώθηκε ὁ Σαμφὼν μαζί μὲ ὅλους τοὺς Φιλισταίους, ποὺ εὕρισκοντο ἐκεῖ μέσα.

40. Ὁ Ἥλι

Ἦστερα ἀπὸ τὸ Σαμφὼν ἔγινε κριτῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ Ἥλι, ποὺ ἦταν καὶ Ἀρχιερέας. Ὁ Ἥλι ἐζοῦσε στὴν πόλι Σηλώ, ποὺ ἦταν τότε καὶ ἡ Κιθωτὸς τῆς Διαθήκης. Ἦταν πολὺ εὐσεβὴς καὶ καλὸς ἄνθρωπος, ἀλλὰ τὰ δύο παιδιὰ του ἦσαν κακὰ καὶ πονηρά. Οὔτε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκτελοῦσαν, οὔτε τοὺς ἀνθρώπους ἀγαποῦσαν.

Ὁ Θεὸς πολλὰς φορὰς συμβούλευσε τὸν Ἥλι νὰ τιμωρήσῃ τὰ παιδιὰ του, γιὰ νὰ διορθωθοῦν. Ὁ Ἥλι ὅμως ἐπειδὴ ἦταν

μαλακός πατέρας, δὲν προσπάθησε σοβαρὰ νὰ τὰ διορθώσει. Γι' αὐτὸ εἰδοποιήθηκε μιὰ μέρα ἀπὸ τὸ Θεό, ὅτι τὰ παιδιά αὐτὰ θὰ τοῦ φέρουν μεγάλο κακό. Ἔτσι κι' ἔγινε.

Οἱ Ἰσραηλιῖτες κάποτε ἐπολεμοῦσαν μὲ τοὺς Φιλιισταίους. Στὸν πόλεμο αὐτὸ ἐπῆραν μέρος καὶ τὰ παιδιά τοῦ Ἥλι καὶ ἐβαστοῦσαν στὸν ὄμιο τους τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης. Οἱ Ἰσραηλιῖτες ἐνίκηθηκαν, τὰ παιδιά τοῦ Ἥλι ἐσκοτώθηκαν καὶ ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης ἔπεσε στὰ χέρια τῶν Φιλισταίων.

Ἐνας ἀγγελιαφόρος ἔτρεξε ἀμέσως ἀπὸ τὴ μάχη νὰ φέρῃ στὸν Ἥλι τὴ φοβερὴ εἶδησι. Τὴ στιγμή ἐκείνη ὁ Ἥλι ἐκκρόταν στὸ θρόνο του. Μόλις ἄκουσε τὴ μεγάλη αὐτὴ συμφορὰ καὶ μάλιστα ὅτι τὸ ἱερώτερο κειμήλιο, ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης ἔπεσε στὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν, ἐλιποθύμησε, ἔπεσε κάτω ἀπὸ τὸ θρόνο του, ἐκτύπησε θανάσιμα στὸ κεφάλι καὶ ἔμεινε νεκρός.

Ὁ Ἥλι ἦταν τότε 98 χρόνων καὶ ἐκυβέρνησε τοὺς Ἑβραίους 40 χρόνια.

41. Ὁ Σαμουὴλ

Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Ἥλι ἔγινε κριτὴς ὁ Σαμουὴλ, ποῦ ἦταν καὶ ὁ τελευταῖος ἀπὸ τοὺς κριτὲς τῶν Ἑβραίων. Ἀπὸ μικρὸν τὸν εἶχε ἀφιερῶσει ἡ μητέρα του στὸ ναὸ καὶ ἔμεινε κοντὰ στὸν Ἥλι, ὁ ὁποῖος τοῦ ἔδωσε καλὴ ἀνατροφή. Γι' αὐτὸ ἔγινε εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος ὡς καὶ ἐκείνον, καὶ ὁ Θεὸς τοῦ ἔδωσε τὸ χάρισμα τοῦ Προφήτου.

Ὁ Σαμουὴλ, ὅταν ἔγινε κριτὴς, ἠθέλησε νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς Ἰσραηλιῖτες ἀπὸ τοὺς Φιλισταίους· γι' αὐτὸ τοὺς ἐκάλεσε καὶ τοὺς εἶπε : «Μετανοήσετε, θυμηθῆτε πάλι τὸ Θεό. Κάνετε τίς ἐντολές του καὶ ὁ Θεὸς θὰ σᾶς σώσῃ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς».

Οἱ Ἰσραηλιῖτες ἄκουσαν τὴ Συμβουλὴ τοῦ Σαμουὴλ. Μετανόησαν πραγματικὰ καὶ ἐζήτησαν τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Κατόπιν μὲ ἀρχηγὸ τὸ Σαμουὴλ ἐπολέμησαν ἐναντίον τῶν Φιλισταίων τοὺς ἐνίκησαν καὶ ἐπῆραν πάλι τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης. Ἀπὸ τότε

οί Φιλισταῖοι δὲν τοὺς ἐνώχλησαν πλέον καὶ ἐζήσαν εἰρηνικά. Ὁ Σαμουὴλ ἦταν κριτὴς τῶν Ἑβραίων εἴκοσι ὀλόκληρα χρόνια. Ὅταν ἐγέρασε ἔκαμε κριτὲς τὰ δύο παιδιὰ του καὶ αὐτὸς περιωρίσθηκε στὰ καθήκοντα τοῦ Ἀρχιερέα.

Αὐτὰ ὅμως δὲν ἀκολούθησαν τὸ παράδειγμα τοῦ πατέρα τους. Ὡς κριταὶ ἦσαν ἄδικοι καὶ ἀσεβεῖς, γι' αὐτὸ οἱ ἔβραιοι ἐζήτησαν ἀπὸ τὸ Σαμουὴλ νὰ τοὺς ἐκλέξῃ βασιλιά, ὅπως εἶχαν καὶ οἱ γειτονικοὶ τους λαοί. Ὁ Σαμουὴλ ἐζήτησε τὴν ἄδεια τοῦ Θεοῦ καὶ ἀφοῦ ὁ Θεὸς τὸ ἐπέτρεψε, διάλεξε καὶ ἔχρισε ὡς πρῶτο βασιλιά τῶν Ἑβραίων τὸν Σαούλ.

42. Ἡ Ἱστορία τῆς Ρούθ

Στοὺς χρόνους τῶν Κριτῶν ἔπεσε στὴ Χαναὰν μεγάλη πείνα. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς κατοίκους της τότε, γιὰ νὰ μὴ πεθάνουν ἀπὸ τὴν πείνα, ἔφευγαν ἀπὸ τὸν τόπο τους καὶ ἐπήγαιναν στὶς γειτονικὲς χῶρες, γιὰ νὰ εὔρουν ψωμί καὶ τρόφιμα. Ἐνας ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἔφευγαν, ἦταν κι' ἓνας Ἰσραηλίτης, ποὺ λεγόταν Ἐλιμέλεχ, ἀπὸ τὴ Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Ἐπῆρε τὴν γυναῖκα του τὴν Νωεμὶν καὶ τὰ δύο του παιδιὰ καὶ ἐπῆγε στὴ γειτονικὴ χώρα Μωάβ. Ἐκεῖ ὕστερα ἀπὸ λίγον καιρὸ ὁ Ἐλιμέλεχ πέθανε. Ὅταν ἐμεγάλωσαν τὰ παιδιὰ, ἡ Νωεμὶν τὰ ἐπάντρεψε μὲ δύο καλὰ ντόπια κορίτσια ἀπὸ τὴ Μωάβ, τὴν Ὀρφά καὶ τὴ Ρούθ. Δυστυχῶς ὅμως ἔπειτα ἀπὸ λίγα χρόνια πέθαναν καὶ τὰ δύο παιδιὰ κι' ἔμεινε ἡ χήρα Νωεμὶν στὴν ξενιτιὰ μὲ τὶς δύο νύφες της, οἱ ὁποῖες δὲν ἤθελαν νὰ τὴν ἀφήσουν μόνη της.

Ὅταν πλέον ἡ Νωεμὶν ἐγέρασε, ἀποφάσισε νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα της, ὅπου ἔμεναν οἱ συγγενεῖς της. Παρακάλεσε λοιπὸν τὶς νύφες της νὰ πᾶνε πάλι στὰ σπίτια τους κοντὰ στοὺς γονεῖς τους, γιατί αὐτὴ θὰ φύγῃ νὰ πάῃ νὰ πεθάνῃ στὴν πατρίδα της. Αὐτὲς ὅμως δὲν ἐδέχτηκαν νὰ ἀποχωρισθοῦν ἀπὸ τὴ δυστυχισμένη πεθερά τους, ἀλλὰ ἤθελαν νὰ πᾶνε μαζί της. Ἡ Νωεμὶν ὅμως ἐπέμενε καὶ τὶς παρακαλοῦσε θερμότερα. Ἐπειτα ἀπὸ τὶς ἐπίμο-

νες παρακλήσεις τῆς Νωεμίν ἢ Ὁρφα ἐδέχθη, ἐπῆρε τὴν εὐχὴ τῆς πεθερᾶς τῆς καὶ λυπημένη ἐγύρισε στοὺς γονεῖς τῆς.

Ἡ Ρούθ ὅμως μὲ κανένα τρόπο δὲν ἐδέχθη. Τότε ἡ Νωεμίν, γιὰ νὰ τὴν πείσῃ, τῆς λέγει πάλιν: «Νά, κοίταξε τὴ συνουφάδα σου. Πηγαίνει στὸ σπίτι τῆς. Πήγαινε καὶ σὺ μαζί τῆς». Ἡ Ρούθ τότε τῆς ἀπήντησε μὲ τὰ συγκινητικὰ αὐτὰ λόγια: «Μὴ μοῦ μιᾶς πλέον γιὰ ἐπιστροφή. Ὅπου πᾶς θὰ σὲ ἀκολουθήσω. Μόνον ὁ θάνατος θὰ μᾶς χωρίσῃ». Καὶ ἡ Νωεμίν, σὰν εἶδε τὴν ἐπιμονὴ καὶ τὴν ἀφοσίωσι τῆς Ρούθ, τὴν ἐπῆρε μαζί τῆς καὶ ἐγύρισαν στὴν Βηθλεέμ.

Ἦταν τότε ἡ ἐποχὴ τοῦ θερισμοῦ. Καὶ ἡ Ρούθ γιὰ νὰ συντηρηθῇ αὐτὴ καὶ ἡ πεθερὰ τῆς, ἐβγήκε νὰ μαζέψῃ στάχυα. Κατὰ τύχη καὶ χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃ ἐπῆγε στὸ χωράφι ἐνὸς πλουσίου κτηματία, πού λεγόταν Βοόζ.

Τότε ἀκριβῶς ἦρθε ἀπὸ τὴν πόλι καὶ ὁ Βοόζ γιὰ νὰ ἰδῇ πῶς ἐπήγαινε ἡ ἐργασία τοῦ θερισμοῦ. Πολὺ πίσω ἀπὸ τοὺς ἐργάτες εἶδε μιὰ γυναῖκα νὰ μαζεύῃ στάχυα. Ἀπὸ περιέργεια ἐρώτησε τὸν ἐπιστάτη κι' ἔμαθε πῶς εἶναι ἡ Μωαβίτισσα Ρούθ. Ἐπειδὴ εἶχε ἀκούσει τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν καλωσύνη τῆς νέας, τὴν ἐλυπήθη καὶ εἶπε στοὺς θεριστές του νὰ τὴν ἀφήνουν ἐλεύθερα νὰ μαζεύῃ στάχυα καὶ ἐκεῖ ἀκόμη, πού δὲν εἶχαν σηκωθῇ τὰ δεμάτια.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ Ρούθ ἐμάζεψε πολλὰ στάχυα, τὰ ἐκοπάνισε καὶ ἔβγαλε ἀρκετὸ σιτάρι. Τὸ βράδυ ἐγύρισε εὐχαριστημένη στὸ φτωχικὸ τῆς σπίτι καὶ διηγήθηκε στὴν πεθερὰ τῆς ὅσα ἔγιναν στὸ χωράφι τοῦ Βοόζ. Ἡ Νωεμίν εὐχαριστήθηκε καὶ ἐδόξασε τὸ Θεὸ γιὰ τὴν προστασίαν του.

Ἡ Ρούθ συνέχισε νὰ πηγαίνει καὶ νὰ μαζεύῃ στάχυα ἀπὸ τὰ χωράφια τοῦ Βοόζ σ' ὅλο τὸ διάστημα τοῦ θερισμοῦ. Στὸ διάστημα αὐτὸ ὁ Βοόζ παρακολούθησε τὴν Ρούθ καὶ εἶδε ὅτι ἦταν μιὰ πολὺ σεμνὴ καὶ ἐνάρετη γυναῖκα τὴν ἐκτίμησε καὶ ἀποφάσισε νὰ τὴν πάρῃ γυναῖκα του. Ἐπῆγε λοιπὸν καὶ τὴν

ἔζητησε ἀπὸ τῆ Νωεμίν. Ἡ Νωεμίν βέβαια ἐδέχθηκε μὲ προθυμία καὶ ὁ Βοὸζ ἐνωμφεύθηκε (ἐπαντρεύθηκε) τῇ Ρούθ.

Ἀπὸ τότε ἐγκαταστάθηκε στὸ σπίτι τοῦ Βοὸζ καὶ ἡ Νωεμίν καὶ ἔζησε τὰ ὑπόλοιπα χρόνια τῆς ζωῆς της εὐτυχισιμένα. Ὁ λαὸς τῆς Βηθλεὲμ μόλις ἔμαθε τὸ γάμο αὐτὸ εὐχαριστήθηκε πολὺ καὶ εὐχίθηκε στὸ Βοὸζ κάθε εὐτυχία καὶ τῇ Ρούθ νὰ τὴν εὐλογῆσῃ ὁ Θεός, ὅπως εὐλόγησε τὴ Ραχὴ καὶ τὴ Λεῖα καὶ νὰ δοξασθῇ τὸ ὄνομά της.

Ὁ Θεὸς πράγματι εὐλόγησε τὸν γάμο αὐτὸ καὶ ἀπόκτησαν παιδί, τὸν Ὠβήδ. Ἀπὸ τὸν Ὠβήδ ἐγεννήθηκε ὁ Ἰεσσαί, ὁ πατέρας τοῦ Δαβὶδ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Δαβὶδ ἐγεννήθηκε ἀργότερα ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ἔτσι καὶ τὸ ὄνομα τῆς Ρούθ ἐδοξάσθη, γιατί ἀξιώθηκε ἀπὸ τὸ γένος της νὰ γεννηθῇ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

ΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

43. Ὁ Σαούλ

Ἀπὸ τὰ προηγούμενα ξέρομε ὅτι ὁ Σαμουὴλ γιὰ πρῶτο βασιλιά τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔχρισε τὸν Σαούλ. Ὁ Σαούλ στὴν ἀρχὴ καὶ γιὰ πολὺ καιρὸ ἀκολουθοῦσε τὶς συμβουλές τοῦ Σαμουὴλ καὶ ἐκυβερνοῦσε τὸ λαὸ του σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὰ ὁ Θεὸς τὸν ἐβοήθησε καὶ ἐνίκησε ὅλους τοὺς γύρω ἐχθροὺς τῶν Ἑβραίων καὶ πρὸ παντὸς τοὺς ἰσχυροὺς πολεμιστὲς Φιλισταίους.

Οἱ μεγάλες ὅμως αὐτὲς νίκες καὶ ἐπιτυχίες ἔκαμαν τὸν Σαούλ ὑπερήφανο καὶ ἄδικο στὸ λαὸ του· καὶ μάλιστα νὰ μὴ σέβεται τὸ Θεὸ καὶ νὰ παραβαίνει τὶς ἐντολές του. Ὁ γέρο Σαμουὴλ μὲ τὶς συμβουλές του προσπάθησε νὰ τὸν διορθώσῃ καὶ νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ στὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ τίποτε. Ὁ Σαούλ ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα ἐγινόταν χειρότερος.

Γι' αὐτὸ μιὰ ἡμέρα ὁ Σαμουὴλ παρουσιάστηκε πάλι κατὰ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ, στὸ Σαούλ καὶ τοῦ εἶπε ὅτι, ἐπειδὴ ἐφάνηκε ἀνάξιος βασιλιάς, ὁ Θεὸς θὰ τοῦ πάρῃ τὴ βασιλεία καὶ θὰ τὴν δώσῃ σὲ ἄλλον βασιλιά. Καὶ ὅτι γιὰ τὴν ἀσέβειά του θὰ τὸν εὑρουν μεγάλες δυστυχίες. Κατόπιν ἔφυγε καὶ ἐπῆγε στὴ Βηθλεέμ. Ἐκεῖ ἔχρισε νέο βασιλιά τὸν Δαβίδ, ποὺ ἦταν ὁ νεώτερος ἀπὸ τοὺς 7 υἱοὺς τοῦ Ἰεσσαί. Ὁ Δαβίδ δὲν ἐπῆρε ἀμέσως τὴ βασιλεία οὔτε διαδόθηκε ἢ ἐκλογὴ του. Ἐπερίμενε νὰ βασιλεύσῃ τὴν κατάλληλη ὥρα, ποὺ θὰ ὠρίζε ὁ Θεός. Ἦταν τότε 17 χρόνων

και εβασκε τα πρόβατα του πατέρα του. Διακρινόταν όμως για τη φρονιμάδα του, την ανδρεία του και την ευσέβειά του.

Ο Σαούλ από τη στιγμή που έμαθε ότι θα χάσει τη βασιλεία έγινε δυστυχής. Τον έπιασε μεγάλη στενοχώρια και υπερβολική μελαγχολία. Οι γιατροί και οι φίλοι του τον συμβούλευσαν τότε να καλέσει έναν καλό μουσικό, για να του διασκεδάσει τη μελαγχολία και τη λύπη του. Ο Σαούλ εδέχτηκε και οι αυλικοί του εκάλεσαν το νεαρό βοσκό Δαβίδ, που έπαιζε έξοχη

Εικ. 20. Έκάλεσαν τον νεαρό βοσκό Δαβίδ, που έπαιζε έξοχη κιθάρα.

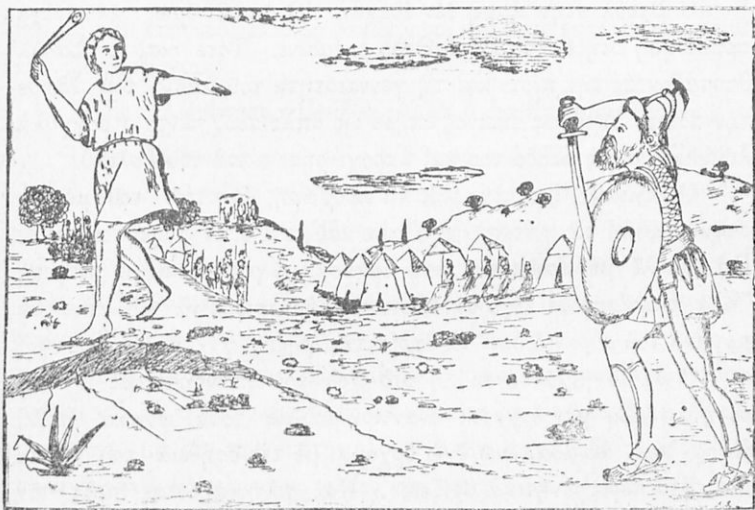
κιθάρα και έτραγουδούσε περίφημα, χωρίς να ξέρουν ότι είχε χρισθή βασιλιάς αντί του Σαούλ.

Πραγματικά ο Δαβίδ έπήγε στο παλάτι και κατόρθωσε με την κιθάρα του, με διαφόρους ψαλμούς και ώρατια άσματα να παρηγορή και να διασκεδάσει το βασιλιά. Έτσι η μελαγχολία έφυγε από το Σαούλ και έγινε πάλι εύθυμος.

44. Ὁ Δαβιδ καὶ ὁ Γολιάθ

Ὁ Δαβιδ ἀφοῦ ἔμεινε λίγο καιρὸ στὸ παλάτι ἐγύρισε πάλι στὸ σπιτί του καὶ ἐξακολουθοῦσε νὰ βόσκη τὰ πρόβατα τοῦ πατέρα του.

Τὴν ἐποχὴ αὐτοὶ οἱ Φιλιισταῖοι ἐκήρυξαν καὶ πάλιν τὸν πόλεμο κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ μὲ πολὺ στρατὸ ἐστρατοπέδευσαν σ' ἓνα βουνὸ κοντὰ στὰ σύνορα τῆς χώρας τους. Ὁ Σαούλ ἐμάζεψε

Εἰκ. 21. Ὁ Δαβιδ ὡς ὄπλο του εἶχε πέντε στρογγυλὰ λιθάρια καὶ τὴ ράβδο του.

καὶ αὐτὸς στρατὸ καὶ ἐστρατοπέδευσε ἀπέναντί τους. Τὰ δύο ἀντίπαλα στρατόπεδα ἐχωρίζοντο μεταξύ τους μὲ μιὰ κοιλάδα.

Πρὶν ἀρχίσῃ ἡ μάχη, ἓνας γίγαντας καὶ πάνοπλος στρατιώτης, ποῦ ἐλεγόταν Γολιάθ ἔβγαινε κάθε ἡμέρα ἀπὸ τὸ στρατόπεδο τῶν Φιλισταίων καὶ μὲ ὑπερηφάνεια ἐφώναζε: Ποιὸς εἶναι δυνατὸς ἀπὸ σὰς. Ἄς ἔλθῃ νὰ παλαίψωμε, κι' ἂν μὲ νικήσῃ θὰ εἶσθε νικηταί, ἂν τὸν νικήσω θὰ εἶμαστε ἐμεῖς νικηταί.

Κανείς όμως από τους Ἰσραηλίτες δὲν ἐτολμοῦσε νὰ παλαί-
ψη μὲ τὸν τρομερὸ ἐκεῖνο γίγαντα. Τότε ὁ Γολιάθ ἐφώναζε :
Δειλοί, δειλοί ! ἜΑ τί δειλοὶ ποὺ εἴσθε ! Αὐτὸ ἐγίνεταν 40
ἡμέρες συνεχῶς.

Μιὰ ἡμέρα ἦλθε στὸ στρατόπεδο τῶν Ἑβραίων ὁ Δαβὶδ
φέρνοντας τροφὲς στ' ἀδελφία του, ποὺ ἐπολεμοῦσαν. Ὅταν
ἄκουσε τίς ὕβρεις καὶ τίς ἀπειλὲς τοῦ Γολιάθ, παρουσιάσθη
στὸ Βασιλεῖα κι' ἐζήτησε τὴν ἄδεια νὰ μονομαχήσῃ αὐτὸς μὲ τὸ
Γολιάθ.

Ὁ Σαοὺλ στὴν ἀρχὴ δὲν ἐδέχθη. Ὁ Δαβὶδ ὅμως ποὺ εἶχε
πεποιθήσῃ στὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἐπέμεινε. Τότε καὶ ὁ Σαοὺλ
θαυμάζοντας τὴν πίστι καὶ τὴ γενναϊότητα τοῦ Δαβὶδ τοῦ ἔδωσε
τὴν ἄδεια. Ἀμέσως ἐκεῖνος ἐπῆρε ὡς ὄπλο του, πέντε στοργυλὰ
λιθάρια καὶ τὴ ράβδο του καὶ ἐπροχώρησε κατὰ τοῦ Γολιάθ.

Ὁ Γολιάθ, ἅμα τὸν εἶδε νὰ προχωρῇ ἐναντίον του μὲ τὴ
σφεντόνα καὶ τίς πέτρες, ἐγέλασε καὶ τοῦ εἶπε περιφρονητικά.
Γιὰ σκυλὶ μὲ ἐπέρασες καὶ ἔρχεσαι μὲ ράβδο καὶ μὲ πέτρες ;
Ἔλα πλησίασε σὲ λίγο θὰ δώσω τίς σάρκες σου νὰ τίς φάνε τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς.

Ὁ Δαβὶδ γεμάτος πίστι στὸ Θεὸ τοῦ ἀπάντησε μὲ σταθε-
ρότητα : «Σὺ μὲν ἔρχεσαι ἐναντίον μου μὲ τόσα φονικὰ ὄπλα,
ξίφος, δόρυ, ἀσπίδα, ἐνῶ ἐγὼ ἔρχομαι μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ,
ποὺ τόσο περιφρονητικὰ θρίζεις». Καὶ πλησιάζοντας πρὸς τὸν
ἀλλόφυλο ἔβαλε μιὰ πέτρα στὴ σφεντόνα του, τὸν ἐσημάδεψε
καλὰ καὶ τὸν ἐπέτυχε στὸ μέτωπο. Ὁ Γολιάθ ἔπεσε ἀμέσως
νεκρός.

Τρέχει τότε κοντὰ ὁ Δαβὶδ, ἀρπάζει τὸ σπαθί του καὶ τοῦ
κόβει μ' αὐτὸ τὸ κεφάλι καὶ τὸ φέρνει στὸ Σαοὺλ. Οἱ Φιλι-
σταῖοι, ἅμα εἶδαν τὸ ἀνέλπιστο αὐτὸ γεγονός, ἐτρομοκρατή-
θησαν κι' ἔφυγαν γρήγορα—γρήγορα ἀφίνοντας ὅλα τὰ πρά-
γματά τους. Οἱ Ἑβραῖοι τότε ἐπῆραν θάρρος καὶ τοὺς κατα-
δίωξαν μακρὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα τους. Ἀπὸ τότε ὁ γυῖός τοῦ
Σαοὺλ Ἰωνάθαν θαυμάζοντας τὸ Δαβὶδ συνεδέθηκε μαζί του

μέ ἀδελφική φιλία. Καί γιά δεῖγμα τῆς αἰωνίας φιλίας του ἔβγαλε τή βασιλική στολή του, τὸ σπαθί καί τή ζώνη του καί τὰ ἔδωσε νά τὰ φορῇ ὁ Δαβίδ.

45. Ἡ μεγαλοψυχία τοῦ Δαβίδ

Μετὰ τῆ νίκη, ὅταν ὁ Σαούλ μέ τὸ Δαβίδ καί ὄλο τὸ στρατό του ἐγύριζε στήν πρωτεύουσά του τῆ Γαβαών, ὄλοι τοὺς ὑποδέχτηκαν μέ μεγάλες τιμές. Οἱ γυναῖκες μάλιστα ἀπὸ τίς πόλεις ποὺ ἔπερνοῦσαν τοὺς ὑπεδέχοντο μέ ἀκράτητο ἐνθουσιασμό καί τραγουδῶντας :

«Ὁ Σαούλ ἐνίκησε χιλιάδες, ἀλλὰ ὁ Δαβίδ μυριάδες».

Ὁ Σαούλ ὅταν ἄκουσε τοὺς ἐπαίνους καί εἶδε νά δοξάζεται ὁ Δαβίδ περισσότερο ἀπ' αὐτὸν ἐστενοχωρήθηκε πάρα πολὺ καί τὸν ἐμίσησε θανάσιμα γιὰ τὴν ἐφοβόταν ὅτι ἤμποροῦσε νά γίνῃ καί βασιλιάς. Ἡ παλιά μελαγχολία τοῦ ξαναῆρθε. Ἐκάλεσε βέβαια καί πάλι τὸ Δαβίδ καί τὸν διεσκέδαζε, ἀλλὰ δὲν ἔπαυε νά τὸν μισῇ καί νά θέλῃ νά τὸν φονεύσῃ.

Μιά ἡμέρα μάλιστα, ποὺ ὁ Δαβίδ ξένοιαστος ἔπαιζε τὴν κιθάρα του γιὰ νά τὸν εὐχαριστήσῃ, ἔρριξε τὸ ἀκόντιό του γιὰ νά τὸν σκοτώσῃ, μὰ δὲν τὸν ἐπέτυχε. Ὁ Δαβίδ κατάλαβε τότε ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νά γλυτώσῃ πλέον ἀπὸ τὸ Σαούλ κι' ἔφυγε μέ τοὺς φίλους του μακριὰ στὰ βουνὰ καί στὰ δάση. Ἀλλὰ κι' ἐκεῖ ὁ Σαούλ τὸν κατεδίωκε μέ 3 χιλιάδες στρατό. Τὸ κυνηγητὸ εἶναι φοβερό· τὸν καταδιώκει ἀπὸ βουνὸ σὲ βουνὸ καί ἀπὸ χαράδρα σὲ χαράδρα.

Μιά ἡμέρα ὁ Δαβίδ καταδιωκόμενος ἐκρύφθηκε μέσα σ' ἕνα σπήλαιο. Στὸ σπήλαιο αὐτὸ σὲ λίγο ἔφθασε καί ὁ Σαούλ μέ τὴν ἀκολουθία του. Ἐμπῆκε μέσα καί ἐξάπλωσε νά κοιμηθῇ, γιὰ τὴν ἦταν πολὺ κουρασμένος. Τότε οἱ σύντροφοί του Δαβίδ ἀποφάσισαν νά σκοτώσουν τὸ Σαούλ γιὰ νά γλυτώσουν. Ὁ Δαβίδ ὅμως δὲν τοὺς ἄφησε νά κάμουν τέτοιο ἔγκλημα, γιὰ τὴν ὁ Σαούλ, εἶπε, ἔχει

δρισθη βασιλείας ἀπὸ τὸ Θεό. Ἔκοψε μόνο ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὸ φόρεμα τοῦ Σαούλ κι' ἔφυγαν.

Ὅταν ἀπομακρύνθηκαν λίγο ὁ Δαβίδ ἐφώνησε στὸ Σαούλ : «Κύριέ μου, θέλω πάντοτε τὸ καλὸ Σου. Δὲν σὲ μισῶ, οὔτε θέλω νὰ σοῦ κάμω κακὸ. Κοίταξε τὸ φόρεμά σου. Ἐγὼ τὸ ἔκοψα. Ἐὰν ἤθελα ἀπόψε, πού ὁ Θεὸς σὲ παρέδωσε στὰ χέρια μου, σοῦ ἔπαιρνα τὴ ζωὴ. Δὲν τὸ ἔκαμα ὅμως γιατί σ' ἀγαπῶ».

Ἀπὸ τὰ συγκινητικὰ αὐτὰ λόγια τοῦ Δαβίδ ὁ Σαούλ κατάλαβε πόσο καλὸς εἶναι ὁ Δαβίδ. Συναισθάνθη τὸ λάθος του κι' ἔπαψε νὰ τὸν κυνηγᾷ καὶ τὸν ἐκάλεσε κοντά του. Ἀπὸ τότε οἱ δύο ἄνδρες ἔγιναν οἱ πρὸ καλοὶ φίλοι. Καὶ ὁ μὲν Δαβίδ ξαναγύρισε στὰ πρόβατά του, ὁ δὲ Σαούλ ἐπῆγε νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον τῶν Φιλισταίων, πού στὸ μεταξύ εἶχαν κηρύξει καὶ πάλι τὸν πόλεμο κατὰ τῶν Ἑβραίων.

Στὸ νέο αὐτὸν πόλεμο οἱ Ἰσραηλῖτες ἐνίκηθηκαν. Τὰ τρία παιδιὰ τοῦ Σαούλ ἐσκοτώθηκαν, μεταξύ αὐτῶν καὶ ὁ Ἰωνάθαν, καὶ ὁ ἴδιος ὁ Σαούλ ἐπληγώθηκε βαριά. Καὶ γιὰ νὰ μὴ πέσῃ ζωντανὸς στὰ χέρια τῶν Ἑχθρῶν καὶ τὸν κακοποιήσουν, διέταξε τὸν ἀκόλουθό του νὰ τραβήξῃ τὸ σπαθί του καὶ νὰ τὸν σκοτώσῃ. Ἐκεῖνος ὅμως ἀρνήθηκε. Τότε ὁ Σαούλ ἐπῆρε τὸ ξίφος του καὶ μ' αὐτὸ ἐσκοτώθηκε. Ἔτσι ἐλευσινὰ πέθανε ὁ Σαούλ, ἀφοῦ ἐβασίλευσε 40 χρόνια.

46. Ὁ Δαβίδ γίνεται βασιλιάς

Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Σαούλ ἔγινε βασιλιάς τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ Δαβίδ, σὲ ἡλικία 30 χρονῶν. Ὁ Δαβίδ μὲ τὴ φρονιμάδα του καὶ τὴ μεγάλη πίστι του στὸ Θεὸ ἀναδείχτηκε ἓνας ἀπὸ τοὺς καλυτέρους βασιλεῖς τῶν Ἑβραίων. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς βασιλείας του τὸ κράτος ἀπόκτησε μεγάλη δύναμι καὶ δόξα.

Πρῶτα—πρῶτα, ἀφοῦ ὠργάνωσε καλὰ τὸ στρατό του, ἐκυρίευσε τὴν Ἀκρόπολι Σιών καὶ τὴν πόλι Ἱερουσαλήμ, πού ἔγινε ἀργότερα ἡ ἱερὴ πόλι τῶν Χριστιανῶν, τὴν ὠχύρωσε καλὰ καὶ

τὴν ἔκαμε πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου του καὶ τὴν ἐστόλισε μὲ ὠραῖες οἰκοδομίες. Ἐπάνω στὴν ἀκρόπολι, τῆς Σιών, ἔκτισε τὰ ἀνάκτορά του καὶ ἔστησε νέα καὶ πολυτελεστάτη Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου. Ἐκεῖ μὲ μεγάλη καὶ πανηγυρική πομπή, τὴν ὁποία συνώδευαν πάρα πολλοὶ ἱερεῖς ντυμένοι μὲ λαμπρὲς ἱερατικὲς στολές, μετέφερε καὶ ἐτοποθέτησε τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης.

Κατὰ τὴν πομπή ὁ Δαβὶδ ντυμένος λευκὴ λινὴ στολὴ ἐπήγαινε μπροστὰ παίζοντας τὴ λύρα του. Οἱ χιλιάδες τοῦ κόσμου ποὺ ἀκολουθοῦσε ἔψαλλε διάφορα τραγούδια θρησκευτικὰ καὶ πατριωτικὰ μὲ τύμπανα καὶ σάλπιγγες. Γενικὰ ἡ χαρὰ καὶ ὁ ἐνθουσιασμοὸς τοῦ λαοῦ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἦταν ἀπερίγραπτος.

Κατόπιν ὁ Δαβὶδ, ἀφοῦ ἠσύχασε γιὰ λίγον καιρό, ἐπολέμησε καὶ μὲ ἄλλους ἐχθροὺς τοὺς Φιλισταίους, τοὺς Ἀμμωνίτες καὶ τοὺς Μωαβίτες καὶ τοὺς ἐνίκησε. Ἔτσι τὸ κράτος τῶν Ἑβραίων ἔγινε πολὺ μεγάλο καὶ ἰσχυρό. Τὰ σύνορά του ἔφθναν ἀπὸ τὸν Εὐφράτη ὡς τὴ Μεσόγειο θάλασσα καὶ ἀπὸ τὸ Λίβανο ὡς τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα. Ὁ δὲ στρατὸς του ἔφθανε ὡς ἐνάμισυ ἑκατομμύριο.

Ὁ Δαβὶδ δὲν ἦταν μόνον βασιλιάς γενναῖος, ἀλλὰ καὶ εὐσεβής. Ἡ μεγάλη δόξα του ἀντὶ νὰ τὸν κάμῃ ὑπερήφανο, ἔπως τὸν Σαούλ, τὸν ἔκαμε εὐσεβέστερο. Γιὰ νὰ γίνεταὶ καλύτερα ἢ λατρεῖα τοῦ Θεοῦ ἔκαμε ἕνα χορὸ ἀπὸ 4 χιλιάδες μουσικοὺς καὶ ψάλτες. Ὅλοι αὐτοὶ ἔπαιρναν μέρος στὶς μεγάλες θρησκευτικὲς τελετὲς ὑμνῶντας τὸ Θεὸ μὲ διάφορα μουσικὰ ὄργανα (κύμβαλα, κιθάρες, τύμπανα, σάλπιγγες κ.λ.π.).

Ἦταν ἀκόμη καὶ καλὸς ποιητής. Ἐγράψε πολλοὺς ὕμνους, ποὺ τοὺς ἔψαλλε μόνος του μὲ τὴ λύρα του (κιθάρα) καὶ ἐδοξολογοῦσε τὸ Θεό. Οἱ ὕμνοι τοῦ Δαβὶδ λέγονται ψαλμοί. Σώζονται μέχρι σήμερα καὶ διαβάζονται στὴν Ἐκκλησία. Τὸ βιβλίον ποὺ εἶναι γραμμένοι λέγεται ψαλτήρι.

47. Ἡ ἁμαρτία καὶ ἡ μετάνοια τοῦ Δαβὶδ

Εἶπαμε ὅτι ὁ Δαβὶδ ἦταν εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος καὶ πάντα ἐτηροῦσε τὶς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Κατὰ τὸ τέλος ὅμως τῆς ζωῆς του ἔκαμε ἓνα μεγάλο σφάλμα. Στὸν πόλεμο μὲ τοὺς Ἀμμωνίτες ἔβαλε τὸν ἀξιωματικό του Οὐρία στὴν πρώτη γραμμὴ τῆς μάχης καὶ ἐσκοτώθηκε. Κατόπιν τὴν χήρα γυναῖκα τοῦ Οὐρία τὴν ἐπῆρε γυναῖκα του.

Τὸ διπλὸ αὐτὸ ἁμάρτημα τοῦ Δαβὶδ ἦταν βαρὺ καὶ ἔπρεπε νὰ τιμωρηθῇ. Ὁ Θεὸς ὅμως ἀπὸ μακροθυμία ἀνέβαλε τὴν τιμωρία, γιὰ νὰ δώσῃ καιρὸ στὸ Δαβὶδ νὰ καταλάβῃ τὸ σφάλμα του καὶ νὰ ζητήσῃ συγχώρησι. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἓνας δλόκληρος χρόνος ἐπέρασε καὶ ὁ Δαβὶδ δὲν συναισθάνθηκε τὸ φρικτὸ ἐγκλημά του καὶ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸ Θεὸ συγχώρησι. Ὁ Θεὸς τότε ἔστειλε τὸν προφῆτη Νάθαν, νὰ τὸν κάμῃ νὰ καταλάβῃ τὴν ἁμαρτία του καὶ νὰ τοῦ εἰπῇ ὅτι ὁ Θεὸς θὰ τὸν τιμωρήσῃ.

Πράγματι ἀπὸ τὰ αὐστηρὰ λόγια τοῦ Νάθαν ὁ Δαβὶδ αἰσθάνθηκε βασιὰ στὴν καρδιά του τὸ μεγάλο κακὸ ποὺ ἔκαμε καὶ μετάνοιωσε εἰλικρινά. Νήστευσε, ἔβγαλε τὸ βασιλικὸ του στέμμα ἀπὸ ταπεῖνωσι καὶ παρακαλοῦσε μὲ δλόθερμα δάκρυα τὸ Θεὸ νὰ τὸν συγχωρήσῃ. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς μετανόιας του ἔκαμε ἓνα ψαλμὸ, ποὺ λέγεται ψαλμὸς μετανόιας. Διαβάζεται συχνὰ στὴν ἐκκλησία μας καὶ ἀρχίζει ὡς ἑξῆς :

*Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου
καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρισμῶν σου
ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου.*

48. Ἡ ἐπανάστασι τοῦ Ἀβεσσαλῶμ καὶ ὁ θάνατος τοῦ Δαβὶδ

Δὲν ἐπέρασε πολὺς καιρὸς καὶ ὅπως εἶχε εἰπῇ ὁ προφῆτης Νάθαν, ὁ Θεὸς ἐτιμώρησε τὸ Δαβὶδ μὲ διάφορα δυστυχήματα.

που τὸ χειρότερο ἦταν ἡ ἐπανάστασι τοῦ γιοῦ του Ἄβεσσαλώμ.
Ὁ Ἄβεσσαλώμ ἦταν νέος ὄμορφος μὲ ὠραῖα μακρὰ μαλλιά, ἀλλὰ ἄμυαλος, φαντασμένος καὶ πολὺ φιλόδοξος. Γι' αὐτὸ ὅταν ἐμεγάλωσε ἔκαμε ἐπανάστασι, γιὰ νὰ πάρῃ μὲ τὴ βία τὴ βασιλεία ἀπὸ τὸν πατέρα του.

Ὁ Δαβὶδ γιὰ νὰ περιορίσῃ τὸν πόλεμο καὶ νὰ μὴ καταστραφῇ ἡ Ἱερουσαλήμ ἔφυγε καὶ ἐπῆγε στὴν ἔρημο τοῦ Ἰορδάνου. Ἐκεῖ ἀφοῦ ἐτοίμασε ἀρκετὸ στρατὸ τὸν ἔστειλε ἐναντίον τοῦ

Εἰκ. 22. Περνώντας ἀπὸ τὸ δάσος μπλέχτηκαν τὰ μαλλιά του στὰ κλαδιὰ μιᾶς βελλανιδιάς.

ἐπαναστάτῃ Ἄβεσσαλώμ μὲ τὸ γενναῖο στρατηγὸ τοῦ Ἰωάβ· τοὺς ἔδωσε μόνο τὴ διαταγὴ νὰ προσέξουν νὰ μὴ πάθῃ τίποτε ἢ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ τοῦ Ἄβεσσαλώμ.

Οἱ ἐπαναστάται ἐνίκηθησαν κι' ὁ Ἄβεσσαλώμ γιὰ νὰ μὴ πιασθῇ αἰχμάλωτος ἀνέβηκε στὸ μουλᾶρι του κι' ἔτρεχε. Περνώντας ὅμως μέσα ἀπὸ δάσος μπλέχτηκαν τὰ μαλλιά του στὰ κλαδιὰ μιᾶς βελλανιδιάς κι' ἔμεινε κρεμασμένος, ἐνῶ τὸ μουλᾶρι του ἐξακολουθοῦσε νὰ τρέχῃ.

Ὁ Ἰωάβ, πού τόν καταδίωκε, ὅταν τόν ἐπλησίασε, ξεγνώνας τῇ διαταγῇ τοῦ Δαβίδ, ἐτράβηξε τὸ σπαθί του καὶ τόν ἐσκοτώσε. Ὁ Δαβίδ, ὅταν ἔμαθε πὼς ἐσκοτώθηκε τὸ παιδί του, ἐκτυποῦσε τὸ στήθος του ἀπὸ τὴ λύπη του καὶ κλαίγοντας ἀπαρηγόρητα ἔλεγε : « Παιδί μου Ἀβεσσαλώμ, Ἀγαπημένο μου παιδί! Παιδί μου Ἀβεσσαλώμ! Μακάρι νὰ πέθαινα ἐγὼ παρὰ σύ».

Μετὰ τὴν κατάπνιξι τῆς ἐπαναστάσεως ὁ Δαβίδ ἐγύρισε στὴν Ἱερουσαλήμ, ὅπου ἔζησε τὰ ὑπόλοιπα χρόνια τῆς βασιλείας του μὲ εἰρήνη καὶ ἡσυχία.

Ἡ κούρασι ὅμως ἀπὸ τοὺς πολλοὺς πολέμους, πού ἔκαμε, οἱ πίκρες γιὰ τὸ θάνατο τοῦ Ἀβεσσαλώμ καὶ μιὰ τελευταία ἀρρώστειά του τὸν ἐτσάκισαν. Αἰσθανόταν πὼς ἐπλησίαζαν οἱ τελευταῖες ἡμέρες τοῦ θανάτου του. Γι' αὐτὸ προτοῦ πεθάνῃ ἐκάλεσε ὅλους τοὺς ἄρχοντας τοῦ βασιλείου του καὶ τὸ λαὸ στὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τοὺς ἄφησε ὡς τελευταία παραγγελία νὰ σέβωνται τὸν Θεὸ καὶ τότε ὁ Θεὸς δὲ θὰ πάψῃ ποτὲ νὰ τοὺς προστατεύῃ.

Κατόπιν ἐκάλεσε τὸ γιὸς του τὸν Σολομῶνα, πού στὸ μεταξὺ εἶχε χρισθῆ βασιλιάς ἀπὸ τὸν Νάθαν, καὶ τοῦ εἶπε : « Νὰ σέβεται τὸ Θεὸ τῶν προγόνων του καὶ νὰ τὸν λατρεύῃ μὲ τὴν καρδιά καὶ τὴν ψυχὴ του. Νὰ φυλάττῃ τὸ θέλημά του κι' ἔτσι θὰ γίνῃ σοφός σ' ὅλα». Τέλος ἐπροφήτεψε ὅτι ὁ Θεὸς θὰ στείλῃ στὸν κόσμον ἓνα σωτήρα πού θὰ ὀνομασθῆ γιὸς τοῦ Δαβίδ καὶ ἡ βασιλεία του θὰ εἶναι αἰωνία, δηλ. τὸν Χριστό.

Δίδοντας τὶς τελευταῖες συμβουλές καὶ ὁδηγίες του πέθανε σὲ ἡλικία 70 χρόνων, ἀφοῦ ἐβασίλευσε 40 χρόνια, καὶ ἐτάφη στὴν Ἱερουσαλήμ, ἡ ὁποία γι' αὐτὸ λέγεται « Πόλι τοῦ Δαβίδ».

49. Ὁ Σ ο λ ο μ ῶ ν

Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Δαβίδ ἔγινε βασιλιάς τοῦ Ἰσραηλικοῦ κράτους ὁ γιὸς του ὁ Σολομῶν, πού εἶχε ὀρισθῆ ἀπὸ τὸν πατέρα του. Ἦταν τότε 18 χρονῶν καὶ διακρινόταν γιὰ τὴν εὐσέ-

βεια και τή φρόνησί του. Μόλις ανακηρύχτηκε βασιλιάς ἐπιτῆγε στή Γαθαών, ὅπου ὑπῆρχε ἓνα θυσιαστήριο, και ἐθυσίασε στοῦ Θεοῦ χίλια βόδια και πρόβατα.

Μετὰ τή θυσία, τὸ βράδου πού ἐκοιμήθηκε, παρουσιάσθηκε ὁ Θεός και τοῦ εἶπε : «Ζήτησέ μου τί θέλεις νὰ σοῦ δώσω». Κύριε, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Σολομών, ἐπειδὴ εἶμαι νέος και ἄπειρος δώσε μου φῶτισι νὰ κυβερνάω τὸ λαό σου με δικαιοσύνη και νὰ ξεχωρίζω τὸ καλὸ ἀπὸ τὸ κακὸ. Ὁ Θεός εὐχαριστήθηκε ἀπὸ τὰ ταπεινὰ λόγια του και τοῦ εἶπε :

«Φῶτισι (σοφία) σοῦ ἔδωκα ἀρκετή, τώρα ὅμως θὰ σοῦ δώσω μακροζωΐα (μακροβιότητα) και δόξα και πλούτη τόσα ὅσα κανεῖς ἄλλος βασιλιάς δὲν εἶχε». Χαρούμενος τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ Σολομών ἐγύρισε στήν Ἱερουσαλήμ, ὅπου ἔκαμε νέες εὐχαριστήριες θυσίες στοῦ Θεοῦ μπροστὰ στήν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης.

50. Ἡ Σοφία τοῦ Σολομώντος

Πραγματικὰ ἀπὸ τότε ὁ Σολομών ἐγινε τόσον σοφός ὥστε ἐκυβερνοῦσε τὸ λαό του με πραγματικὴ δικαιοσύνη και ἔλυνε και τὰ πιὸ δύσκολα ζητήματα πού τοῦ παρουσιάζοντο.

Ἡ μεγάλη του σοφία ἐφάνηκε στοῦ ἐξῆς περιστατικὸ : Κάποτε δύο γυναῖκες κατοικοῦσαν στοῦ ἴδιου δωματίου. Ἡ κάθε μιὰ τους εἶχε κι' ἀπὸ ἓνα μωρό, πού τή νύκτα τὸ ἔπαιρνε μαζί της. Τὰ δύο μωρὰ ὡμοίαζαν μεταξύ τους πολύ. Ἡ μιὰ ἀπ' αὐτές, χωρὶς νὰ τὸ θέλη, στὸν ὕπνο της ἐπλάκωσε τὸ μωρό της. Ὅταν ἐξύπνησε και εἶδε τὸ παιδί της νεκρό, τὸ ἐπῆρε ἀμέσως και τὸ ἔθαλε κοντὰ στήν ἄλλη γυναῖκα, πού ἀκόμη ἐκοιμῶταν, κι' ἐπῆρε τὸ δικό της τὸ ζωντανό.

Τὸ πρῶτ' οἱ δύο γυναῖκες ἄρχισαν νὰ μαλώνουν, γιατί ἡ κάθε μιὰ ἀπ' αὐτὲς ἔλεγε ὅτι τὸ ζωντανὸ παιδί εἶναι δικό της. Ἐπειδὴ οὔτε ἡ μιὰ οὔτε ἡ ἄλλη ὑποχωροῦσε κατέφυγαν στοῦ σοφοῦ και δίκαιου βασιλιά, γιὰ νὰ τοὺς λύσει τὴν διαφορά τους.

Ὁ Σολομών σὺν ἀκούσει καὶ τρεῖς δύο γυναῖκες ἔμεινε σκεπτικός· γιατί δὲν εἶχε μάρτυρες νὰ τὸν διαφωτίσουν, γιὰ νὰ εὑρῆ τὴν πραγματικὴ μητέρα τοῦ ζωντανοῦ παιδιοῦ. Τότε, σὰ σοφὸς ποῦ ἦταν, διέταξε νὰ τοῦ φέρουν ἓνα ξίφος. Καὶ ἀφοῦ τοῦ τὸ ἔφεραν λέγει σ' ἓνα στρατιώτη: «Χώρισε στὰ δύο τὸ ζωντανὸ παιδί καὶ δώσε τὸ μισὸ στὴ μιὰ γυναῖκα καὶ τὸ ἄλλο μισὸ στὴν ἄλλη».

Τότε ἡ πραγματικὴ μητέρα, πλημμυρισμένη ἀπὸ τὴ μητρικὴ τῆς στοργή, βγάξει κραυγὴ φρίκης καὶ παρακαλεῖ τὸ βασιλιά νὰ μὴ σκοτώσῃ τὸ παιδί καὶ νὰ τὸ δώσῃ καλύτερα στὴν ἄλλη κι' ἄς μὴν ἦταν δικό τῆς. Ὁ Σολομών ἀπὸ τὰ πονεμένα λόγια τῆς γυναίκας αὐτῆς κατάλαβε ὅτι αὐτὴ ἦταν ἡ πραγματικὴ μητέρα καὶ ἔδωσε τὸ ζωντανὸ παιδί σ' αὐτή.

Ἀπὸ τὸ περιστατικὸ αὐτὸ ὁ Σολομών ἀπόκτησε μεγάλη φήμη μέσα στὸ κράτος του καὶ ἡ δικαιοσύνη του ἔμεινε ἱστορικὴ.

51. Τὰ ἔργα τοῦ Σολομώντος

Ὁ Σολομών, ὅταν ἔγινε βασιλιάς, πρῶτα πρῶτα ἐφρόντισε νὰ στερεώσῃ τὴν ἐσωτερικὴ ἡσυχία στὸ κράτος του κι' ἔπειτα νὰ γίνῃ φίλος μὲ τὰ γειτονικά κράτη. Ἀφοῦ ἐπέτυχε τοῦτο καὶ ἔμεινε ἡσυχος, ἀφωσιώθηκε σὲ ἔργα εἰρηνικά. Τὸ πρῶτο καὶ σπουδαιότερο ἀπὸ τὰ ἔργα του ἦταν ἡ οἰκοδομὴ τοῦ ναοῦ τοῦ Θεοῦ ὁ περιφημὸς «Ναὸς τοῦ Σολομώντος».

Τὸ τεράστιο αὐτὸ ἔργο ἄρχισε τὸ 1011 π. Χ. καὶ ἐκτίσθηκε στὴ θέσι ποῦ ὁ Ἄβραὰμ ἐπῆγε νὰ θυσιάσῃ τὸ παιδί του Ἰσαάκ. Δούλεψαν ἑκατὸν πενήντα χιλιάδες ἄνθρωποι ἐπτάμιου ὀλόκληρα χρόνια καὶ ἐξωδευτήκη ἀφθονο χρυσάφι καὶ ἀσήμι, ὥσπου νὰ τελειώσῃ. Ἐκτίσθηκε μὲ λίθους πελεκητούς. Ἡ σκεπή του ἦταν ξύλινη ἀπὸ κέδρους τοῦ λιθάνου. Οἱ τοῖχοι του ἦσαν ντυμένοι μὲ ἐπιχρυσωμένους σανίδες καὶ τὸ πάτωμα μὲ χρυσὲς πλάκες. Ἦταν χωρισμένο σὲ δύο μέρη. Στὸ ἐξωτερικὸ ποῦ λε-

γόταν ἱερὸ ἢ ἅγιον. Ἐδῶ ἔβαλε τὴν δολόχρυση ἐπτάφωτη λυχνία, τὴν τράπεζα μὲ τις προσφορὲς καὶ τὸ θυσιαστήριον ποῦ ἔκαιαν λιθάνι. Καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸ ποῦ λεγόταν Ἁγία - ἁγίων ἢ Ἄδυτο. Τὰ δύο μέρη ἐχωρίζοντο μὲ ἓνα πολύτιμο ὕφασμα. Τὸ χωρίσμα αὐτὸ λεγόταν Καταπέτασμα. Ἐξω στὴν αὐλὴ ἦταν τὸ θυσιαστήριον, ποῦ ἐθυσίαζαν τὰ ζῶα.

Ὅταν ἐτελείωσε ὁ ναὸς ὁ Σολομῶν ἔκαμε τὰ ἐγκαίνιά του μὲ μεγάλες ἐορτὲς καὶ ἀφάνταστη μεγαλοπρέπεια. Κατόπιν ἐπῆρε τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης ἀπὸ τῆ Σκηνῆ τοῦ Μαρτυρίου ποῦ εἶχε κάμει ὁ Δαβὶδ, καὶ μὲ μεγάλες τιμὲς τὴ μετέφερε καὶ τὴν ἐτοποθέτησε στὰ Ἁγία τῶν ἁγίων τοῦ Ναοῦ.

Κατόπιν προσέφερε μεγάλες καὶ πλούσιες θυσίαι. Ὅλος ὁ λαὸς καὶ οἱ ἱερεῖς ἐδοξολογοῦσαν τὸ Θεό, ψάλλοντας διαφόρους ὕμνους. Τέλος ὁ Σολομῶν γονατισμένος μὲ ταπεινῶσι προσευχήθη στὸ Θεὸ καὶ τὸν εὐχαρίστησε, ποῦ τὸν ἀξίωσε νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ὄνειρον τοῦ πατέρα του. Μετὰ εὐλόγησε τὸ λαὸ του καὶ τοῦ ὑπενθύμισε νὰ ἔχῃ μεγαλύτερη πίστη καὶ ἀφοσίωσι στὸ Θεό. Ἀπὸ τότε οἱ ἔβραιοι ἐπίστευαν ὅτι ὁ Θεὸς ἔμενε στὸ ναὸ τοῦ Σολομῶντος καὶ ὅτι ἐκεῖ μόνο ἔπρεπε νὰ τὸν λατρεύουν.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μεγάλο αὐτὸ ἔργο ὁ Σολομῶν ἔκαμε καὶ ἄλλα πολλὰ ἔργα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐδόξασε τὴ βασιλεία του. Ἐκτίσθη ὠραῖα καὶ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα. Ἐκτίσθη ἀκόμη νέες πόλεις καὶ τὶς ὠχύρωσε μὲ ἰσχυρὰ φρούρια. Ἐφρόντισε νὰ διοργανώσῃ τὸ στρατὸ καὶ τὸ στόλον του καὶ ἐπροστάτευσεν τὴ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον.

Πολλοὶ βασιλιάδες ἀπὸ μακρυνὰ μέρη θαυμάζοντας τὴ δύναμιν τοῦ Σολομῶντος, τὰ πλούτη του καὶ τὴ μεγαλοπρέπειά του, ἄλλοι τοῦ ἐστελναν πολύτιμα δῶρα καὶ ἄλλοι ἐπήγαιναν οἱ ἴδιοι, γιὰ νὰ τὸν γνωρίσουν καὶ νὰ τὸν θαυμάσουν ἀπὸ κοντά.

Ἡ σοφία τοῦ Σολομῶντος φαίνεται κι' ἀπὸ τὰ βιβλία ποῦ ἔγραψε, ὅπως: οἱ Παροιμίαι, ὁ Ἐκκλησιαστής καὶ τὸ Ἄσμα ἄσματων.

Ὁ Σολομῶν ἐβασίλευσε 40 χρόνια καὶ ἔζησε εὐτυχῆς καὶ

δοξασμένους. Όταν πέθανε (τὸ 937 π. Χ.) τὸ σῶμα του τὸ ἔθαψαν κοντὰ στὸν τάφο τοῦ πατέρα του.

52. Ὁ Ροβοάμ καὶ ὁ Ἱεροβοάμ

Ἵστερα ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Σολομῶντος ἔγινε βασιλιάς τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ γιός του ὁ Ροβοάμ. Ὁ λαὸς τότε ἐζήτησε ἀπὸ τὸ νέο βασιλιά νὰ λιγοστεύσῃ τοὺς βαρεῖς φόρους, ποὺ εἶχε βάλει ὁ πατέρας του, γιὰ νὰ τελειοποιήσῃ τὰ ἔργα ποὺ ἔκανε, ἀφοῦ ἐξ ἄλλου τὰ ἔργα εἶχαν τελειώσει·

Ὁ Ροβοάμ ὄχι μόνο δὲν ἄκουσε τὴ δίκαιη αὐτὴ παράκλησι τοῦ λαοῦ του, ἀλλὰ ἔδειξε μεγάλη περιφρόνησι καὶ μὲ αὐθάδεια εἶπε: «Ὁ πατέρας μου σὰς ἔβαλε στὸ λαϊκὸ βαρὺ ζυγὸ, ἐγὼ θὰ τὸν κάμω βαρύτερο». Ἔτσι ὄχι μόνο δὲν ἐλάττωσε τοὺς παλιούς φόρους, ἀλλὰ ἔβαλε καὶ ἄλλους πρὸς βαρεῖς. Ἄρχισε ἀκόμη νὰ βασανίζῃ τὸ λαὸ του πρὸ πολὺ καὶ νὰ φέρεται τυραννικά.

Ὁ λαὸς τότε ἐπανεστάτησε κι' ἔκαμε βασιλιά του τὸν Ἱεροβοάμ, ποὺ ἦταν στρατηγὸς τοῦ Σολομῶντος. Μὲ τὸν Ροβοάμ ἔμειναν μόνο δύο φυλές, ἡ φυλὴ τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Βενιαμίν, κι' ἔκαμαν τὸ βασίλειο τοῦ Ἰούδα μὲ πρωτεύουσα τὴν Ἱερουσαλήμ. Μὲ τὸν Ἱεροβοάμ ἐπήγαν οἱ ἄλλες δέκα φυλές κι' ἔκαμαν τὸ βασίλειο τοῦ Ἰσραὴλ μὲ πρωτεύουσα τὴ Σαμάρεια.

Ἡ διαίρεσι αὐτὴ ἦταν καταστρεπτικὴ γιὰ τοὺς Ἑβραίους, γιατί ὄχι μόνο ἔχασαν τὴ δύναμί τους, ἀλλὰ καὶ γιατί πολλές φορὲς τὰ δύο αὐτὰ βασίλεια ἀπὸ ἔχθρα καὶ ἀντιζηλία ἤρθαν σὲ πολέμους μεταξὺ τους καὶ ἐξασθένησαν ἀκόμη περισσότερο. Τὸ χειρότερο ἦταν ὅτι μὲ τὸν καιρὸ ἐλησμώνησαν τὸν ἀληθινὸ Θεό, ἔπεσαν σὲ κακίες καὶ ἐλάτρευαν τὰ εἰδῶλα. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ὅτι ἔχασαν τὴν ἐλευθερίαν τους καὶ ὑποδουλώθηκαν σὲ διαφοροὺς ξένους λαούς.

53. Κατάλυσι τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ

Οἱ Ἑβραῖοι, ἂν καὶ ἐχωρίστηκαν σὲ δύο βασίλεια, ἐξακολουθοῦσαν νὰ ἀποτελοῦν ἓνα λαὸν μὲ τὴν ἴδια γλῶσσα, τὴν ἴδια θρησκείαν καὶ κοινὴ Ἱστορίαν. Γι' αὐτὸ δὲν ἦταν καθόλου δύσκολο κάποτε νὰ ἐνωθοῦν πάλι σ' ἓνα βασίλειον.

Τοῦτο ὅμως δὲν συνέφερε στὸν Ἱεροβοάμ, γι' αὐτὸ ἀπεφάσισε νὰ χωρίσῃ τοὺς ὑπηκόους του ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους καὶ θρησκευτικῶς. Ἀρνήθηκε τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ ἐμπόδιζε τοὺς ὑπηκόους του, τοὺς Ἰσραηλίτες, νὰ πηγαίνουν στὸ ναὸ τοῦ Σολομῶντος νὰ τὸν προσκυνοῦν. Κατασκεύασε κατόπιν δύο χρυσὰ μοσχάρια καὶ τοὺς ὑποχρέωσε νὰ τὰ προσκυνοῦν γιὰ Θεό. Ἔτσι οἱ Ἰσραηλίτες ἐγένιναν εἰδωλολάτρεις καὶ ἐπῆραν τὸ δρόμον τῆς ἀσέβειας.

Ὁ Θεὸς βλέποντας τὴν ἀσέβειαν τῶν Ἰσραηλιτῶν τοὺς ἔστειλε μερικὸν ἀγίους ἀνδρες ποὺ εἶχαν φώτισι Θεοῦ καὶ ἐλέγηγοντο προφῆτες. Οἱ προφῆτες προσπαθοῦσαν μὲ τὴν διδασκαλίαν τους καὶ τὴν συμβουλήν τους νὰ τοὺς ἐπαναφέρουν στὴν εὐσέβειαν καὶ στὴ πίστιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Οἱ Ἰσραηλίτες ὅμως ὄχι μόνον περιφρονοῦσαν τὴν συμβουλήν τους, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς προφῆτας καταδίωξαν καὶ ἄλλους ἐσκότωσαν. Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς ἔπαυσε νὰ τοὺς προστατεύῃ. Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων Σαλμανάσαρ τοὺς ἐκήρυξε τὸν πόλεμον καὶ μὲ πολὺ στρατὸ ἐμπῆκε στὴ χώρα τους. Ἐπολιόρκησε τὴν Σαμάρειαν καὶ ὕστερα ἀπὸ τρία χρόνια τὴν ἐκυρίευσεν (722 π. Χ.).

Τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ τότε διαλύθηκε καὶ οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς κατοίκους του ὠδηγήθησαν στὴν Ἀσσυρίαν, γιὰ νὰ ζοῦν ὡς δοῦλοι. Στὴ Χαναὰν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀσσυρίας ἔφερε καὶ ἐγκατέστησε πολλοὺς εἰδωλολάτρεις Ἀσσυρίους καὶ Βαβυλωνίους.

Αὗτοὶ ἀναμείχθησαν μὲ τοὺς λίγους Ἰσραηλίτες ποὺ εἶχαν μείνει καὶ ἐσχημάτισαν ἓνα νέον λαὸν τοὺς Σαμαρείτες.

Μὲ τοὺς Σαμαρεῖτες οἱ Ἰουδαῖοι, ποὺ ἔμειναν πιστοὶ στὴ θρησκεία τῶν πατέρων τους, δὲν εἶχαν καμμιὰ σχέσι καὶ τοὺς ἔμισοῦσαν, γιατί δὲν ἦσαν γνήσιοι Ἰσραηλίτες.

54. Ἡ κατάλυσι τοῦ Βασιλείου τοῦ Ἰούδα. Αἰχμαλωσία τῆς Βαβυλώνας

Τὸ βασίλειο τοῦ Ἰούδα ἦταν μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ βασίλειο τοῦ Ἰσραήλ. Στὴν ἀρχὴ τὸ ἐκυβέρνησαν εὐσεβεῖς καὶ καλοὶ βασιλεῖς καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἀκολουθώντας τοὺς βασιλεῖς των ἔμειναν περισσότερα χρόνια πιστοὶ στὸν ἀληθινὸ Θεό. Ἔτσι μπόρεσαν νὰ ἀνθέξουν πολὺ καιρὸ στοὺς πολέμους μὲ τοὺς γειτονικοὺς εἰδωλολατρικοὺς λαούς.

Μὲ τὸν καιρὸ ὅμως οἱ Ἰουδαῖοι ἔγιναν ἀσεβεῖς, ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ ἐλάτρευαν τὰ εἰδῶλα. Μάταια τοὺς συμβούλευαν οἱ προφῆτες νὰ μετανοήσουν, καὶ μάλιστα ὁ προφήτης Ἰερεμίας, προλέγοντας τὴν ὑποδούλωσί τους καὶ τὴν καταστροφὴ τῆς Ἱερουσαλήμ. Αὐτοὶ ἐγίνοντο χειρότεροι. Γι' αὐτὸ καὶ αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἔπαψε νὰ τοὺς προστατεύῃ.

Πρῶτα - πρῶτα ἐξεστράτευσε ἐναντίον τους ὁ βασιλιάς τῶν Βαβυλωνίων Ναβουχοδονόσωρ. Αὐτὸς ἀφοῦ ἐκυρίευσε τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐλήστεψε τὸ Ναὸ τοῦ Σολομῶντος, ἔβαλε φωτιὰ καὶ ἔκαψε τὴν πόλι καὶ κατὰστρεψε τὰ τείχη της. Κατόπιν ὅλους σχεδὸν τοὺς κατοίκους της τοὺς μετέφερε αἰχμαλώτους στὴ Βαβυλώνα μαζί μὲ ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ Ναοῦ. Ἀνάμεσα στοὺς αἰχμαλώτους ἦσαν καὶ οἱ προφῆτες Ἰεζεκιήλ καὶ Δανιήλ.

Στὴν Ἱερουσαλήμ δὲν ἔμειναν παρὰ ἐρείπια καὶ ἐλάχιστοι κάτοικοι, ποὺ ἦσαν γέροντες καὶ ἄρρωστοι. Μεταξὺ αὐτῶν ἦταν καὶ ὁ προφήτης Ἰερεμίας, ὁ ὅποιος καθόταν πάνω στὰ ἐρείπια τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἐθρηνοῦσε τὴν ἐρημιὰ της. Ἡ αἰχμαλωσία αὐτὴ λέγεται Βαβυλωνιακὴ αἰχμαλωσία ἢ μετοικεσία Βαβυλώνας καὶ βάστηξε 50 χρόνια.

Στή Βαβυλώνα οί 'Ιουδαίοι υπόφεραν πολλά βάσανα. Τέλος μετανόησαν και έζητούσαν από τὸ Θεὸ νὰ τοὺς συγχωρήσῃ και νὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ ξαναγυρίσουν στὴν πατρίδα τους. Κάθε Σάββατο μάλιστα μαζί με τοὺς προφήτες 'Ιεζεκιήλ και Δανιήλ κατεβαιναν στὴν ὄχθη τοῦ Εὐφράτη ποταμοῦ, ποὺ περνάει ἀπὸ τὴ Βαβυλώνα, ἐγύριζαν τὸ πρόσωπό τους πρὸς τὴν 'Ιερουσαλήμ και ἐθρηνοῦσαν τὴ δυστυχία τους.

Τέλος ὁ Θεὸς ἄκουσε τὶς παρακλήσεις τους και ἐπραγματοποίησε τὸν πόθο τους. Πενήντα χρόνια ὕστερα ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία τους ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας Κύρος ἐκυρίευσεν τὴν Βαβυλώνα και ἄφησε τοὺς 'Ιουδαίους ἐλευθέρους νὰ γυρίσουν στὴν Πατρίδα τους, τὸ 536 π. Χ.

Πενήντα χιλιάδες τότε 'Ιουδαίοι με ἀρχηγὸ τὸν Ζοροβάβελ ἐγύρισαν στὴν πατρίδα τους. Μαζί τους ἔφεραν και τὰ σκεύη τοῦ Ναοῦ ποὺ εἶχε πάρει ὁ Ναβουχοδονόσωρ.

Οἱ 'Ιουδαίοι ἅμα ἐγκαταστάθηκαν στὴν πατρίδα τους, με τὴν ἄδεια τοῦ Κύρου, ξανάκτισαν τὰ τείχη τῆς 'Ιερουσαλήμ και τὸ Ναὸ τους.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφή δὲ γινόταν διάκρισι σὲ 'Ιουδαίους και 'Ισραηλιτες. Ὅλοι ἐλέγοντο 'Ιουδαίοι. Ἀναγνώριζαν ὅλοι τὴν κυριαρχία τῶν Περσῶν, ἐκυβερνῶντο ὅμως με δικούς τους ἀρχοντες. Γι' αὐτὸ στοὺς χρόνους τῆς Περσικῆς ὑποδουλώσεως ἐζοῦσαν εὐτυχεῖς.

Ὅταν ὅμως ἀργότερα (200 χρόνια ὕστερα) ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐκυρίευσεν τὸ ἀπέραντο Περσικὸ κράτος, μαζί με τὶς ἄλλες χῶρες του κατάλαβε και τὴν Παλαιστίνη. Οἱ 'Ιουδαίοι τότε, ἀντὶ νὰ ἀντισταθῶν ἐτρέξαν νὰ τὸν προῦπαντήσουν και νὰ τοῦ παραδώσουν τὰ κλειδιά τῆς 'Ιερουσαλήμ. Ὁ Ἀλέξανδρος εὐχαριστήθηκε ἀπὸ τὴ συμπεριφορὰ αὐτῆ τῶν 'Ιουδαίων και τοὺς ἔδωσε τὴν ἄδεια νὰ λατρεύουν τὸ Θεὸ τους και νὰ ζοῦν σύμφωνα με τοὺς Νόμους τοῦ Μωϋσέως.

Οἱ διάδοχοι ὅμως τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου τοὺς ἐφέρθησαν σκλη-

ρά και τυραννικά και τούς ανάγκαζαν με θάνατο να ἀρνηθοῦν τῇ θρησκεία τους και να προσκυνήσουν τὰ εἰδῶλα. Οἱ Ἰουδαῖοι τότε ἐπανεστάτησαν και ἔπειτα ἀπὸ μακρούς και σκληροὺς πολέμους κατώρθωσαν να διώξουν τοὺς Ἑλληνας ἀπὸ τὴν Παλαιστίνη και να ἐλευθερώσουν τὴν πατρίδα τους.

Μὲ τὸν καιρὸ ὅμως οἱ ἔβραιοι ἄρχισαν και πάλι να παραβαίνουν τὶς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ και να φιλονικοῦν μεταξὺ τους. Τότε στὰ 60 π. Χ. ὁ στρατηγὸς τῶν Ρωμαίων Πομπήϊος εὗρῆκε τὴν εὐκαιρία τοὺς ἐκήρυξε τὸν πόλεμο και ὑπόταξε ὅλη τὴν Παλαιστίνη στοὺς Ρωμαίους και τὴν ἔκαμε Ρωμαϊκὴ ἐπαρχία.

Ἀπὸ τότε οἱ Ἰουδαῖοι ὑποδουλώθηκαν στὴν Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία και ἐκυβερνῶντο ἀπὸ Ἰουδαίους διοικητές, οἱ ὁποῖοι ἦσαν φίλοι τῶν Ρωμαίων και κόλακες. Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς ἦταν και ὁ Ἡρώδης, ποὺ ἔγινε βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας ἄνθρωπος πονηρὸς και πανοῦργος. Στὴ βασιλεία του ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

ΟΙ ΠΡΟΦΗΤΑΙ

55. Τι ἦσαν οἱ προφῆται

Οἱ Προφῆται ἦσαν ἄνθρωποι σοφοὶ καὶ ἅγιοι, ποὺ εἶχαν τη φώτισι τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ (θεόπνευστοι). Ἀποστέλλοντο ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ ἐδίδασκαν τὸν Ἰουδαϊκὸ λαὸ νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ ἐκτελῇ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Μὲ θάρρος ἐμάλωναν τοὺς βασιλεῖς, τοὺς ἱερεῖς καὶ τὸ λαὸ γιὰ τὶς ἀμαρτίες τους. Γιὰ τὸ θάρρος τους αὐτὸ πολλοὶ καταδιώχθηκαν καὶ ἐφονεύθηκαν.

Οἱ Προφῆται προέλεγαν στοὺς ἀνθρώπους ὅτι ὁ Θεὸς θὰ τοὺς τιμωρήσῃ καὶ θὰ μείνουν ἀπροστάτευτοι, ἂν δὲν γυρίσουν στὸ δρόμο τῆς ἀρετῆς. Ἀκόμη προεῖπον ὅτι θὰ ἔλθῃ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, γιὰ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἀμαρτία. Γιὰ τὴ δύναμί τους αὐτῆ, ποὺ εἶχαν νὰ προλέγουν τί θὰ γίνῃ στὸ μέλλον, ὠνομάσθηκαν Προφῆται. Οἱ μεγαλύτεροι ἀπ' αὐτοὺς ἦταν ὁ Ἡλίας, ὁ Ἡσαΐας, ὁ Ἰερεμίας, ὁ Δανιὴλ καὶ ὁ Ἰωνᾶς.

56. Ὁ Ἡλίας

Ὁ Προφήτης Ἡλίας ἦταν ἀπὸ τὴ Θέσση, κοντὰ στὸν Ἰορδάνη ποταμὸ, καὶ γι' αὐτὸ λεγόταν Θεσβίτης. Ἦταν πολὺ εὐσεβὴς καὶ τὸν περισσότερον καιρὸ ἐξοῦσε στὶς ἐρημιές καὶ στὰ

βουά. Πολύ σπάνια και σε σπουδαίες περιστάσεις κατέβαινε στις πόλεις. Έξοϋσε σαν άσκητης ντυμένος με δέρμα προβάτινο, που λεγόταν μηλωτή, και με μια ζώνη δερμάτινη στη μέση. Ήταν γεμάτος από θεϊο θάρρος και κατηγορούσε τους βασιλείς και το λαό με αυστηρά και καυτερά λόγια. Ο λαός τον έθεωρούσε άγιο άνθρωπο και τον έφοβόταν πολύ.

Τήν εποχή εκείνη έβασίλευε, στο βασίλειο του Ισραήλ, ο άσεβης και ειδωλολάτρης βασιλιάς Άχαάβ, που ελάτρευε για θεό το είδωλο του θεού των Φοινίκων Βαάλ.

Μια ήμερα ο Ήλιος παρουσιάστηκε στον Άχαάβ και του είπε : « Έπειδη έξέχασες τον άληθινό Θεό θά τιμωρηθής εσύ και ο λαός σου με ξηρασία που θά βαστήξει τριάμιση χρόνια». Κατόπιν έφυγε και έπήγε σ' ένα χείμαρρο κοντά στον Ιορδάνη ποταμό, όπου έτρεφόταν με τροφές που του έφερνε ένας κόρακας.

Πραγματικά μόλις έφυγε ο Ήλιος άρχισε ή ξηρασία που έβαστήξε τριάμιση χρόνια. Στο διάστημα αυτό ούτε σταγόνα νερό δέν έπεσε και οι Ισραηλίτες ύπόφεραν από τη δίψα και την πείνα, γιατί όλα είχαν ξεραθής. Όταν όμως μετανόησαν ο Ήλιος παρακάλεσε το Θεό κι' άρχισε να πέφτη δυνατή βροχή. Έτσι ή ξηραμένη γή δροσίστηκε και έγινε σαν ένας καταπράσινος κήπος.

Άφου έπέρασε ή ξηρασία, ο Ήλιος παρουσιάσθηκε πάλι στον Άχαάβ και του είπε ότι ο Βαάλ που λατρεύει δέν είναι άληθινός θεός. Και για να του το άποδείξει του είπε να διατάξει να μαζευθούν 450 ιερείς στο όρος Καρμήλιο. Ο βασιλιάς δέχτηκε και έμαζεύτηκαν στο όρος 450 ιερείς και πλήθος κόσμου.

Ο Ήλιος είπε τότε στους ιερείς του Βαάλ : Είθε 450 και εγώ είμαι μόνος. Φέρετε δύο βόδια σφαγμένα και θυσιάστε σεις το ένα στο θεό σας Βαάλ και το άλλο θά το θυσιάσω εγώ στο δικό μου Θεό. Άφου τά έφεραν και τά έβαλαν επάνω σε δύο σωρούς από ξύλα, το καθένα χωριστά, ο Ήλιος λέγει :

Σεις οι 450 πρκαλέστε το Θεό σας να ανάψουν τά ξύλα μόνα τους και εγώ θά κάμω το ίδιο. Όποιος Θεός κάμει να ανάψουν τά ξύλα μόνα τους, χωρίς φωτιά, εκείνος θά είναι άληθινός.

Οἱ 450 ἱερεῖς τοῦ Βαάλ παρακάλεσαν καὶ ξαναπαρακάλεσαν τὸ θεό τους, ὡς τὸ μεσημέρι, ἀλλὰ τίποτε. Τότε ὁ Ἥλιος παρακάλεσε καὶ αὐτὸς τὸν πραγματικὸ Θεὸ καὶ τὰ ξύλα ἀναψαν ἀμέσως.

Ὁ λαός, βλέποντας τὸ τρομερὸ αὐτὸ θαῦμα, ἐγονάτισε καὶ μὲ ψαλμωδίες ἐδοξολογοῦσε τὸ Θεό. Ὑστερα ἔτρεξε, ἄρπαξε τοὺς ἱερεῖς τοῦ Βαάλ καὶ τοὺς ἐπνιξε σ' ἓνα ποτάμι ποὺ ἐπερνοῦσε ἐκεῖ κοντά. Ἀπὸ τότε ἐγύρισε στὴ λατρεία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Ἀπὸ ἐκεῖ ὁ Ἥλιος μὲ τὸν μαθητὴ τοῦ Ἐλισσαῖο κατέβηκε στὸν Ἰορδάνη ποταμό. Ἀπὸ τότε δὲν ξαναφάνηκε πιά. Ὁ Θεὸς

Εἰκ. 23. Ἐξοῦσε σὰν ἀσκητὴς ντυμένος μὲ δῆρμα προβάτινο.

τὸν ἐπῆρε ζωντανὸ στὸν οὐρανὸ ἐπάνω σ' ἓνα πύρινο ἀμάξι ποὺ τὸ ἔσερναν δύο δόλολευκα ἄλογα.

Προτοῦ δὲ ἀνεβῆ στὸν οὐρανὸ ἄφησε διάδοχό του τὸν προφήτη καὶ μαθητὴν τοῦ Ἐλισσαῖο, στὸν ὁποῖον ἄφησε καὶ τὴ μηλωτή του. Μ' αὐτὴ ὁ προφήτης Ἐλισσαῖος ἔκανε πολλὰ θαύματα.

Ἡ μνήμη τοῦ προφήτου Ἥλια ἑορτάζεται κάθε χρόνο στὶς

20 Ἰουλίου. Κι' ἔχουν κτισθῆ πρὸς τιμὴν Του πολλὰ ἐρημοκλήσια στὶς κορυφὰς τῶν διαφόρων βουνῶν καὶ ὑψωμάτων.

57. Ὁ Ἡσαΐας

Ὁ Ἡσαΐας ἐγεννήθη στὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἦταν ὁ μεγαλύτερος Προφήτης. Παρουσιάσθηκε ὡς προφήτης τὴν ἐποχὴ ποῦ ἡ διαφθορὰ καὶ ἡ ἀσέβεια εἶχε φθάσει σὲ μέγιστο βαθμὸ. Γι' αὐτὸ μὲ αὐστηρότατη γλῶσσα ἐκαλοῦσε στὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ καὶ ἐσυμβούλευε τὸ λαὸ νὰ μετανοήσῃ, ἂν θέλῃ νὰ ἀποφύγῃ τὴν αὐστηρή, ἀλλὰ δίκαιη τιμωρία τοῦ Θεοῦ.

Δὲν ἔχουν καμμία ἀξία, ἔλεγε, οἱ προσευχὲς καὶ οἱ νηστεῖες, ἀφοῦ δὲν ζῆτε σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ συμβούλευε τὸ λαὸ νὰ δείξῃ τὴ μετάνοιά του μὲ πράξεις ἀρεστῆς στὸ Θεὸ δηλαδὴ μὲ ἔργα φιλανθρωπίας, ἀλληλοβοηθείας καὶ ἀγάπης πρὸς τοὺς δυστυχεῖς καὶ τοὺς πάσχοντας.

Προφήτευσε ὅλες τὶς συμφορὲς, ποῦ θὰ πάθαιναν οἱ Ἰουδαῖοι. Περιέγραψε μὲ τὰ ζωηρότερα χρώματα τὴν καταστροφὴ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ στὴ Βαβυλῶνα ὅπως εἶδαμε.

Προεῖπε τὸν ἐρχομὸ τοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Περιέγραψε τὴ γέννησι τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὴν Παρθένον, προφητεύοντας ὅτι θὰ ὀνομαστῆ Ἐμμανουήλ, ὅτι ἡ βασιλεία του θὰ εἶναι αἰωνία καὶ ὅτι θὰ τὸν προσκυνήσουν ὅλα τὰ ἔθνη. Προεῖπε ἀκόμη τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ, τὸ σταυρικὸ Του θάνατο καὶ τὴν τριήμερον Ἀνάστασί Του.

Μὲ τὴν αὐστηρή του γλῶσσα δὲν περιωριζόταν νὰ μαλώνη καὶ νὰ κακίζῃ μόνον τὸ λαὸ, ἀλλὰ καὶ τοὺς βασιλεῖς ἀκόμη, ποῦ δὲν ἔζοῦσαν σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ μὲ τὸ ἴδιο θάρρος κατάκρινε τὴν ἀσέβεια καὶ τὶς παρανομίες τοῦ βασιλεῖ Μανασσῆ, αὐτὸς ἐθύμωσε καὶ διέταξε καὶ τὸν ἐβασάνισαν καὶ τέλος τὸν ἐσκότωσαν μὲ φοβερὸ μαρτύριο.

Ἡ μνήμη του ἐορτάζεται κάθε χρόνο στὶς 9 Μαΐου.

58. Ὁ Ἱερεμίας

Ὁ Ἱερεμίας ἐγεννήθη σ' ἓνα χωριὸ κοντὰ στὴν Ἱερουσαλήμ καὶ καταγόταν ἀπὸ τὴν ἱερατικὴ φυλὴ τοῦ Λευί. Παρουσιάστηκε προφητεύοντας μετὰ τὸν Ἡσαΐα καὶ σαράντα ὀλόκληρα χρόνια ἀγωνίστηκε πολεμῶντας τὴν ἀσέβεια τῶν βασιλέων καὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ καὶ ἔδειξε, σὰν τὸν Ἡσαΐα, μεγάλο ζῆλο γιὰ νὰ σταματήσῃ τὴ διαφθορὰ του. Διακρινόταν γιὰ τὸ θάρρος του καὶ τὴν αὐστηρότητα τῆς γλώσσης του καὶ γι' αὐτὸ ὄλοι τὸν ἐμισοῦσαν καὶ τὸν ἐβασάνιζαν. Ὅταν μάλιστα προφήτευσε τὴν καταστροφὴ τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν ὑποδούλωσι τῶν Ἰουδαίων στοὺς Βαβυλωνίους τὸν ἔπιασαν καὶ τὸν ἐφυλάκισαν.

Ὅταν ἀργότερα ὁ βασιλιάς τῆς Βαβυλώνας Ναβουχοδονόσωρ ἐκυρίευσε τὸ Ἰουδαϊκὸ κράτος καὶ κατέστρεψε τὴν Ἱερουσαλήμ, τὸν ἔβγαλε ἀπὸ τὴ φυλακὴ καὶ τὸν ἄφησε ἐλεύθερο. Τοῦ πρότεινε μάλιστα νὰ τὸν πάρῃ μαζί του στὴν Βαβυλώνα καὶ νὰ τοῦ δώσῃ μεγάλα ἀξιώματα. Ὁ Ἱερεμίας ὅμως προτίμησε νὰ μείνῃ κοντὰ στοὺς λίγους πατριῶτες του καὶ νὰ μὴν ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν καταστρεμμένη πατρίδα του.

Ἐμεινε ἐκεῖ καὶ καθισμένος ἐπάνω στὰ ἐρείπια ἐθρηνοῦσε τὴν καταστροφὴ τῆς καὶ μοιρολογοῦσε τὴν τύχη τῆς. Τὰ μοιρολόγια αὐτὰ λέγονται θρήνοι καὶ εἶναι γραμμένοι σ' ἓνα βιβλίον ποὺ λέγεται «θρήνοι τοῦ Ἱερεμίου».

Τέλος μερικοὶ πατριῶτες του τὸν ἐπῆραν μὲ τὴ βία στὴν Αἴγυπτο. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ὁ Ἱερεμίας ἄρχισε νὰ μαλώνῃ τοὺς πατριῶτες του, γιὰτὶ ἄρχισαν νὰ προσκυνοῦν τὰ εἰδῶλα τῆς Αἰγύπτου. Καὶ μία ἡμέρα μὴ ὑποφέροντας τίς συμβουλές καὶ τίς φοβέρες του τὸν ἐσκοτώσαν μὲ λιθοβολισμό.

Ἡ μνήμη του ἑορτάζεται κάθε χρόνο τὴν 1 Μαΐου

59. Ὁ Δανιήλ καὶ οἱ τρεῖς παῖδες στήν κάμινο

Ὁ Δανιήλ πολὺ νέος ὠδηγήθηκε στή Βαβυλῶνα αἰχμάλωτος μαζί μὲ ἄλλους τρεῖς εὐγενεῖς νέους φίλους του, τὸν Ἀζαρία, τὸν Ἀνανία καὶ τὸν Μισαήλ. Ὁ Ναβουχοδονόσωρ τοὺς ἐπῆρε στὸ παλάτι του, γιὰ νὰ τοὺς σπουδάσῃ καὶ νὰ τοὺς χρησιμοποίησῃ ἀργότερα ὡς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τοῦ βασιλείου του.

Πραγματικὰ στὸ παλάτι κοντὰ σὲ σοφοὺς διδασκάλους ἔμαθαν πολλὰ πράγματα κι' ἔγιναν σοφοί. Ὁ Δανιήλ ἔγινε προφήτης καὶ ἔλαβε ἀπὸ τὸ Θεὸ τὸ χάρισμα νὰ ἐξηγήῃ ὄνειρα καὶ ἔμεινε στὸ παλάτι, ἀργότερα διωρίσθη διοικητὴς τῆς Βαβυλώνας.

Ἄλλὰ καὶ οἱ τρεῖς ἄλλοι προώδευσαν πολὺ καὶ κατάλαβαν μεγάλα ἀξιώματα. Ἄν καὶ ἐζοῦσαν μέσα σ' ἓνα λαὸ εἰδωλολατρικὸ καὶ διεφθαρμένο, ὅμως ἐκράτησαν τὴν εὐσέβειά τους καὶ τὴν πίστι τους στὸν ἓνα ἀληθινὸ Θεὸ καὶ δὲν ἐπροσκύνησαν τὰ εἰδῶλα.

Οἱ ἄρχοντες τῆς Βαβυλώνας ἐζήλευαν τοὺς τρεῖς αὐτοὺς Ἰουδαίους καὶ ἀποφάσισαν νὰ τοὺς καταστρέψουν. Ἐπεισαν τὸ βασιλιά τους κι' ἔκαμε μιὰ χρυσοῦν εἰκόνα του πολὺ μεγάλη καὶ τὴν ἔστησε στήν πεδιάδα τῆς Βαβυλώνας. Τὴν ἡμέρα ποὺ θὰ ἔκανε τὰ ἀποκαλυπτήρια τῆς εἰκόνας ἐκάλεσε τοὺς ἄρχοντας καὶ ὅλο τὸ λαὸ στήν πεδιάδα καὶ διέταξε, ἅμα ἀκούσουν τὴν σάλπιγγες νὰ πέσουν ὅλοι κάτω καὶ νὰ προσκυνήσουν τὴν εἰκόνα. Ὅποιος δὲν θὰ προσκυνοῦσε τὴν εἰκόνα θὰ ἐρριχνόταν σ' ἓνα φλογερὸ κάμινι ποὺ ἔκαie ἐκεῖ κοντά.

Συμβούλευσαν αὐτὰ οἱ ἄρχοντες, γιατί ἦσαν βέβαιοι ὅτι οἱ τρεῖς νέοι δὲ θὰ προσκυνοῦσαν τὴν εἰκόνα καὶ ὁ Δανιήλ, ποὺ θὰ ἤμποροῦσε νὰ τοὺς σώσῃ, ἔλειπε σ' ἄλλη πόλι.

Ἔτσι κι' ἔγινε. Μόλις ἀκούστηκαν οἱ σάλπιγγες, ὅλοι ἔπεσαν καὶ προσκυνήσαν τὴν εἰκόνα. Μόνο οἱ τρεῖς νέοι ἔμειναν πιστοὶ στὸ Θεό· προτίμησαν νὰ καοῦν ζωντανοὶ παρά νὰ προσκυνήσουν τὸ εἰδῶλο τοῦ βασιλιά.

Ὁ Ναβουχοδονόσωρ τότε διέταξε καὶ τοὺς ἔρριξαν ἀμέσως στὸ φλογερὸ καμίνι. Τῇ στιγμῇ ὅμως ἐκείνη παρουσιάσθηκε ἄγγελος Κυρίου μέσα στὸ καμίνι καὶ ἐχώρισε τὶς φλόγες τῆς φωτιᾶς καὶ ἔγινε τὸ καμίνι ὄροσερό. Μόνο τὰ σχοινιά ποὺ τοὺς εἶχαν δέσει ἐκάηκαν. Οἱ τρεῖς νέοι τότε ἄρχισαν μαζί μὲ τὸν ἄγγελο νὰ ψάλλουν ὠραῖες ψαλμωδίες καὶ νὰ δοξολογοῦν τὸ Θεό. Ὁ Ναβουχοδονόσωρ ὅταν εἶδε τὸ θαῦμα ἐτρόμαξε· διέταξε κι' ἔβγαλαν ἀμέσως τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸ καμίνι κι' ἔρριξαν μέσα τοὺς ἐχθροὺς των.

Οἱ τρεῖς νέοι ἐβγῆκαν σῶοι καὶ χαρούμενοι, ἐνῶ ὁ ἄγγελος ἔγινε ἀφαντος. Κατόπιν ὁ βασιλιάς τοὺς ἐπῆρε στὸ παλάτι καὶ τοὺς ἔδωσε μεγαλύτερα ἀξιώματα. Καὶ ἔβγαλε διαταγὴ στὸ λαὸ νὰ μὴ προσκυνᾷ ἄλλο Θεό, παρὰ μόνο τὸ Θεὸ τῶν τριῶν νέων, ποὺ εἶναι ὁ μόνος ἀληθινὸς Θεός.

60. Ὁ Δανιὴλ στὸ λάκκο τῶν λεόντων

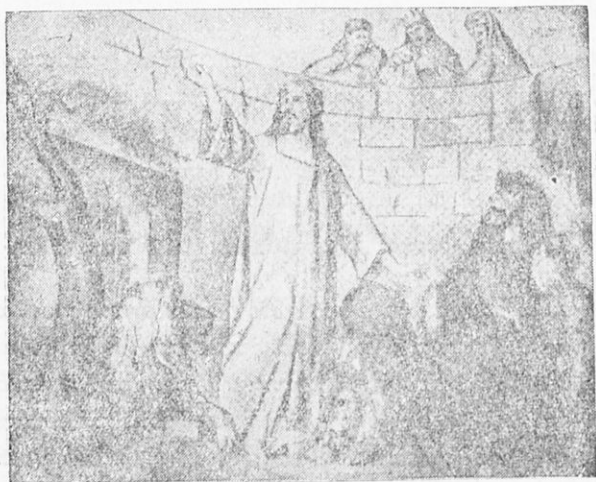
Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Ναβουχοδονόσορα ἔγινε βασιλιάς τῆς Βαβυλώνας ὁ γυιὸς του Βαλτάσαρ, ποὺ ἦταν πολὺ ἄσωτος καὶ ἁμαρτωλός. Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς τὸν ἐτιμώρησε. Μιὰ νύκτα ὁ βασιλιάς τῶν Μήδων Δαρεῖος ὑπόταξε τὴ Βαβυλώνα καὶ ἐσκότωσε τὸ Βαλτάσαρ καὶ πολλοὺς ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως, ὅπως τὸ εἶχε προφητεῦσει ὁ Δανιὴλ.

Ὁ Δαρεῖος, στὴ Βαβυλώνα ποὺ ἐγκαταστάθηκε, ἐγνώρισε τὸ Δανιὴλ τὸν ἀγάπησε καὶ τὸν ἐξετίμησε πολὺ καὶ γιὰ τὴ σοφία του καὶ γιατί εἶχε προφητεῦσει τὴν ὑποδούλωσι τῶν Βαβυλωνίων σ' αὐτόν· γι' αὐτὸ τοῦ ἔδωσε μεγάλα ἀξιώματα.

Οἱ ἄρχοντες τῆς Βαβυλώνας ὅμως ἐζήλευσαν τὴ δόξα τοῦ Δανιὴλ καὶ ἤθελαν νὰ εὗρουν τρόπο νὰ τοῦ κάμουν κακό. Τὸν κατηγοροῦσαν λοιπὸν στὸ Δαρεῖο ὅτι δὲ σέβεται τὶς διαταγές του. Ὁ Δαρεῖος ἐπίστεψε καὶ χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ διέταξε νὰ τὸν ρίξουν σ' ἓνα λάκκο ποὺ ὑπῆρχαν ἑπτὰ λεοντάρια καὶ τὰ εἶχαν ἀφήσει ἕξ μέρες νηστικά, γιὰ νὰ τὸν κατασπαράξουν.

Ὁ Θεὸς ὅμως δὲν ἄφησε τὸ Δανιὴλ ἀβοήθητο. Ἐστειλε ἓναν ἄγγελο καὶ ἔκλεισε τὰ στόματα τῶν λεονταριῶν καὶ ἐκάθισαν γύρω τοῦ ἡμερωμένου σὰν ἀρνάκια καὶ τὸν ἐκύτταζαν. Ὁ δὲ Δανιὴλ ἐστεκόταν γονατισμένος ἀνάμεσα στὰ λεοντάρια καὶ ἔψαλλε καὶ δοξολογοῦσε τὸ Θεό.

Ὁ Δαρεῖος, σὰν εἶδε τὸ θαῦμα αὐτὸ ἐφοβήθηκε· διέταξε καὶ ἔβγαλαν ἀμέσως τὸ Δανιὴλ ἀπὸ τὸ λάκκο καὶ ἔρριξαν μέσα τοὺς ἐχθρούς του, ποὺ τοὺς κατεσπάραξαν ἀμέσως τὰ λεοντάρια.

Εἰκ. 24. Ὁ Δανιὴλ ἐστεκόταν γονατισμένος ἀνάμεσα στὰ λεοντάρια καὶ ἔψαλλε καὶ δοξολογοῦσε τὸ Θεό.

ρια. Ἀπὸ τότε ὁ Δανιὴλ ἐπῆρε ἀπὸ τὸ βασιλεῖα μεγάλα ἀξιώματα. Ποτὲ ὅμως δὲν ἐλησμόνησε τὸ Θεὸ καὶ ποτὲ δὲν ἔπαψε νὰ προσεύχεται.

Ὁ Δανιὴλ ἔγραψε προφητείες. Μεταξὺ τῶν ἄλλων προφήτευσε μὲ ἀκρίβεια τὸ χρόνο, ποὺ θὰ ἐγεννιῶταν ὁ Χριστὸς καὶ τὴν κατάλυσι τοῦ Περσικοῦ κράτους ἀπὸ τὸν Μέγα Ἀλέξανδρο καὶ τὴν ἀπελευθέρωσι τῶν Ἰουδαίων.

Ἡ μνήμη του ἐορτάζεται κάθε χρόνο στὶς 17 Δεκεμβρίου.

61. Ὁ Ἰωνᾶς

Ὁ Ἰωνᾶς ἔζησε στήν ἐποχή τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραήλ καί διακρινόταν γιά τή μεγάλη πίστι του στό Θεό. Τήν ἐποχή αὐτή οἱ κάτοικοι τῆς Νινευτ, πρωτεύουσας τῆς Ἀσσυρίας, ἦσαν πάρα πολὺ ἀσεβεῖς. Ὁ Θεός διέταξε τὸν Ἰωνᾶ νὰ πάη στή Νινευτ νὰ κηρύξη στοὺς κατοίκους τῆς νὰ μετανοήσουν καί νὰ πᾶψουν νὰ εἶναι ἀσεβεῖς, γιατί θὰ καταστραφοῦν.

Ὁ Ἰωνᾶς ὅμως ἐφοβήθηκε, ἐπειδὴ οἱ Νινευῖτες ἦσαν εἰδωλολάτρες, καί δὲν ἤθελε νὰ πάη. Γι' αὐτὸ κατέβη στήν παραλιακὴ πόλι Ἰόπη καί ἐμπήκε σ' ἓνα πλοῖο, ποῦ ἐπήγαινε γιά τὴν Ἰσπανία.

Μόλις τὸ πλοῖο ἐβγήκε στήν ἀνοικτὴ θάλασσα, ἐνῶ ἦταν καλοκαιρία καί ἐφυσούσε ἐλαφρὸ ἀεράκι, ξαφνικὰ ἄρχισε μεγάλη θαλασσοταραχὴ. Ἄγρια καί πελώρια κύμματα ὑψώνοντο καί ἐκτυπούσε τὸ πλοῖο μὲ ὀρμή. Ὅλους τοὺς ἔπιζε πανικὸς καί ἐπίστευαν ὅτι ἔφθασε τὸ τέλος τους.

Ἀπὸ τὴν ἀπελπισία τους ἐφώναζαν, ἔρριχναν ὅ,τι εἶχαν στὴ θάλασσα, γιά νὰ γίνῃ τὸ πλοῖο ἐλαφρότερο καί ἐπαρακαλοῦσαν ὁ καθένας τὸ Θεό του νὰ τοὺς σώσῃ. Μόνο ὁ Ἰωνᾶς ἦταν κάτω στὸ ἀμπάρι τοῦ πλοίου, ὅπου ξένοιαστος καί ἥσυχος ἐκοιμῶταν βαθιά.

Μὲ ὅλες τίς προσευχὲς καί τίς προσπάθειες ὁ ἀέρας δυνάμωνε περισσότερο καί τὸ πλοῖο ἐκινδύνευε ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ νὰ βουλιάξῃ. Τότε ὁ πλοίαρχος καί οἱ ναῦτες ἐσκέφθησαν πὼς κάποιος ἀπὸ τοὺς ἐπιβάτες εἶναι αἷτιος τῆς τρικυμίας καί ἀπεφάσισαν νὰ ρίξουν κλῆρο.

Ὁ κλῆρος ἔπεσε στὸν Ἰωνᾶ. Ἐτρεξαν τὸν ἐξύπνησαν καί τὸν ἐρώτησαν, τί ἔχει κάμει καί εἶναι τόσο πολὺ θυμωμένος μαζί του ὁ Θεός. Ποῖος εἶναι, ἀπὸ ποῦ ἔρχεται καί ποιᾶς φυλῆς εἶναι. Ὁ Ἰωνᾶς ἀναγκάστηκε τότε νὰ τοὺς εἰπῇ τί εἶχε γίνῃ καί τοὺς

παρεκάλεσε νά τόν ρίξουν στή θάλασσα, γιατί αὐτὸς ἦταν ὁ αἷτιος τῆς τρικυμίας.

Μόλις τὸν ἔρριξαν στή θάλασσα ἡ τρικυμία ἔπαψε, ἀλλὰ αὐτὸν τὸν κατάπιε ἓνα κῆτος, δηλ. ἓνα μεγάλο ψάρι (καρχαρίας). Στὴν κοιλιά τοῦ ψαριοῦ ἔμεινε τρεῖς ἡμέρες. Στὸ διάστημα ὅμως αὐτὸ μετανόησε καὶ κατὰ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ τὸ ψάρι τὸν ἔβγαλε στὴν ξηρά. Κατόπιν βαδίζοντας τρεῖς ἡμέρες ἔφθασε στὴ Νινευὶ καὶ ἐδίδαξε τοὺς ἀνθρώπους τῆς σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ. Οἱ Νινευῖτες μετανόησαν, ὁ Θεὸς τοὺς συγχώρησε καὶ ἡ πόλις τους δὲν κατεστράφηκε.

Ἡ μνήμη τοῦ Ἰωνᾶ ἐορτάζεται κάθε χρόνο στὶς 11 Σεπτεμβρίου.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΠΡΟ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

1.	Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ ἡ πλάσι τοῦ ἀνθρώπου	Σελ.	5
2.	Ἡ Παράδεισος καὶ οἱ πρωτόπλαστοι	»	6
3.	Ἡ ἁμαρτία τῶν πρωτοπλάστων	»	7
4.	Ἡ ἐξῶσι τῶν πρωτοπλάστων ἀπὸ τὸν Παράδεισο	»	9
5.	Ἡ κατακλυσμὸς	»	11
6.	Ἡ Πύργος Βαβέλ καὶ ἡ διασπορά	»	13

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΟΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΑΙ

7.	Ἡ πρόσκλησι τοῦ Ἀβραάμ	»	15
8.	Ἡ Ἀβραάμ χωρίζεται ἀπὸ τὸ Λὼτ	»	16
9.	Ἡ καταστροφὴ τῶν Σοδόμων καὶ τῶν Γομόρων καὶ ἡ σωτηρία τοῦ Λὼτ	»	17
10.	Ἡ φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ καὶ ἡ γέννησι τοῦ Ἰσαάκ	»	19
11.	Ἡ θυσία τοῦ Ἰσαάκ	»	20
12.	Ἡ γάμος τοῦ Ἰσαάκ	»	22
13.	Ἡ Ἡσαῦ καὶ ὁ Ἰακώβ	»	24
14.	Ἡ Ἰσαάκ εὐλογεῖ τὸν Ἰακώβ	»	25
15.	Ἡ φυγὴ καὶ τὸ ὄνειρο τοῦ Ἰακώβ	»	26
16.	Ἡ Ἰακώβ στὴν Μεσοποταμία	»	28
17.	Ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ Ἰακώβ στὴν πατρίδα του	»	29

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΙΩΣΗΦ

18.	Ἡ πώλησι τοῦ Ἰωσήφ	»	32
19.	Ἡ Ἰωσήφ στὴν Αἴγυπτο	»	34

20.	Ὁ Ἰωσήφ στή φυλακή	Σελ.	34
21.	Τὰ ὄνειρα τοῦ Φαραῶ	»	36
22.	Ὁ Ἰωσήφ βγαίνει ἀπὸ τὴ φυλακή	»	36
23.	Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ στὴν Αἴγυπτο	»	38
24.	Ὁ Ἰωσήφ φανερώναται στοὺς ἀδελφούς του	»	40
25.	Ὁ Ἰακώβ ἔρχεται στὴν Αἴγυπτο	»	43

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΩΨΣΕΩΣ

26.	Ἡ γέννησι καὶ ἡ σωτηρία τοῦ Μωϋσέως	»	45
27.	Ἡ φυγὴ τοῦ Μωϋσέως καὶ ἡ κλήσι του ἀπὸ τὸ Θεὸ	»	47
28.	Οἱ δέκα πληγὲς τοῦ Φαραῶ	»	49
29.	Ἡ διάβασι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης	»	51
30.	Οἱ Ἰσραηλιτεὶς στὴν ἔρημο	»	52
31.	Οἱ δέκα ἐντολὲς	»	53
32.	Οἱ Ἰσραηλιτεὶς λατρεύουν τὸ χρυσοῦ μοσχάρι	»	55
33.	Ἡ περιπλάνησι τῶν Ἰσραηλιτῶν στὴν ἔρημο	»	57
34.	Νέα πορεία γιὰ τὴν Χαναάν καὶ θάνατος τοῦ Μωϋσέως	»	59
35.	Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ	»	61
36.	Ἡ Ἱστορία τοῦ πολυπαθοῦς Ἰώβ	»	63

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΟΙ ΚΡΙΤΕΣ

37.	Οἱ χρόνοι τῶν Κριτῶν	»	66
38.	Ὁ Γεδεὼν	»	67
39.	Ὁ Σαμψὼν	»	68
40.	Ὁ Ἡλὶ	»	70
41.	Ὁ Σαμουὴλ	»	71
42.	Ἡ Ἱστορία τῆς Ρούθ	»	72

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

43.	Ὁ Σαούλ	»	75
44.	Ὁ Δαβίδ καὶ ὁ Γολιάθ	»	77

45.	Ἡ μεγαλοψυχία τοῦ Δαβὶδ	Σελ.	79
46.	Ὁ Δαβὶδ γίνεται βασιλιάς	»	80
47.	Ἡ ἄμαρτία καὶ ἡ μετάνοια τοῦ Δαβὶδ	»	82
48.	Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ἀβεσσαλὼμ καὶ ὁ θάνατος τοῦ Δαβὶδ	»	82
49.	Ὁ Σολομῶν	»	84
50.	Ἡ Σοφία τοῦ Σολομῶντος.	»	85
51.	Τὰ ἔργα τοῦ Σολομῶντος	»	87
52.	Ὁ Ροβοᾶμ καὶ ὁ Ἱεροβοᾶμ	»	89
53.	Κατάλυσι τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραήλ.	»	90
54.	Ἡ κατάλυσις τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα. Αἰχμαλωσία τῆς Βαβυλώνας	»	91

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ

ΟΙ ΠΡΟΦΗΤΑΙ

55.	Τι ἦσαν οἱ προφῆται	»	94
56.	Ὁ Ἡλίας	»	94
57.	Ὁ Ἡσαΐας	»	97
58.	Ὁ Ἱερεμίας	»	98
59.	Ὁ Δανιήλ καὶ οἱ τρεῖς παῖδες στὴν κάμινο	»	99
60.	Ὁ Δανιήλ στὸ λάκκο τῶν λεόντων	»	100
61.	Ὁ Ἴωνᾶς	»	102

ΝΕΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Α' ΦΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ:

1. 'Ιστορία Παλαιάς Διαθήκης	Γ' Τόξως	ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ - ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ - ΓΑΒΑΛΑ
2. » Κεινής »	Δ' »	»
3. 'Εκκλησιαστική 'Ιστορία Β', Α' Έτος (συν)τάξας	»	ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ - ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ - ΓΑΒΑΛΑ
4. 'Ιστορία Παλαιάς Διαθήκης	Γ' Τόξως	Α. ΟΡΕΙΝΟΥ
5. » Κεινής »	Δ' »	»

Β' ΙΣΤΟΡΙΑ:

1. 'Ηρωική 'Ελλάδα	Γ' Τόξως	ΑΝΑΣΤ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ - ΕΥΑΓ. ΠΕΝΤΕΑ
2. 'Ιστορία 'Αρχ. 'Ελλάδος	Δ' Τόξως	ΔΙΑΜΑΝΤ. - ΓΑΒΑΛΑ - ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ
3. 'Ηρωικοί χρόνοι της 'Ελλάδος	Γ' Δημοτικού	ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ - ΔΙΑΜΑΝΤ. - ΓΑΒΑΛΑ
4. 'Ιστορία της 'Αρχαίας 'Ελλάδος	Δ' Δημοτικού	Α. ΟΡΕΙΝΟΥ
5. 'Ιστορία 'Αρχαίας 'Ελλάδος	Γ' Δ' Β'	»
6. » » »	» » »	»
7. Οι 'Ηρωες των 'Αρχαίων 'Ελλήνων	Γ' Τόξως	»
8. 'Ιστορία της 'Αρχαίας 'Ελλάδος	Δ'	»
9. 'Ιστορία Νέας 'Ελλάδος	ΣΤ' Τόξως (έγκκριμ.)	ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ - ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ
10. Βυζαντινή 'Ιστορία	Ε'	»
11. Βυζαντινή 'Ιστορία	Ε'	Π. ΣΕΡΦΟΥ

Γ' ΓΛΩΣΣΙΚΑ:

1. Γραμματικής 'Εννοιες	Α' Β' Τόξως	Α. ΟΡΕΙΝΟΥ
2. Γραμματική & 'Ορθογρ. Δημοτικής	Γ', Δ' Τόξως	Γ. Α. ΓΕΩΡΓΙΟΥ
3. » » »	Ε', ΣΤ'	»
4. Για να γράφουμε Καλώς 'Εκδόσεις	Γ', Δ', Ε', ΣΤ'	Γ. Α. ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Δ' ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ:

1. 'Αριθμητική	Γ' Τόξως	ΓΑΒΑΛΑ - ΔΙΑΜΑΝΤΟΠ. - ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ
2. Μεθοδική 'Αριθμητική	Δ'	»
3. Μεθοδική 'Αριθμητική	Γ', Δ' (συν)τάξας	»
4. Γεωμετρικ (αυστηρή)	Ε', ΣΤ'	Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ - Ι. ΚΑΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ε' ΦΥΣΙΟΓΝΩΣΤΙΚΑ:

1. Φυσική 'Ιστορία	Γ' Τόξως	Α' Έτος (συν)τάξας	ΚΟΝΙΔΑ - ΔΙΑΜΑΝΤΟΠ. - ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ
2. Φυσική 'Ιστορία	Δ'	Β'	»
3. Φυσική 'Ιστορία	Ε'	Τόξ.	ΚΟΝΙΔΑ - ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ
4. Φυσική 'Ιστορία	ΣΤ'	Τόξ.	»
5. Φυσική 'Ιστορία	Ε' & ΣΤ'	Τόξ. Α' Έτος (συν)δ.	»
6. Φυσική 'Ιστορία	Ε' & ΣΤ'	Τόξ. Β' Έτος (συν)δ.	»
7. Φυσική 'Ιστορία	Γ'	Τόξως	Α. ΟΡΕΙΝΟΥ
8. » » »	Δ'	»	»
9. Φυσική 'Ιστορία	»	Δ'	Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
10. » Παιραματική	ΣΤ'	» (έγκκριμ.)	Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ - Β. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ
11. Φυσικές και Παιραματικές (έγκκριμ.)	»	»	ΛΑΖ. ΓΑΒΑΛΑ
12. » » »	»	»	ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ - ΚΟΝΙΔΑ

ΣΤ' ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ:

1. Νέα Γεωγραφία 'Ελλάδος	Γ', Δ' Τόξως	Α. ΟΡΕΙΝΟΥ
2. Γεωγραφία της 'Ελλάδος	Γ' Τόξως	Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ
3. Γεωγραφία της 'Ελλάδος	Γ' και Δ' Δημοτικού	ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ - ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ - ΠΕΝΤΕΑ
4. Πατριδουνοσία	Α' Τόξως	ΓΑΒΑΛΑ - ΔΙΑΜΑΝΤΟΠ. - ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΥ
5. Πατριδουνοσία	Β' Τόξως	»
6. Γεωγραφία	Γ' Τόξως	»
7. Γεωγραφία 'Ησείρων	Ε' Τόξως (έγκκριμ.)	ΣΙΟΥΡΕΑ - ΠΡΙΣΒΟΛΟΥ
8. Γεωγραφία 'Ευρώπης	ΣΤ'	»
9. » 'Ευρώπης	ΣΤ'	ΛΑΖ. ΓΑΒΑΛΑ

Ζ' ΤΕΧΝΙΚΑ:

1. Καλλιγραφίας όρθης Γραφής	№ 1-3-4-5-6	Χ. ΨΑΡΦΟΥ
2. 'Ιχθυογραφίας	№ 1-3-4-5-6	»
3. Χειροτεχνίας Χαρτοβερτανικής	№ 1-3-4-5	»
4. Χειροτεχνίας - Χαρτοκοπτικές σχ.	14x17 Μονόχρ.	»
5. » » » σχ.	25x35 Πολύχρωμ.	»

ΑΠΑΣΑ Η ΥΛΗ Γ' και Δ' Δημοτ. Δεμένη

'Ατομικές 'Επιτυχίες *Εριθής
'Οδηγός. Να έκτιόχεται στέ Γυμνάσιο

ΓΑΒΑΛΑ - ΔΡΟΣΟΓΙΑΝΝΗ